

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

FLACARA

Nr. 12 (37) — 15 Iunie 1954

Zeci de mii de fire telefonice se întretăie aici, într-una din secțiile centralei Victoria I. Mecanicul Mihai Tăbîrcea veghează la buna funcționare legăturilor telefonice, înlăturînd operativ defectele.

COPERTA I-a : Surori, dar și tovarășe de muncă! Ștefania (stînga) și Ioana Jipa muncesc cot la cot la cules de cireși, în livada gospodăriei agricole de stat din Frumușani-regiunea București.

Biblioteca Centrală
Regională

COPERTA IV-a : Valea, lacul și cabana Podragului din munții Făgărași.

PENTRU O RECOLTA BOGATA

Hotărîrea Consiliului de Miniștri și a C.C. al P.M.R. din 29 mai cu privire la executarea lucrărilor de îngrijire a culturilor, recoltat, dezmiriștit, treierat, însămînțări și arături adînci de toamnă, precum și cu privire la realizarea planului de colectare pe 1954, a început să prindă viață.

Din multe regiuni ne sosesc vești bune. Aflăm astfel că la gospodăria de stat Urleasca, din raionul Brăila, prășitul mecanic se face pe suprafețe întinse. Aici s-a isprăvit prima prașilă la bumbac pe 150 hectare, la porumb pe 550 hectare. Acum se desfășoară din plin prașila a doua.

Intovărășirea din Mureșeni, raionul Tg. Mureș, a prășit 95% din culturile de floarea-soarelui, porumb, cartofi și a terminat cea de a doua prașilă la sfecla de zahăr.

Îți crește inima de bucurie cînd auzi astfel de vești. Cine călătorește cu trenul, mai că nu-și poate lua ochii de la fereastra compartimentului. Peste tot, pe unde treci, ogoare mîndre și bogate, multe din ele pline încă de pe acum de rod, multe din ele lucrute cu grijă. Intrecerea socialistă și întrecerea patriotică au dat roade. În regiunea Oradea stau în fruntea campaniei de întreținere a culturilor colectivității și țărani muncitori din raioanele Săcuieni și Marghita, unde prașila întâia s-a făcut în proporție de peste 80%, respectiv 75%.

Și avioanele vin în sprijinul agriculturii. La gospodăriile de stat Bucium și Chițcani, din regiunea Iași, a fost distrusă pînă acum, cu ajutorul avioanelor, rapița sălbatică din lanurile de grîu de pe o suprafață de 400 ha.

Sînt însă de ajuns într-o localitate cîțiva oameni mai lăsători, lipsiți de simțul răspunderii, în conducerea treburilor locale, pentru ca lucrurile să rămîină baltă și lanurile să fie păgubite. Așa s-a întîmplat în orașul Zimnicea — regiunea București. Sfatul popular de aici s-a culcat pe o ureche și a lăsat ca treaba să se facă de la sine. Rezultatul acestei atitudini: din 1.565 ha. cu grîu nu s-au plivit decît 544 ha. Tot așa „de bine“ stă și prășitul. Din cele 2.128 ha. s-au prășit pînă la 9 iunie numai 50 ha. Și nici întreg raionul nu stă cu mult mai bine. Cu asemenea metode s-ar putea într-adevăr întîmpla ca ogorul să ajungă așa cum îl descrie o poezie populară :

La mijlocul drumului,
La puțul porumbului,
Văzui floarea cîmpului
Dar nu-i floarea cîmpului,
Și-i chiar ochiul șarpelui,
Șarpe lung cu solzii verzi,
Nici să-l vezi, nici să-l visezi.

Așa căinează poporul trista imagine a cîmpului năpădit de bălării, a cîmpului părăsit și nemuncit cum se cuvine. Dar asemenea stări de lucruri le dorește doar dușmanul. Țărănimea noastră muncitoare este însă hotărîtă să lupte pentru succesul deplin al campaniei. Ea știe că este de datoria ei să răspundă ajutorului primit de la clasa muncitoare, de la statul nostru democrat-popular, asigurînd o recoltă îmbelșugată. De aceea e necesară mobilizarea tuturor forțelor pentru prășitul la timp al porumbului, cartofilor, sfeclei de zahăr. Este necesară lupta hotărîtă susținută împotriva dăunătorilor culturilor. Și mai ales trebuie luate în cel mai scurt timp măsuri pentru repararea batozelor, secerătorilor, tractoarelor, combinelor etc. astfel ca totul să fie pregătit pentru strîngerea la timp și fără pierderi a recoltei.

Bătălia pentru o recoltă îmbelșugată este cauza întregului popor. Organele locale au datoria să se ocupe îndeaproape de asigurarea tuturor condițiilor necesare obținerii succesului campaniei. Toate forțele pentru realizarea unei recolte bogate!

Prășirea culturilor de legume este și ea o sarcină de seamă a oamenilor muncii din agricultură. Utemiștii de la gospodăria agricolă de stat Moșoșoia, membri ai brigăzii legumicole conduse de Maria Mina, au izbutit să-și depășească norma la prașilă cu 60%.

Pe lanurile de porumb și alte culturi prășitoare însămînțate în cuiburi așezate în pătrat, lucrează cu mult spor mașinile agricole moderne cu care a fost înzestrat sectorul socialist al agriculturii noastre. În fotografie: mecanizatorii au început prașila pe ogoarele gospodăriei agricole de stat Urleasca din regiunea Galați.

Rezervele

UZINEI

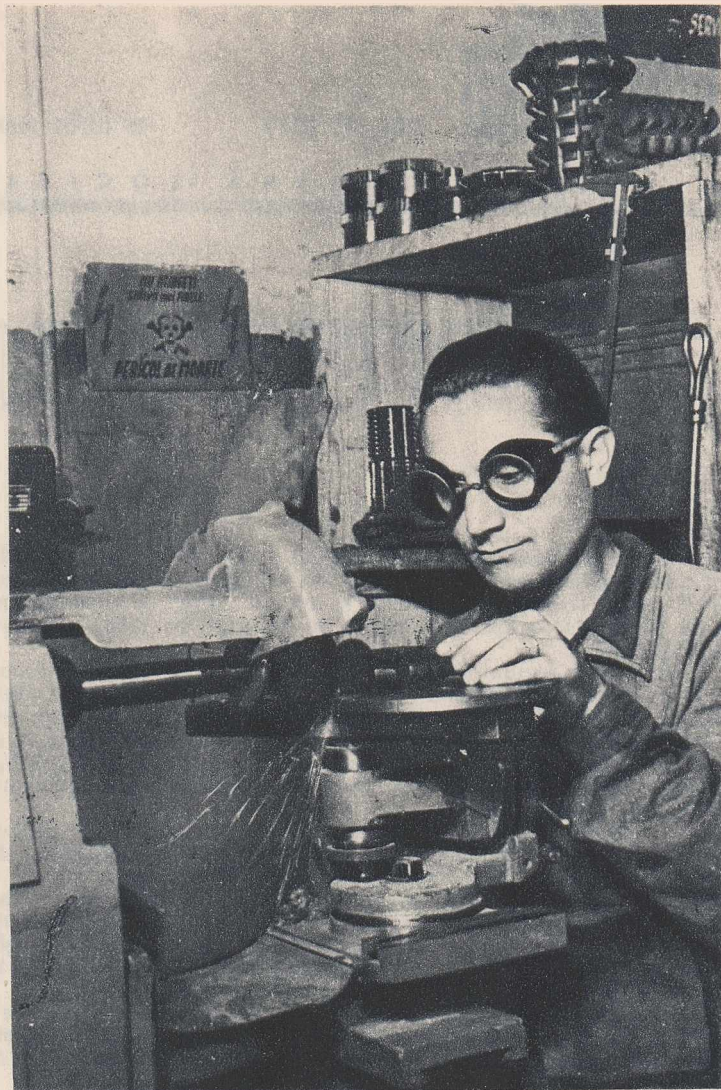
E greu să-ți închipui exact ce înseamnă folosirea rezervelor interne, dacă nu vizitezi cu de-amănuntul o întreprindere. Și cu atât mai greu este să le descoperi, dacă nu cunoști fiecare colțisor al fabricii, capacitatea mașinilor și forța oamenilor. În puține cuvinte folosirea rezervelor interne înseamnă obținerea unor cantități sporite de produse la un preț de cost mai redus, prin folosirea rațională a utilajului și a materiilor prime, prin stimularea forței creatoare a muncitorilor și tehnicienilor.

Planul unei întreprinderi e făcut pe baza unor sarcini minime. Pe drum, însă, ies la iveală o serie de posibilități necunoscute la alcătuirea planului. Productivitatea se poate mări prin folosirea de metode noi, avansate, se descoperă noi posibilități de folosire a utilajului, apar inovații și raționalizări, se fac economii de materii prime și de carburanți. Lupta aceasta de descoperire și de folosire intensă a unor comori de energie umană și materială face ca producția să sporească, ca avântul muncii să crească, ca prețul de cost să fie redus și, drept urmare, să existe pe piață produse mai multe și mai bune.

Când privești cifrele planului lor îndeplinit, aceste cifre ce par seci, întrezărești îndărătul lor și rezervele interne, folosirea sau neglijarea lor.

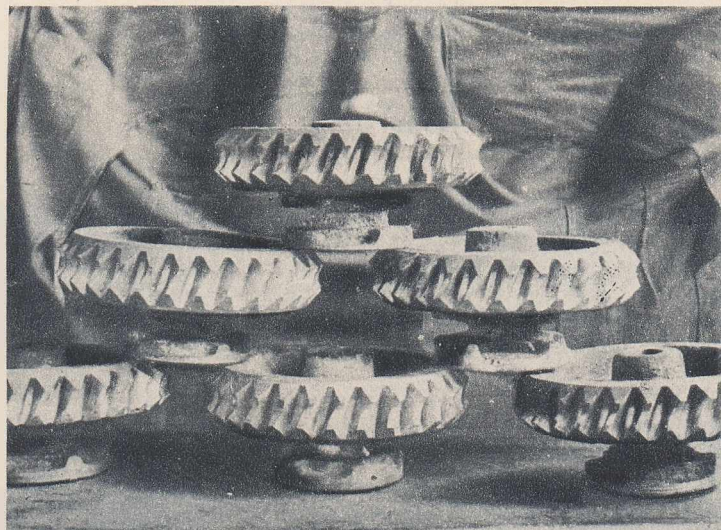
Am în față câteva cifre de la uzinele „Steaua Roșie” din Capitală. Sînt date spicuite din raportul pe aprilie. Producția globală a crescut cu 20,3% peste prevederile planului, iar productivitatea muncii a sporit cu 11,3%. Pe trimestrul I prețul de cost a fost redus și el cu 3,27% față de cel planificat. La aceste realizări folosirea rezervelor interne a jucat un rol de seamă, deși nu atât de mare pe cît ar fi fost cu puțință.

Posibilitățile de folosire a rezervelor interne sînt felurite și aproape fără limită. În fiecare clipă, în fiecare loc din întreprindere, se găsește ceva care, folosit, ajută la sporirea producției, la creșterea productivității, la scăderea prețului de cost. Sau, neglijat, afirmă greu în balanța producției. Fotografiiile noastre înfățișează câteva din ele. Felicitînd pe tovarășii de la „Steaua Roșie” pentru realizările lor pe linia îndeplinirii sarcinilor trasate de plenara din august 1953 a C. C. al P.M.R., nu vom ocoli însă nici lipsurile încă existente în uzină. Eliminîndu-le, ei vor obține fără îndoială succese și mai mari.

O sculă uzată nu trebuie aruncată. Ea poate fi recondiționată. Comunistul Andrei Ivanov, fruntaș în întrecerea socialistă, se ocupă în special cu această problemă. Recondiționarea sculelor sau confecționarea lor cu materiale existente în uzină aduc mari economii.

În fotografia din titlu: La turnătorie sînt defecțiuni importante. Pentru remedierea lor, directorul uzinei, tov. Vasile Tănase, a convocat o consfătuire cu factorii de răspundere ai întreprinderii.

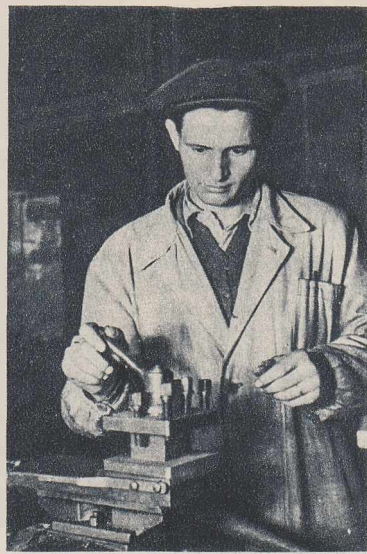
↑ Înlocuirea unor materii prime cu altele poate aduce economii însemnate. La fabricarea roților dințate de lanț de la betoniere, inginerul Nicolae Mihalcea a înlocuit oțelul turnat cu fontă sferolită. Aceasta a scăzut de douăzeci și două ori prețul de cost, aducînd uzinei economii de 860.000 lei anual.

Inovatorii uzinei, mîndria uzinei, Muncitorii de o înaltă calificare, inovatorii aduc o contribuție de seamă la ridicarea productivității muncii, la scăderea prețului de cost. Dispozitivul semnalizator pentru defecte la electromotoare, realizat de electricianul Ion Constantinescu, mandrina extensibilă pentru stringerea spiralelor cilindrice, creată de Andrei Ivanov, și alte inovații și raționalizări, aduc uzinei mari economii.

Verificarea atentă a felului în care sînt folosite brațele de muncă a arătat că există numeroase rezerve în această privință. La magazii lucrau opt oameni, deși doi erau de ajuns. Restul sînt folosiți acum în alte locuri unde e nevoie de oameni. Marin Mihai lucrează la filetarea niplelor. Această operație nu necesită o calificare îndelungată. Sînt de ajuns cîteva zile. Mai tîrziu Marin Mihai va învăța și alte taine ale strungăriei.

Ion Nencescu dovedește că strungul său poate fi folosit mai bine, că el poate fi „convins” să dea mai mult, aplicînd metoda de tăiere rapidă a metalelor, metoda Vorosin etc.

În cele 208 ore de lucru lunar el realizează piese care, conform calculului, necesită peste 600 ore de muncă. Nu e nici o taină la mijloc. El utilizează din plin cele 480 minute de lucru zilnic.

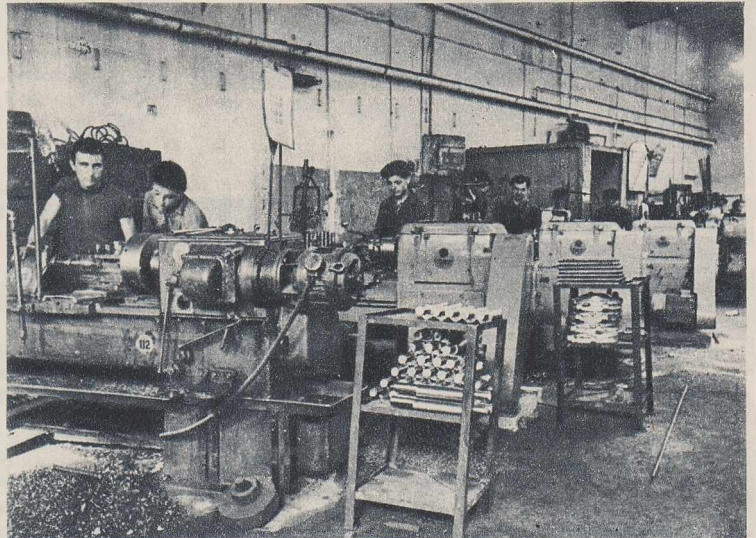
Organizația de partid este în fruntea luptei pentru folosirea rezervelor interne. Iată pe tov. Victor Mureșan, secretarul organizației de partid, discutînd cu inovatori și fruntași în întrecere inovația lui Aurel Vlad—un dispozitiv pentru strungirea pinioanelor pătrate de la vinciuri. Folosirea acestui dispozitiv va mări productivitatea muncii la confecționarea pinioanelor.

★

Nu e totuna dacă mașinile sînt așezate la întimplare într-o secție sau ele urmează o anumită ordine. Pentru a se evita munca neorganizată, pierderile de timp cu distribuția materialelor după specificul mașinilor, la secția II-a prelucrătoare, strungurile au fost așezate în ordinea efectuării operațiilor necesare pieselor principale.

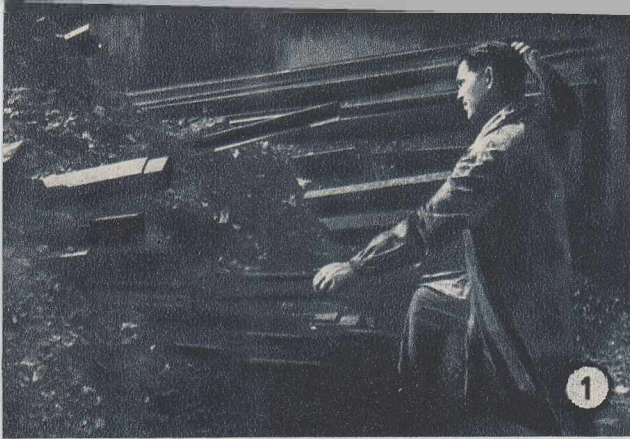
O problemă importantă a bunei desfășurări a procesului de producție este folosirea din plin a timpului de lucru și a utilajului. Golurile de producție sînt o pacoste. Ele pot fi însă evitate dacă este organizată aprovizionarea continuă a locurilor de muncă cu materiale. La secția de montaj, brigada condusă de Ion Tamara face acest lucru cu regularitate. Spre sfîrșitul unei operații se aduc din timp, cu ajutorul unor cărucioare, piesele necesare pentru operațiile următoare.

Cunoașterea și practicarea mai multor meserii de către muncitorii unei întreprinderi aduc mari foloase. Lipsa brațelor de muncă într-un anumit sector sau aglomerarea de lucrări pot fi ușor rezolvate cu ajutorul muncitorilor calificați în mai multe meserii. Frezorul Marcel Mendel lucrează de multe ori la raboteză sau la ascuțirea sculelor.

Absolvenții școlilor Rezervelor de Muncă sînt primiți cu dragoste în uzină. Meșterii și muncitorii cu mai multă experiență îi ajută să dobîndească mai repede cunoștințe tehnice pentru a deveni curînd oameni de nădejde, inovatori și fruntași în întrecerea socialistă. Meșterul Ion Gheorghiu îl ajută permanent pe tîrșarul Nicolae Șmercinschi. După numai două ani de muncă în uzină, Șmercinschi dovedește, prin dragostea și interesul cu care ascultă înțurmările maestrului său și ale celorlalți muncitori năințași din uzină, că a ajuns un strungar lestoinic.

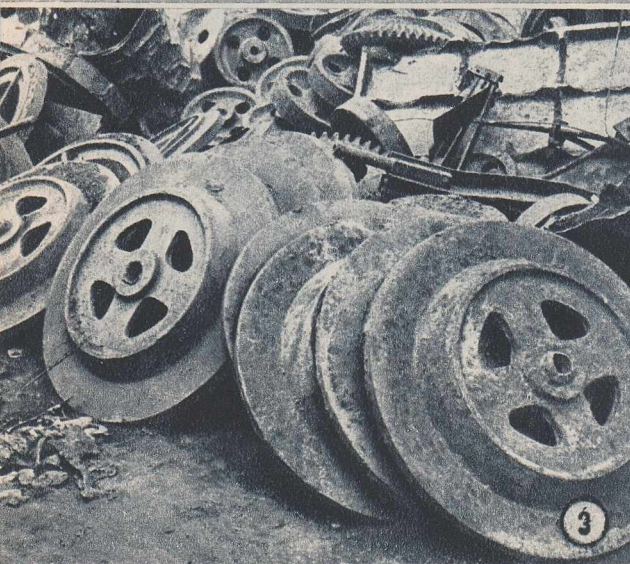

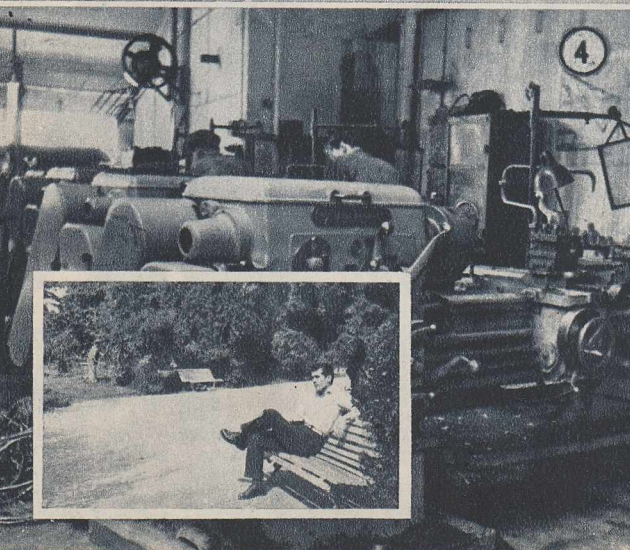
1

2

3

4

Dar și câteva cuvinte mai puțin plăcute:

1 Ce este talmes-balmesul asta! Lămuriri vă poate da tovarășul Lazăr Moraru, directorul adjunct al uzinelor, în sarcina căruia cade gospodărirea uzinei. Spre mirarea tuturor el va răspunde că aceasta e magazia de materiale a întreprinderii. Acest curios mod de așezare a materialelor — bare de metal peste coacăș, foi de tablă sub piatra de var — unele peste altele, cleie peste grămadă, aduce pagube însemnate.

2 Inițiativa creatoare a maselor este fără îndolală una din cele mai prețioase rezerve interne ale întreprinderilor. De la începutul anului și pînă acum, cabinetul tehnic de la „Steaua Roșie” a primit 39 de propuneri de inovații și raționalizări. Ele sînt cuprinse în teancul de dosare pe care-l înfățișează fotografia noastră. Din păcate, cabinetul tehnic și colectivul de tehnicieni nu se prea grăbesc. Din cele 28 de propuneri admise, numai 9 au fost realizate pînă acum, restul fiind în diferite faze. Mai sînt încă 4 propuneri din 1952 și 23 din 1953 care-și așteaptă rezolvarea. Conducerea uzinei și cabinetul tehnic au datoria să se ocupe mai atent de inițiativile muncitorilor și tehnicienilor!

3 Un colțșor din turnătorie de toată frumusețea: climitirul rebutoșilor, care e totdeauna plin. La capitolul rebutoșii secția de turnătorie „a izbutit” să ajungă în frunte: 11,5% pe martie, 9,6% pe aprilie.

4 Strungul are și el visurile sale... Cel din fotografia noastră visează jumătate din lună că nu va mai sta nefolosit. Mircea Patcu însă îl decepționează mereu și continuă să-l lase visurile neîmplinite. El preferă ca în timpul orelor de lucru „să la aer” prin parcuri (așa cum îl înfățișează fotografia din medallion) sau să se plimbe pe străzi. La „Steaua Roșie” mai sînt și alți plimbăreți, a căror lipsă de la lucru e simțită serios de fabrică. Pe luna aprilie, numărul orelor absente a fost de 8,61% din totalul orelor de lucru. În acest timp s-ar fi putut lucra 270 de macarale, sau 21 de betoniere, sau 116 vinciuri.

5 „Nu lăsa strungul să meargă în gol! Maistrul Nicolae Constantin îl mustră tovarășește pe tînărul Aurel Pleșolanu care obișnuiește să lase strungul să lucreze în gol, risipind astfel o importantă cantitate de curent electric.

6 „Nu știu ce să mă fac cu plăile astea. Mi-e teamă că n-o să pot vinde prea multe roșii în toamnă”.

Magazionerul Gheorghe Radu — care în treacă e spus e un bun neguțator de zarzavat — e foarte preocupat de această problemă, mult mai preocupat decît de magazia sa, locul în care poate fi găsit cel mai puțin. În zilele cînd vine la uzină — și nu-s prea dese — Gheorghe Radu stă de vorbă pe la toate colțurile, ore întregi, cu diversi prieteni și cunoscuți, pe aceeași invariabilă temă: „care o să fie soarta zarzavaturilor în acest an?”

7 Zece minute azi, un sfert de oră mîine la capătul lunii se adună un număr bunșor de ore nefolosite în producție. Ele sînt o pierdere de care se pare că tovarășul Năstase Voluntaru, mereu zîmbitor, nu-și dă seama. În fiecare zi circa 15-20 muncitorii îl calcă pe urme, venind la lucru după șase și jumătate.

★
Desigur astea toate nu constituie o cinste pentru colectivul uzinei „Steaua Roșie”. Rezultatele frumoase obținute pînă acum în descoperirea și folosirea rezervelor interne ne îndreptătesc să sperăm că asemenea lipsuri vor fi din ce în ce mai puține în uzină.

7

6

5

MECANICUL Student

Prin scrisori trimise redacției noastre, tovarășii Gheorghe Androne, meșter tătărac la întreprinderea „Kirov”, Paul Păun, elev în clasa X-a la Liceul de băieți nr. 2 din București, și alții, ne cer să prezentăm în revistă aspecte din viața de studenți a muncitorilor care urmează cursurile învățământului superior. Răspundem acestei cereri publicând materialul din această pagină.

În sala spațioasă a cantinei Institutului, la ora aceasta e zarvă, domnește un du-te-vino neconținut.

Cei care au terminat masa se îndreaptă spre sălile de studii, iar locurile sînt mereu ocupate de alți studenți.

Dumitru Petrovici, student în anul III la Facultatea de Telecomunicații, veni grăbit cu un plic albastru în mînă. Căută cu privirea în mulțimea studenților. Unde o fi? A! Uite-l în fund pe Zaharia Șonfelean. Se îndreaptă repede spre el, îi întinse plicul și se așază alături la masă. El știe doar nu de azi și nu de ieri, ci de ani de zile, din timpul cînd trenul de persoane de pe linia Sibiu—Orașul Stalin, condus de mecanicul Zaharia Șonfelean, era primit în stația Porumbacu de impieगतul de mișcare Dumitru Petrovici.

— Am mîine un examen greu, frate — deschise vorba Șonfelean după ce citi scrisoarea. La electrotehnică. M-am pregătit eu, nu-i vorba, dar am emoții. Pînă acum toate le-am luat cu „foarte bine” și un singur „bine”.

— Și dacă o să ții un suficient o dată n-o să se întîmple nimic. Îl îndreptă tu pînă la sfîrșitul anului, te știu eu.

— Cum să-ți explic, începuse Șonfelean, nu că n-am voie să iau suficient, dar ar însemna să-mi calc angajamentul în întrecere pe care nu l-am călcat niciodată pînă acum, în aproape patru ani de zile.

Și-i întinse scrisoarea primită de acasă. Citește aici:

„...Am primit notele, zilele acestea. Numai 5. Dar matală! Petrică învață bine, dar nu știu cînd, că e tare zburdalnic. Cînd te uiți la el, toată ziua ar sta în curte la joacă...”

— Vezi, acum patru ani, cînd am plecat la Institut, Emilia, fiica mea cea mare, intra în clasa I-a elementară. S-a mirat grozav cînd a auzit că plec și eu să învăț.

— Tăticule, da' tu ești mecanic de locomotivă, le știi pe toate, ce trebuie să mai înveți? Am lămurit-o pînă la urmă. Și am hotărît să pornim o întrecere: ea să învețe foarte bine și eu să învăț bine întotdeauna, iar cînd se poate, chiar foarte bine.

Orice ai spune, una e cînd intri într-un Institut la 18—19 ani cînd mîntea ți-e limpede, și alta e să începi la 30 de ani să urmezi o facultate. Nu-i ușor. Mai ales cînd ai familie și copii...

Cînd și-a ales meseria de mecanic, Zaharia Șonfelean își închipuia că nu poate fi ceva mai greu de atins și mai frumos pe lume. Să simți sub puterea ta locomotiva uriașă, să străbați cu ea rețeaua întinsă a drumurilor de fier ale patriei, să aplici metode sovietice, să obții economii de carburanți și să prelungești durata ei de funcționare, sînt desigur lucruri mari.

Despre acestea a vorbit mecanicul cîncisutist Zaharia Șonfelean, din partea Depoului C.F.R.-Cluj, la prima consfătuire pe țară a ceferiștilor, din 1949.

Și iată că a venit timpul cînd a simțit că meseria de mecanic nu-l mai satisface, că el poate și trebuie să dea mai mult. Să facă astfel ca zeci și zeci de locomotive să meargă mai bine, chiar dacă nu mai conduce vreuna din ele, i se părea mai important, mai frumos. Și-a dat seama de acest lucru mai limpede după ce a terminat Universitatea serală de marxism-leninism de pe lîngă Comitetul de partid regional

Cluj. S-a dus atunci la conducerea Depoului și a spus simplu:

— Vreau să învăț, tovarăși. Să ajung inginer. La 30 de ani cred că încă nu-i prea tîrziu.

Așa a devenit mecanicul cîncisutist Zaharia Șonfelean, student al Facultății de Mecanică a Institutului de căi ferate „Gheorghe Gheorghiu-Dej”, din București.

I-a rămas nespuse de dragă munca de mecanic de locomotivă. În vacanță se ducea adesea la Depou, urmîrea munca foștilor săi tovarăși. În vara anului trecut n-a mai putut răbda. A cerut să i se dea voie să lucreze în vacanță pe locomotivă.

— Trei ani de zile n-ai lucrat ca mecanic, crezi că o să poți face față?

Vorbele inginerului l-au pus pe gînduri, dar nu i-au clintit hotărîrea.

— O să pot.

I s-a dat o locomotivă care mai avea 3 săptămîni pînă să intre în atelier pentru reparații mijlocii. Asta l-a îndrîjit și mai mult. S-a înțeles cu mecanicul de schimb și au semnat amîndoi un contract de întrecere socialistă prin care și lua angajamentul să facă serviciul toată vara cu aceeași locomotivă.

Era emoționat în primele zile. Pierduse noțiunea timpului de frînare, siguranța în manevrarea diferitelor manete și butoane. Frîna mereu prea repede sau o pornea deodată ca fulgerul. Dar obișnuința celor 8 ani de muncă petrecuți ca mecanic de locomotivă i-a revenit repede. A lucrat pe locomotivă 81 zile, a economisit 50 tone de combustibil și înainte cu cîteva zile de a se întoarce la Institut, a retras-o el singur din serviciu...

Acum e în ultimul an de învățatură. Studiază mai mult probleme de specialitate: locomotive cu aburi, locomotive electrice, tracțiunea trenurilor, electrotehnica, tehnica securității muncii, normarea și planificarea atelierelor. Și bineînțeles că obiectul său preferat este „Locomotivele cu aburi”. Aici nimeni nu-l întrece.

Cînd a condus pentru întîia oară locomotiva, avea 22 de ani; în tiparele învechite ale birocrației care domnea la C.F.R. în trecut, era socotit prea tînăr pentru o asemenea muncă de răspundere. A dovedit, însă, că e în stare să biruie greul începutului supunînd voinței sale locomotiva — o adevărată uzină pe roate.

În Institut s-a lovit de probleme și mai complexe. Materiile noi, îndeosebi matematicile superioare, i-au dat mult de furcă. Și nu arareori, zăbovea ceasuri tîrzii de noapte în sala de studii deasupra manualelor de matematici, deasupra caietelor de exerciții.

În sala de studii a studenților proveniți din producție (pînă în anul acesta studenții veniți din producție făceau cursuri separate de studenții proveniți din școlile medii) profesorul de matematici venea adesea să dea consultații. Îl uimea dirzenia și perseverența cu care studenții căutau să biruie greutățile ce le aveau în studiul acestei discipline, care la început li se părea cam aridă și inaccesibilă.

Intr-o seară a fost martorul unei scene pe care n-o va uita curînd. Intrase în sala de studii și din cauza larmei neobișnuite care domnea înăuntru nu fusese observat de nimeni. Se opri în prag. Auzi glasul de bas al lui Zaharia Șonfelean.

— Cînd vrei cu tot dinadinsul, nu se poate să nu reușești.

— Cu tot dinadinsul, ușor de spus. Eu am aproape 40 de ani, nu mă mai ajută capul, asta-i. Voi, oricum, sînteți mai tineri, răsună, plin de obidă, glasul lui Mihail Vancea, fost montator de motoare la Atelierele de Automotoare din Orașul Stalin.

Șonfelean se ridică de la masă și se apropie de Vancea.

— Mie crezi că mi-e ușor? Mi se învîrtesc și noaptea în cap sinusurile și cosinusurile și calculele diferențiale. Da' nu mă las! Cu ce obraz m-aș întoarce la Depou, cum m-aș mai putea uita în ochii celor care au avut încredere în mine și m-au trimis aici? Și unde mai pui că lăsîndu-ne pe tînjală cu învățatura înseamnă să aducem apă la moara reacționarilor care cîntă într-una că dintr-un muncitor nu poate ieși un inginer...

Profesorul îi ascultă cu atenție, apoi ieși pe coridor. Se plimbă cîteva minute ca să-și stăpînească emoția, mai tîrziu intră în sala de studii ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Ora de consultație trecuse de mult, dar profesorul nici nu se gîndea să plece. Studenții ridicau mereu probleme noi, și fiecare din ele cerea răspuns limpede.

La plecare le-a spus studenților:

— Băieți, mă puteți chema oricînd aveți nevoie de consultații suplimentare. Să nu țineți seamă de ore...

... În sala de studii e liniște. Se aude doar foșnet de hîrtii, zgomotul ușor produs de căderea unei rigle sau a altui instrument de desenat.

Studenții din anul IV de la Facultatea de Mecanică lucrează la proiectul unei locomotive pentru trenurile de călători cu o viteză de 145 km. pe oră.

Profesorul de specialitate, inginerul Luca Grigore, se plimbă cu pași ușori printre studenții aplecați asupra planșelor. Un proiect îndrăzneț prin concepția asupra locomotivei și felul cum încearcă să rezolve detaliile îi atrage atenția în mod deosebit.

Studentul proiectant, un bărbat înalt și voinic, cu o privire energică și inteligentă, simțind ațintită asupra lui privirea profesorului, ridică ochii. Profesorul zîmbi. Era Zaharia Șonfelean, unul din cei mai buni studenți ai lui.

Maria SAVIN

Încă puțin și proiectul va fi gata. Viitorul inginer Zaharia Șonfelean se sfătuiește cu tovarășii săi Ion Don și Virgil Comănescu asupra proiectului unui cazan de locomotivă de mare viteză.

Din învățatura sa, dă și altora. Zaharia Șonfelean predă o lecție practică elevilor școlii profesionale C.F.R. de tracțiune.

Într-un raion

In orașele și satele noastre se întâmplă în fiecare zi o sumedenie de lucruri. Sînt acele fapte mărunte, obișnuite, dar care, înmănunchate, dau imaginea transformărilor prin care trece țara noastră. Ne-am propus să facem o scurtă călătorie și să redăm, în scris și în fotografii, câteva fapte obișnuite, să vorbim despre cîțiva oameni aleși la întâmplare. E vorba de întâmplări și oameni din raionul Negrești, regiunea Iași.

O ÎNTÎMPLARE CU... PĂCATE

DE VEGHE LA ÎNTREȚINEREA CULTURILOR

Tot raionul Negrești îl știe pe Ion Tiron. Cînd îl văd că vine, șontic-șontic, oamenii îi ies în întâmpinare, iar copiii dau și ei semne de voieșie, strigînd să audă toată lumea și să se strîngă cu cu mic și mare: „O vinit moș jurnalistu”. Așa e, ce mai, moș Tiron e „jurnalist” în lege, și cînd te-a încondeiat el la gazeta Iașului îți crapă obrazul de rușine, dar ai și fală în sat cînd a scris despre tine că ți-ai lucrat ogorul cum se cuvine și că ai dobîndit recoltă bună.

Moș Tiron e tare blajin, mierea lui dumnezeu. Mai maro dragul să-l privești cum își dichisește el ochelarii pe nas și cum își scoate din buzunarul hainei filele de hîrtie și plaivasul cel chimic. A primit și toc rezervor moșul — i l-a dat ca premiu gazeta — dar îl ține acasă, în cufăr, să nu-l ispitească pe cine știe ce oțoman, că mai sînt și d-ăștia, nu scapă lumea de ei cu una, cu două. Jurnalistul nostru e tare mulțumit. Îi merge bine de cînd s-a scris la gospodăria colectivă din Todirești, a scăpat de multe belele (nu chiar de toate), iar cu gineri-său se-nțelege cum nu se

Țăranul mijlocăș Costică Bicu din satul Cotic a ieșit cu familia la prășitul porumbului. Cum zorul e mare, într-ajutor i-au venit toate neamurile. Într-o zi-două, treaba va fi dusă cu bine pînă la capăt...

poate mai bine. Cînd merge „pe teren”, moșul își ia în buzunar și cîteva mere crețești, să le dea la copii, că tare is dragi copiii. Și unde nu merge, „moș’ jurnalistu”! La gospodăria de stat din Todirești merge să vadă cum se face prașila la sfeclă, și se bucură că oamenii au ieșit cu toții la cîmp și că-și dau osteneala să facă prașila și bine, și iute. Pe drum se cprește la ogorul mijlocașului Cos-

tică Bicu din satul Cotic, și bagă de seamă, cu mare mulțumire, că omul prășește cu grijă porumbul; mulțumit e „moș’ jurnalistu” și de munca de la gospodăria colectivă din Tîbănești, unde oamenii dau zor să termine într-o zi-două prașila la sfeclă și la porumb. Dar, uite, sînt și necazuri, și sînt cu ghioțura, dacă e ca să vorbești drept și drept. N-a fost alaltăieri la gospodăria colectivă din Cuza Vodă? A fost, și ce mai scofală a văzut acolo! Oamenii din gospodărie puseseră fasolea printre culturile de porumb așezate în pătrat și, din pricina asta, nu mai puteau folosi prașitoarea; vezi bine că nu erau să strice fasolea! La gospodăria de stat din Tîbănești, Tiron a dat peste

alta, și mai boacăna. Aici nu se putea face prașitul cu mașina, fiindcă la însămînțare ieșiseră strîmbe rîndurile de la porumb; poftim, să nu te crucești de ce lipsă de chibzuală pot să dovedească anumite capete o-menești! Cînd vede de-al-d-astea, „jurnalistu” se cătrănește la față, și înscamnă totul pe filele lui. Apoi își scoate tabacherea de tinichea, și-și întocmește o țigară lungă și groasă, să-i ajungă pentru toate necazurile..

Profităm de o scurtă pauză ivită în discursul tovarășului Ion Alexa, directorul gospodăriei agricole de stat din Todirești, și-i spunem:

— Am dori să ne pomenim ceva și despre muncitorii veniți de la Orașul Stalin să muncească la dumneavoastră...

Se pare că întrebarea nu e de loc bine venită. Seninătatea tovarășului Alexa se curmă subit. Sîntem întâmpinați de o privire glacială, apoi ni se spune lapidar:

— Da, de venit, au venit...

Atît? Și pe deasupra trebuie să primim și săgețile de gheață trimise de ochii săi miniați!

Acum o lună și jumătate, 28 de muncitori de la uzinele din Orașul Stalin soseau la Todirești.

— De ce ne apucăm? a întrebât încă în dimineața aceea maestrul Popescu pe Nicolae Gîlcă, secretarul organizației de partid a gospodăriei.

— Știu eu?... Sînteți cu toții strungari... La tractoare nu vă pricepeți... Ar fi fost mai bine dacă ne soseau cîțiva motorști, doi-trei, făceau cît toți douăzeci și opt la un loc. Ei, o să treceți la reparat secerători, batoze...

— Greu, foarte greu, interveni tot atunci muncitorul Ștefan Hoțescu. Lipsesc complet aparatele de sudură, strungurile, frezele, rabotezele... N-avem nici măcar chei fixe. O să cerem uzinei să ni le trimită de urgență. Pînă atunci să așteptăm...

Și tovarășul Hoțescu și-a păstrat cu strășnicie angajamentul. El poate fi întîlnit și astăzi așteptînd.

Temperamente mai agitate, colegii săi Constantin Chiriță și

La gospodăria colectivă „Gheorghe Doja” din Tîbănești, brigăzile au ieșit la prășitul cartofilor. Buruienile sînt distruse, munca e spornică și, treptat-treptat, ogorul își schimbă fața...

lată un aspect care nu face de loc cînte stațiunii de mașini și tractoare din Negrești: batozele sînt „adăpostite” sub remize lipsite de acoperiș. Conducerea stațiunii s-a mulțumit doar să le acopere pe jumătate „cu paie”, lăsîndu-le de fapt în bătaia ploii și a vîntului.

Muncitorii sosiți la gostatul din Todirești au radiofocat în scurtă vreme gospodăria, aducând firul de la Negrești.

Toader Axinte au calificat argumentația tovarășului Hoțescu drept „lenevie curată” și, fiind de prin părțile locului, s-au hotărât să se înapoieze de îndată în satele de baștină, fixând totuși ca dată de revedere zilele plății salariului.

Microbii sfidării și leneviei s-au întins repede, dar n-au cuprins decât o parte din grupul celor veniți. Cei mai mulți s-au apucat încă de a doua zi de lucru.

„Nu putem face sudură electrică? O vom face termică, așa cum o fac toți tinichigii și fierarii satelor. Avem doar o singură cheie fixă? O să treacă din mână în mână. Mai apoi, când vor veni muncile la câmp, mâna pe sapă, pe seceră...”

În cinstea lui 1 Mai o parte dintre ei, în frunte cu lăcătușul Mircea Nis-

tor, strungarul Petre Alexandrescu, electricianul Ion Rusu și lăcătușul Constantin Cojocaru, au reușit să termine radioficarea gospodăriei, instalând stâlpi pentru firul adus tocmai din Negrești.

Așa au mers treburile pînă cînd, într-o seară, Constantin Cojocaru a cerut mecanicului-șef al gospodăriei, Ion Molan, să organizeze cursuri pentru inițierea muncitorilor în tainele reparării tractoarelor.

— Aici am putea fi de mai mult folos decît la căratul sacilor sau la săpatul gropilor.

— Vreți să deveniți mecanici de tractoare?! S-a înspăimîntat Ion Molan. Azi mecanici, mâine șefi mecanici... — a șoptit el mai departe directorului Alexa.

„Poimîine directori de gostat...” a înțeles pe limba sa și directorul Alexa vestea alarmantă sosită în pașnicul său birou. „Nu, hotărît nu!”

Muncitorii au aflat a doua zi că lucrul era cu neputință. „Să vă căutați fiecare cîte un rost, iar cei ce nu găsiți, să vă întoarceți înapoi la uzină!”

Din păcate evinamentele se opresc aci. Noii veniți s-au pomenit așadar între ciocan și nicovală: de o parte indolența și înfumurarea tovarășilor lor, de cealaltă birocrațismul și teama de concurență a conducerii gospodăriei.

Nici unora, nici altora, însă, nu le-a trecut prin minte că partidul și guvernul au scos elemente prețioase din industria noastră, pentru a le trimite în agricultură, cu scopul de a o întări. Și, în fața acestui lucru, ambițiile îndărătnice ale celor amintiți devin lipsuri cu atît mai grave și de neiertat.

N. UTARU și
Ilie MURGU

ÎN COMUNA BĂCEȘTI

Două evenimente însemnate în viața comunei Băcești. Deschiderea unui magazin universal sătesc — cel mai frumos și încăpător magazin de pe tot cuprinsul raionului — și electrificarea comunei prin ridicarea unei uzine proprii construite cu fonduri comunale și cu sprijinul locuitorilor.

A. IUGOV : „NEMURIRE”

— EDITURA „CARTEA RUSĂ” —

Sîntem în 1929. Romanul lui A. Iugov ne transportă pe întinderile nesfîrșite ale taigalei siberiene, la exploatarile aurifere. Viața încă e grea, deși guvernul alocă sume deosebit de mari pentru asigurarea unui trai civilizat oamenilor care muncesc la extracția de aur. Dar taigaua, odinioară loc de surghiun și de suferințe pentru comuniști, devine, văzînd cu ochii, un ținut înfloritor, și aceasta prin munca omului sovietic, sub îndrumarea încercată și inteligentă a comuniștilor.

Cuprinzînd în cartea sa o temă complexă, talentatul romancier o rezolvă cu multă îndemînare și izbuteste să dea

un tablou plin de dinamismul și patosul construcției socialiste, un tablou care oglindește în culori deosebit de vii eroismul poporului sovietic, destelenitorul vieții noi. În romanul lui A. Iugov, un tînăr medic, Andrei Saveliev, plin de talent și cu o cultură științifică temeinică, vine în taiga ca medic de teren. Fiu al

unui medic care a murit răpus de ciumă în timp ce lupta să tămăduiască pe oamenii din orientul îndepărtat al Rusiei, Andrei Saveliev vine în taiga minat de aceeași dorință de a fi de folos oamenilor.

Deși n-are încă destulă experiență, nu-i lipsesc celelalte însușiri necesare unui medic: e calm și în același timp plin de entuziasm, e hotărît, cinstit, inteligent, îndrăgostit de munca sa și de oameni.

Iugov stăpînește bine arta tipizării și, ferindu-se de a da nesemnificative medii statistice, își caracterizează personajele printr-o gamă bogată de sentimente și de fapte.

Tînăr încă, Saveliev are unele nesigurante, care se rezolvă însă prin adînci frămîntări lăuntrice, ceea ce-l face să fie iubit și stimat de toți muncitorii din taiga, căci oamenii văd într-insul un viitor mare medic. Andrei Saveliev știe să iubească pasionat, dar la un moment dat luncă într-o iubire nepotrivită lui. Are însă puterea să se desprindă din ea la timp. Medic temeinic pregătit, el cunoaște bine și psihologia oamenilor, că-

rora le pătrunde în suflet și adaugă medicației obișnuite un alt mijloc, deopotrivă de necesar tămăduirii: căldura sa prietenească. De altfel, Saveliev năzuiește și spre o a doua meserie: aceea de scriitor, pentru care se pregătește atent și pe îndelete. Ambele însușiri se conjugă minunat, îmbogățindu-i simțul de observație, puterea de cunoaștere a oamenilor.

Atunci cînd un fals medic, Kraide (strecurat la conducerea unui spital din taiga și ajutat de feluriti dușmani ai poporului sovietic, ca, bunăoară, de fostul jurist Leonid Durasov) încearcă să-i vatame reputația, — Saveliev știe să răspundă, liniștit, prin fapte, celor ce-și vor fi clătinat încrederea în priceperea sa.

Iugov zugrăvește cu măiestrie diferitele trepte ale creșterii, maturizării, îmbogățirii sufletești a acestui luminos personaj, tipic pentru societatea sovietică.

Dezvoltînd, paralel, creșterea morală a oamenilor și creșterea lor profesională,

autorul dă un convingător exemplu de felul cum s-a cristalizat, s-a maturizat societatea sovietică. Romanul e întretesut cu multe pasaje lirice și descriții ale naturii, dar nu într-un mod abuziv, ci măsurat, aproape cu sobrietate. În același timp, avînd darul de a scoate în relief momentele adînc dramatice ale vieții, este un roman în exclusivitate de portretizare a omului sovietic — a patriotismului, a înaltei lui conștiințe cetățenești, a dragostei sale mari pentru muncă.

Arătînd în același timp gradul de decădere morală a unor personaje ca Leonid Durasov, dușman înrăit, dar multă vreme ascuns, tocmai pentru că nu e lipsit de unele însușiri cu care aruncă praf în ochii celorlalți (cultură, inteligență, umor, pasiuni lirice pentru natură), romanul lui Iugov scoate în relief cu atît mai mult frumusețea morală a omului sovietic, creator al lumii noi.

În esență, romanul „Nemurire” este o carte care respiră puternic filozofia demnității umane și a nemuririi faptelor strălucite ale omului.

Pavel ULMU

UN TEATRU

al celor tineri

În arhiva orașului Baia Mare se mai păstrează și astăzi petiția pe care un iubitor al artei cu numele de Iános Nagy a făcut-o în 1796 municipalității orașului, cerind permisiunea de a înjgheba o trupă teatrală stabilă. Petiția n-a stîrnit nici un ecou printre reprezentanții oficialităților de atunci. De la petiția lui Iános Nagy și pînă azi s-auscurt 158 de ani. Visul său și al altor generații de cetățeni ai orașului s-a împlinit abia în anii noștri, prin înființarea tînrului teatru de stat baimărean.

Ce e drept, n-au apărut toate deodată. Teatrul s-a înălțat cu sprijinul nemijlocit al statului nostru democrat-popular, a prins viață sub ochii actorilor săi, ca trupul plîpînd al unui nou născut.

15 octombrie 1952. Tînrul colectiv al teatrului se întrunește pentru a sărbători un eveniment de mare însemnătate: în dosarul teatrului a intrat prima hîrtie — copia comenzii de pluș pentru cortină. Emoția e într-adevăr mare. Dar, deocamdată, nu s-a schimbat nimic: o sală părginită de cinema, cu o scenă strîmă; lipsesc complet decorurile, costumele, instalația electrică; din abundență găsești doar tinerete și entuziasm, pe care proaspeții soli ai artei le aduseseră o dată cu venirea lor. Însă toată lumea muncește. Costumele se improvizează sau se împrumută, decorurile se confecționează rapid.

E un lucru obișnuit să-ți vezi acum pe actorii Prisăcaru sau Tivodaru punînd umărul la descărcatul decorurilor, ori pe Coca Bursaci și Lavinia Teculescu ajutînd la montarea lor.

În sfîrșit, se anunță deschiderea stagiunii, așteptată cu emoție de luni de zile, de actori și public deopotrivă. Se prezintă piesa dramaturgului sovietic Al. Korneiciuk, „Crîngul de călini”.

Afară domnea un ger de 15 grade, pe scenă se desfășura însă jocul într-un cadru primăvărat, cu sute de flori îmbrățișate de razele calde ale soarelui. Nici în sală nu era cu mult mai cald ca afară. Noroc că minerii prevăzători de felul lor, au intrat în sală strînși în pufoaice și căciuli zdravene. Și au făcut foarte bine, fuioarele de aburi ale răsufliilor i-au însoțit și în sala de spectacole neîncălzită.

Pe scenă, artiștii apar în haine ușoare de primăvară. Dar deocamdată publicul nu poate pricepe un lucru:

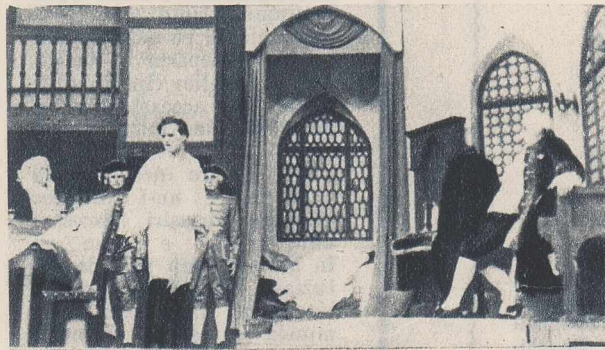
s-a greșit montarea decorurilor sau aceasta să fie concepția scenografului?... În orice caz, ce caută fișa aceea de cer înstelat aninat în fundul scenei?... A, nul... Spectatorii încep să se lămurească: e o bucată de cer autentic, care apare printr-o gaură enormă din fundalul scenei...

Apoi, treptat, atenția tuturor e furată de minunata desfășurare a piesei. Căldura din sufletele actorilor trece peste rampă, încălzind pe rînd inimile spectatorilor. Pe scenă, ba chiar și în sală, e acum primăvară în toată legea...

Tovarăși noi

Peste un an, la 24 octombrie 1953, scena se umplea din nou de flori. Actorii năvăleau cu buchete să-și felicite colegii, actorii ai secției maghiare de curînd înființate, și care-și începea activitatea cu premiera „Tineretea părinților” de Boris Gorbatoș.

Pentru prima dată în istoria teatrului romînesc, poate chiar și în istoria altor teatre, s-a întîmplat ca o promoție întreagă de absolvenți ai unui institut să meargă la același teatru. În 1953, absolvenții Institutului de Artă Dramatică din Cluj au plecat

Scenă din „Intrigă și iubire” de Fr. Schiller. În fotografie: Oct. Cosmuța, V. Crețoiu, artist emerit al R.P.R., E. Gheorghian, R. Colberti.

Scenă din piesa „Mielul turbat” de A. Baranga. Interpretează V. Crețoiu, artist emerit al R.P.R., J. Revo, V. Negoescu, R. Colberti.

în grup la Baia Mare, înființînd secția maghiară a teatrului.

— Cum o să jucați fără nici un actor matur? se întrebau, îngrijorați, profesorii clujeni.

— O să ne descurcăm, răspundeau absolvenții. Vom studia experiența înaintașilor. În ce privește rolurile de bătrîni, nu e greu ca Csiky să-și pună mustăți, Béla Köllő perucă, Paula Krasznay să-și îngroasă vocea...

Unitatea și atmosfera prietenească s-au păstrat și o dată ajunși în teatru. Nu i s-a părut nimănui deosebit faptul că Angela Soos, de pildă, a renunțat la un rol numai pentru ca prietena sa Paula Krasznay să poată juca într-un număr egal de piese, sau ca Piroška Nyredi, care a dublat-o pe Emma Elekes să o ajute tot timpul la repetiții pentru a-i asigura succesul la premieră...

Dar greșelile n-au întîrziat să-și arate și ele capul. Automulțumirea și tocirea criticii tovarășești s-au cuibărit de la o vreme în sînul colectivului, contagiînd chiar și pe regizorul principal al secției, tovarășul Harag György. Iar de aci și pînă la indisciplina n-a fost decît un pas. În privința aceasta direcțiunea, și tovarășul Harag în special, poartă o mare răspundere. Și oare faptul că de la înființarea teatrului și pînă azi nici un reprezentant al Direcției generale a teatrelor din Ministerul Culturii nu s-a „aventurat” pînă la Baia Mare, lipsind astfel tînrul teatru de o îndrumare și un sprijin prețios, nu constituie una din cauzele pentru care asemenea lipsuri dăinuie într-un colectiv, cu mari posibilități de dezvoltare?

Oameni, și spectacole

Mîndria teatrului baimărean este fără îndoială spectacolul realizat cu piesa „Intrigă și iubire” de Fr. Schiller, sub direcția de scenă a lui O. Rappaport. În același timp și celelalte premiere: „Cetatea de foc” de M. Davidoglu, „D-ale carnavalului” de I. L. Caragiale, „Familia lui Allan” de H. Muhtarov, „Mielul turbat” de A. Baranga și „Viață nouă” de I. Stehlik — au fost fiecare un nou succes în perfecționarea măiestriei artistice a colectivului. Tragedia lui Schiller a fost însă o piatră grea de încercare pentru tinerii interpreți și tocmai de aceea buna ei realizare capătă o valoare sporită.

Succesul obținut a întărit convingerea colectivului în forțele artistice ale tinerilor actori Maia Indrieș și Eugenia Gheorghian (Luiza), Ștefan Tivodaru (von Kalb), dar l-a cam ameuțit pe Octavian Cosmuța. Nimeni nu se îndoiește de talentul cu care a fost interpretat rolul lui

Ocicar (Ács Alajos) și leîmic (Magda Kopala) într-o scenă din „Tineretea părinților” de B. Gorbatoș.

Ferdinand, dar de aci și pînă a te socoti cel mai important personaj din teatru!... (Asta amintește povestea cocoșului care credea că soarele răsare numai datorită cîntecului său).

Ultima premieră, „Hagi Tudose” de Barbu Delavrancea, în regia lui Vasile Crețoiu, artist emerit al R.P.R., rămîne un spectacol reușit numai pe jumătate. Realizarea merituosă a rolului hagiului în interpretarea lui V. Crețoiu, al coanei Gheorghina (Lulu Savu) și al boierului Matache Profirel (I. Economu) este contrabalansată de către o greșită înțelegere a rolurilor de către actorii Stela Cosmuța, Ștefan Tivodaru, Eugenia Gheorghian și Vasile Prisăcaru, interpretii personajelor Fifica, Jenică, Leana și Culai. În special, perechea ultimă plutește într-un sentimentalism ieftin, încă departe de o interpretare realistă.

Rolurile de ieri și de azi ale lui Ioszeff Nagy

Cînd secția maghiară a montat „Oameni de azi” de Lucia Demetrius, rolul ciobanului a fost atribuit lui Ioszeff Nagy. Cine altul mai bine ca el putea să cunoască sufletul unui cioban, cînd el însuși fusese ani în șir cioban?... Colegii lui își mai amintesc și azi că în toamna lui 1949 un candidat ce venise să dea examen la Institutul de Artă Dramatică din Cluj, le atrăsese în mod deosebit atenția prin ținuta sa vestimentară: purta o cămașă de cîneapă, peticită toată, și cioareci strîmți, ungurești, de sub care răsăreau o pereche de picioare goale. E adevărat: vestiminte nu avea, dar avea talent. Și a intrat în Institut. Colegii i-au dat pe rînd haine. Înainte cu două zile, Ioszeff Nagy părăsise turma unui chiabur la care argătise și venise la Cluj să dea examen. Dorința lui de a face teatru fusese mai tare decît sudălmile tatălui lui vitreg, mai puternică decît amenințările și pumnii chiaburului. Ioszeff Nagy, fiu de palmasă din Mădărașul de Cîmpie, a devenit apoi actor și, aici la Baia Mare, ciobanul din „Oameni de azi”, Serghei din „Fete frumoase” Gyuri din „Liliomi”...

Acolo departe, în nordul țării crește și se dezvoltă un nou lăcaș de cultură. Și, o dată cu el, se formează noi artiști de talent pe care tînrul public baimărean îi prețuiește și-i iubește din plin

Ilarie MURGI

VEȘTI DIN U.R.S.S.

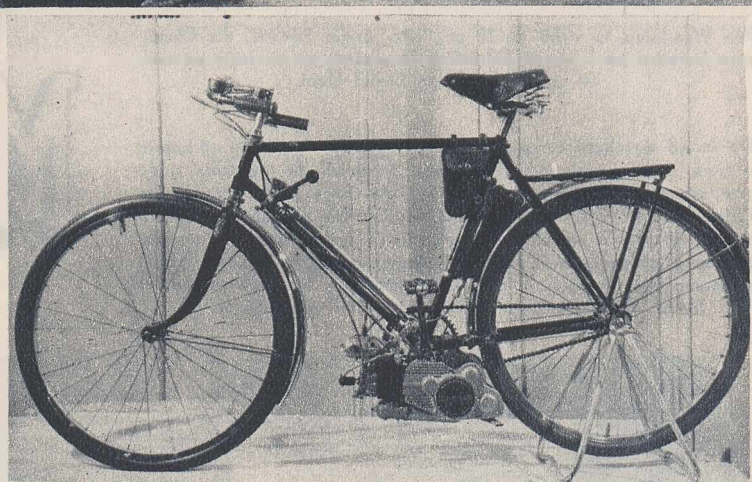
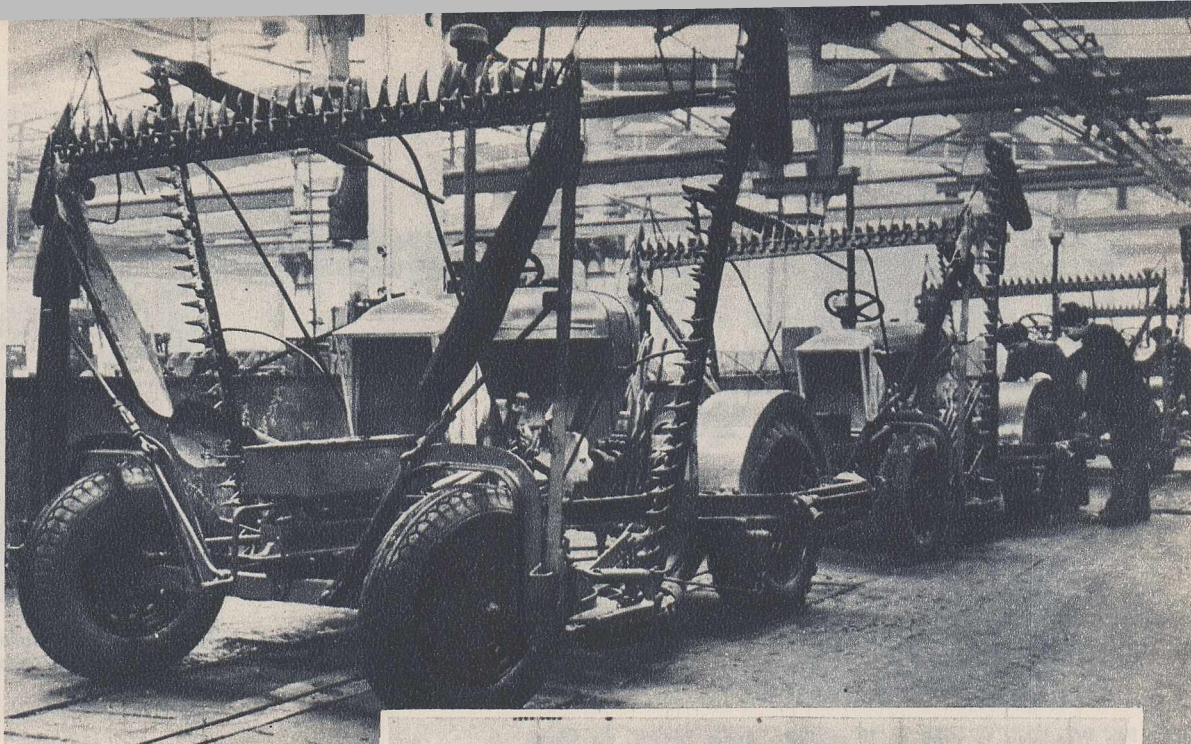
COSITOARE AUTOPROPULSATĂ

Iată cum arată noua cositoare sovietică autopropulsată „KS-1”.

Mașina cosește într-o singură zi iarbă de pe o suprafață de 70 hectare, adică de peste o sută de ori mai mare decât aceea pe care ar putea-o cosi, tot într-o zi, un muncitor agricol cu coasa.

UN URIAȘ COMBINAT DE MORĂRIT

În capitala Tatariei Sovietice, Kazan, se construiește un uriaș combinat de morărit. Acest combinat va fi utilat cu cele mai perfecționate mecanisme și automate. Tot procesul tehnologic, începând de la descărcarea cerealelor din vagoane și pînă la încărcarea făinei în saci, va fi complet mecanizat. În fotografie: silozul combinatului în construcție.

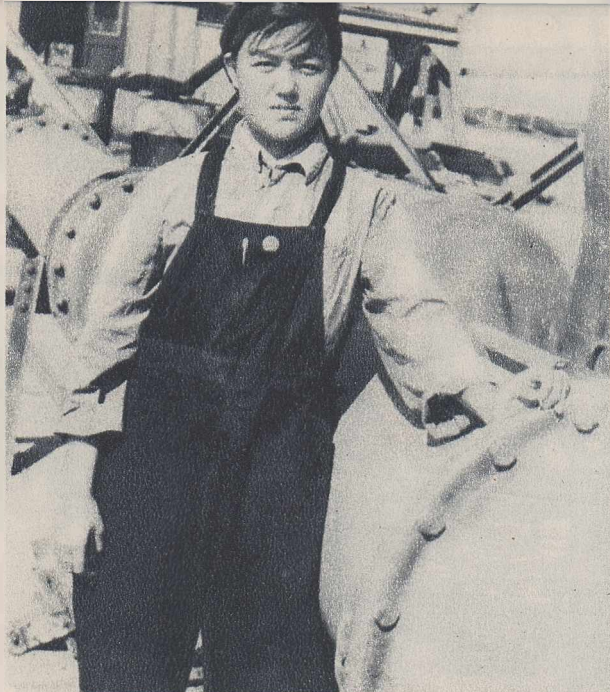
UN NOU MOTOR DE BICICLETĂ

În Uniunea Sovietică a început să fie produs în serie un motor pentru biciclete, denumit „Irtis”. Acest motor de un cilindru (0,6 H. P.) se poate monta cu ușurință la orice bicicletă și lucrează în doi timpi. Cantitatea de carburanți din rezervor ajunge pentru parcurgerea unei distanțe de 100 km. La probele efectuate s-a dovedit că, pe drumuri accidentate, bicicleta cu motor „Irtis” poate fi folosită cu mai mult succes decât o motocicletă.

„PISCUL PRIETENIEI”

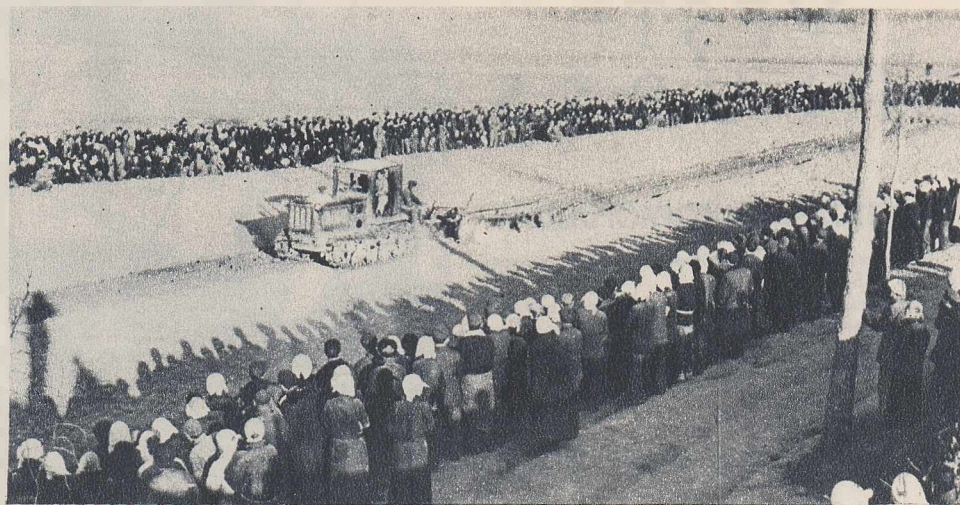
Un grup dintre cei mai experimentați alpiști sovietici, în frunte cu V. Nozdriuhin, a întreprins o curajoasă ascensiune spre vîrfurile acoperite cu ghețuri ale masivului Tian-Șan din Asia Centrală. După prima etapă, timp de 7 zile, alpiștii sovietici au susținut o luptă înverșunată cu forțele naturii, înfruntînd cu eroism toate riscurile ascensiunii, în condițiile unui viscol năprasnic. Eforturile „grupului de asalt” nu au fost zadarnice: a fost atins unul din vîrfurile fără nume ale Tian-Șan-ului, la 6.800 m. înălțime. În cinstea marii prietenii dintre popoarele Uniunii Sovietice și R. P. Chineze, piscul a fost denumit „Piscul prieteniei”. În fotografie: „Grupul de asalt” în plină ascensiune. În medalion: trei dintre cuceritorii „Piscului prieteniei”: alpiștii E. Naghel, V. Kovaliov și P. Karpov. Ambele fotografii au fost luate de către conducătorul grupului — V. Nozdriuhin.

Pen Wen-hsien, în vîrstă de 18 ani, este prima femeie din China, care lucrează pe o dragă hidraulică. În prezent, ea muncește pe unul din șantierelor de pe fluviul Hwai.

De curînd muncitorii combinatului metalurgic din Anșan au sărbătorit o mare victorie: intrarea în funcțiune a fabricii de țevi trase și de șine, precum și a furnalului nr. 7, cel mai mare furnal automat din China. Datorită ajutorului dat de experții și tehnicienii sovietici și prin munca avîntată a colectivului combinatului, aceste obiective au fost îndeplinite într-un termen scurt. În fotografie: furnalul automat nr. 7, cu câteva clipe înainte de a intra în funcțiune. În medalion, sudorul fruntaș Ho Șan-șhu, unul din constructorii furnalului nr. 7.

Metodele înaintate de lucrare a pămîntului pătrund tot mai adînc în satul chinez. În fotografie: tehnicienii unui S.M.T. din provincia Hopei arată țăranilor cum se aplică metodele agrortehnice înaintate.

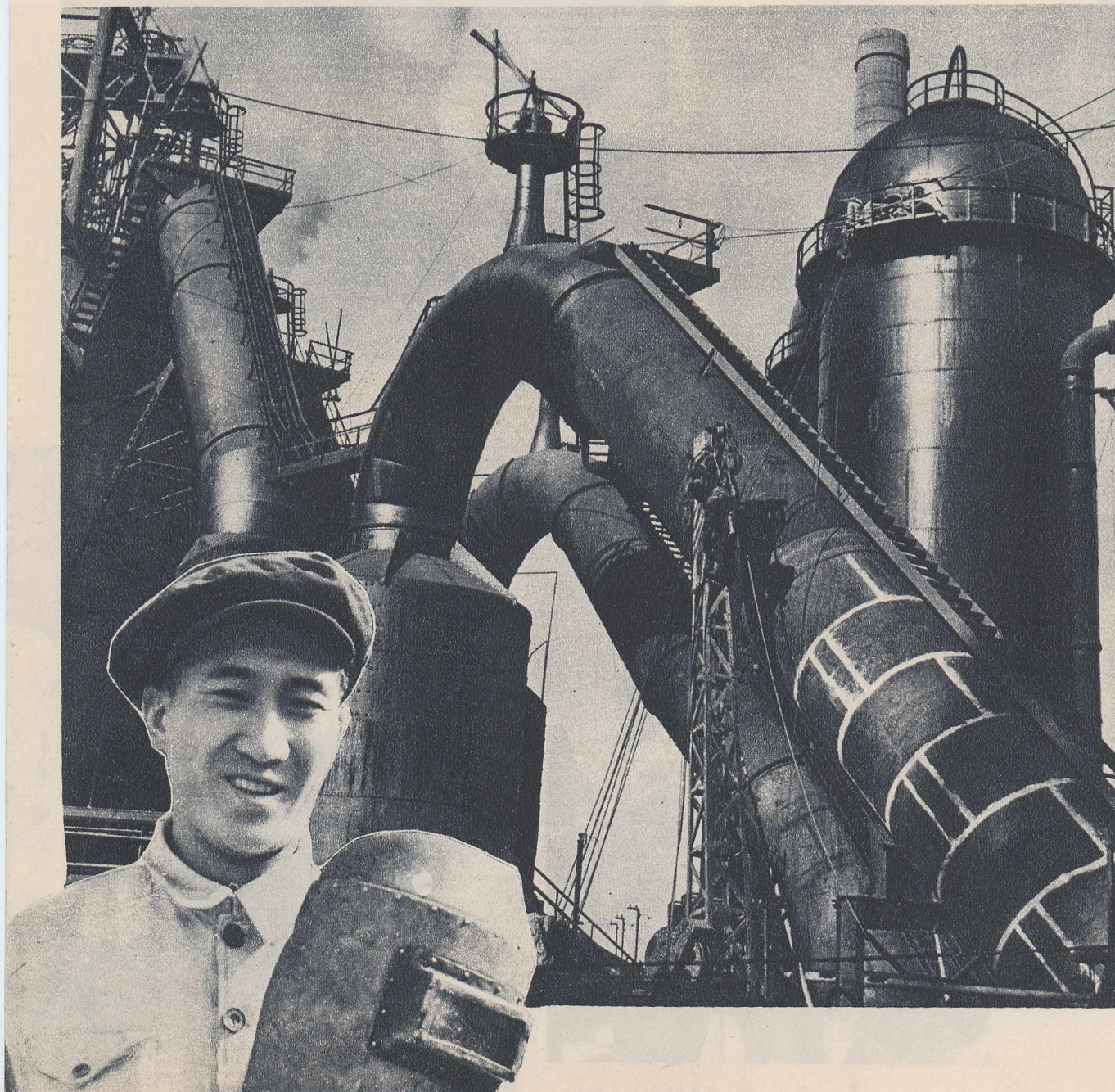
MAREA CHINA

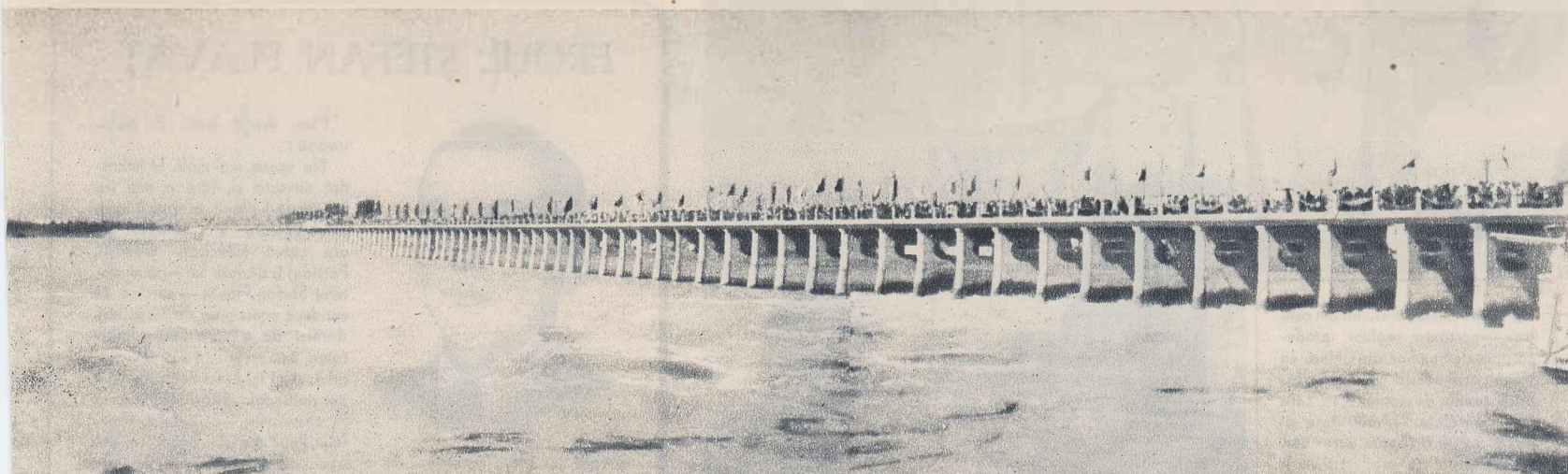
...Așa a fost timp de mii de ani: o țară cît un continent, mărginită la apus de cei mai înalți munți ai lumii, iar la răsărit de apele celui mai întins ocean. O țară bogată, despre care se dusesse vestea peste mări și țări... Și în care, în trecut, puși la jugul celor puțini și avuți, milioane de truditori pribogean pe drumuri fără de sfîrșit, presărîndu-le cu mulțime de morți: morți de foame, morți de boli cumplite, morți de mizerie, morți de pe urma torturilor medievale...

Soarele dogorîtor al verilor pîrjolea țarina, iar apele marilor fluvii — umflate de ploile primăverii — duceau cu ele cocioabe și oameni, bruma de vite și spuza de copii, și în acest timp, împărați și mandarini hrăpăreți ridicau palate de marmură și aur, se otrăveau unii pe alții, în păienjenii unor subtile intrigi politice, iar vînturile nordului măturau mai departe ogoarele secate de o climă capricioasă.

...Așa a fost din vremi imemorabile. Dar, într-o zi, mînia obidiților s-a dezlănțuit năprasnic. Cei ce jefuiseră nordul și vînduseră țara străinilor, fură loviți de pumnul neiertător al poporului, condus de Partidul Comunist Chinez, și izgoniți peste mare. În drapelul Chinei milenare se aprinsese steaua roșie, revărsînd lumina-i binefăcătoare peste nesfîrșitele întinderi ale țării celor 500 de milioane de chinezi eliberați, care pășesc acum către o viață nouă. Mereu înainte sub conducerea partidului, cu încredere în viitor.

Și dacă ogoarele sînt seci?

Vedere generală a uriașului baraj Sanho, construit într-un timp record de 10 luni. Sanho este cel mai mare baraj de pe fluviul Huai.

CONSTRUIEȘTE

● La 1 Mai a fost terminată în R. P. Chineză, cu o lună înainte de termenul stabilit, construcția lacului de acumulare de la Boșan, situat pe cursul superior al fluviului Huaiho. Lucrările de construcție au durat doi ani. Lacul de acumulare de la Boșan, având un volum de peste 200.000.000 m.c., este unul dintre cele mai mari din China.

● La toate minele carbonifere din China se desfășoară anul acesta construcții capitale pe scară largă. În bazinul carbonifer de la Huainan sînt în construcție cîteva mine mari, printre care și mina „Tiaziaci-2”, în care întregul proces de extracție și transport va fi mecanizat.

● În orașul Sian-tan, s-a terminat de curînd construcția unei mari fabrici de textile, utilată cu tehnica cea mai modernă. Ea va produce zilnic peste 100 baloturi de fire de bumbac și peste 70.000 metri de țesături.

Le vom da apă! Și dacă fluviile sînt sălbatice? Le vom înfrîna! Și dacă vînturile suflă dinspre pustiu, aducînd cu ele seceta nemiloasă? Le vom îngrădi! Acolo unde zeii mileniiilor de superstiții se dovediseră neputincioși, mînia omului se înțeștează în luptă neînduplecată cu natura.

„Construim!” — acesta-i cuvîntul de luptă al Chinei noi. Din uzinele Șanghaiului pînă în trecătorile Tibetului, China a devenit un vast șantier al construcției pașnice. Ceea ce nu s-a construit în secole de domnie a exploatare, s-a făurit în cîteva ani prin munca eroică a poporului chinez care a primit și primește ajutorul larg și frățesc al marii Uniuni Sovietice.

În cei aproape cinci ani ce au trecut de la eliberare, industria și agricultura Chinei Populare au fost refăcute, iar principalele ramuri de producție au și depășit cel mai înalt nivel înregistrat vreodată în trecut.

Anul 1953, care a marcat începutul primului plan cincinal, a fost un an de mărețe izbînzii pe frontul uriașelor construcții. Se realizează cu succes obiectivul principal al construcției economice planificate: acela de a transforma în mod treptat China, dintr-o țară agrară înapoiată, într-un puternic stat industrial, cu o agricultură mecanizată.

Succesele remarcabile au fost înregistrate și în agricultură. Recoltele din ultimii doi ani au fost cele mai mari în întreaga istorie a Chinei. Viciînd în trecut, țărănul chinez nu s-a bucurat de asemenea condiții de muncă și de viață ca acum, după

înfăptuirea reformei agrare democratice. În anii de după eliberare a luat avînt și cultura — cu tradiții străvechi — a poporului chinez.

Imensele bogății ale Chinei sînt folosite din plin pentru dezvoltarea economică a Chinei noi.

Puternic bastion al păcii în Asia, China Populară pășește în primele linii ale uriașului lagăr al păcii și socialismului în frunte cu Uniunea Sovietică. R. P. Chineză întreține strînse legături economice cu U.R.S.S. și țările de democrație populară. Rînd pe rînd, numeroase țări din lagărul capitalist reiau — în pofida presiunii americane — legăturile economice cu marea Chină.

Forța și prestigiul mereu în creștere ale Republicii Populare Chineze, dezvoltarea legăturilor ei economice și politice, precum și amploarea construcțiilor ei pașnice, au făcut să sporească rolul în arena internațională și însemnătatea acestei uriașe țări.

Toate încercările agresorilor imperialiști de a sugruma drepturile legitime ale marelui stat chinez sînt sortite eșecului.

Glasul celui mai mare popor din Asia a răsunat cu putere la tribuna conferinței de la Geneva și a găsit ecou în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, chiar dacă aceasta nu a fost pe placul domnilor diplomați și senatori americani, adepți ai „războiului rece”. Imaginile cuprinse în aceste pagini redau cîteva crîmpele din măreața construcție pașnică a Chinei noi. Ele vorbesc despre munca liberă, creatoare a brăvului popor chinez, iubitor de libertate și pace.

Munca pe uriașele șantiere ale păcii din China ar fi de neconceput fără o largă mecanizare. În fotografie: cu ajutorul unei macarale puternice, sînt transportate piesele componente ale scheletului de oțel al unei uzine de utilaj electric ce se construiește la Harbin.

EROUL ȘTEFAN PLAVĂȚ

"Plec, draga mea. E multă treabă!"

Nu spuse mai mult. Iși îmbrățișă nevasta și, fără a mai sta pe gânduri, plecă în grabă spre locul în care era așteptat de alți câțiva muncitori ceferiști. Partidul îi dăduse lui — comunistului Ștefan Plavăț — sarcina să conducă acest grup de muncitori, dornici de a lupta pentru libertatea poporului, în munții Carășului. Aici își avea centrul grupului de partizani „Mărășești”, creat la chemarea Comitetului Frontului Patriotic din Banat în primăvara lui 1944, cu scopul de a ataca transporturile hitleriste de pe căile ferate și șoselele din această parte a țării.

...

Era în ziua de 10 iunie când grupul condus de Ștefan Plavăț părăsi Timișoara și porni pe drumuri cât mai ascunse spre inima munților. Dar un trădător mișav aduse pe urmele lor jandarmeria. O parte dintre ei reușiră să scape de urmăritori. Plavăț însă, încercuit împreună cu câțiva tovarăși, a luptat eroic până în ultima clipă.

...Ștefan Plavăț a murit luptând așa precum întreaea sa viață și-a trăit-o luptând. Născut în 1913 în comuna bânățească Eșelnița, el a rămas orfan în timpul primului război mondial, tatăl său căzând pe front unde fusese trimis pentru apărarea intereselor de jaf ale burgheziei. De mic copil, el a luptat cu mizeria, mizeria care i-a îmbolnăvit singura soră de tuberculoză și a aruncat-o în ghearele morții; mizeria care mai apoi nu i-a dat posibilitate unchiului care-l creștea — țăran sărac și el — să-l țină la învățătură. Numai trei clase secundare a putut urma Ștefan Plavăț — și acestea trecind cu foarte mari greutate peste barierele pe care burghezia le ridica în calea fiilor oamenilor muncii dornici de învățătură.

Dar lupta cea mai aprigă a început s-o ducă atunci când, intrind ucenic la Atelierele C. F. R. din Timișoara, a cunoscut, datorită învățăturilor transmise de muncitorii înaintați de acolo, pe cei care osindeau poporul muncitor la mizerie și asuprire. Și mai apoi, luptând alături de acești muncitori înaintați împotriva stăpînirii burghezilor și moșierilor, dușmani crunți ai poporului, a cunoscut și pe cei mai buni luptători pentru o viață liberă și fericită — comunistii. Iar cea mai mare fericire a sa a fost atunci când, după ani și ani de luptă în cadrul Sindicatului și mai apoi al U. T. C.-ului, a primit, în 1940, înaltul titlu de membru al partidului comunistilor.

Lupta sa a devenit de atunci și mai dîrză, și mai aprigă. Iar când Partidul l-a trimis, în primăvara lui 1944, în munți, la partizani, n-a ezitat nici o clipă. Știa că va fi greu, știa că în fiecare clipă poate fi ucis, dar știa în același timp că, o dată cu apropierea oștilor sovietice eliberatoare, se ivesc deasupra țării noastre zorile unei vieți noi, libere, și că, lovind cât mai puternic fiara hitleristă, zorile acestei vieți noi puteau apărea mai repede. Acest gând l-a însușit în luptă până în ziua în care Ștefan Plavăț, în vîrstă numai de 31 ani, a căzut răpus de gloanțele asasinilor, în pădurile Carășului.

...Au trecut zece ani de atunci. Soarele libertății, ce a răsărit deasupra patriei noastre la numai două luni de la moartea eroică a lui Ștefan Plavăț, luminează din ce în ce mai puternic calea spre un trai tot mai fericit al poporului nostru. Hotărîrea întregului popor, de a păzi ca lumina ochilor și de a face și mai frumoasă viața nouă ce a cuprins orașele și satele patriei noastre, este expresia vie a recunoștinței față de toți cei ce s-au jertfit pentru ca libertatea să izbîndească asupra opresiunii și bunăstarea asupra mizeriei.

I. CIOARĂ

● În provincia Șensi, una din cele mai importante regiuni producătoare de bumbac din China, va începe anul acesta construirea fabricii textile de stat nr. 4, în care vor fi instalate 127.000 fuse și peste 3.000 războaie automate. Capacitatea de producție va fi de aproximativ 100.000.000 metri țesături de bumbac pe an.

● În scopul mecanizării producției agricole, statul chinez creează în principalele regiuni agricole stațiuni de mașini și tractoare, stațiuni agronomice și centre de închiriere a mașinilor. În 1953 au fost create 11 stațiuni de mașini și tractoare. În decurs de 4 ani, în China au fost construite 250 instalații hidrotehnice mari și peste 4.000.000 de instalații hidrotehnice mai mici. Aceasta a permis să se mărească suprafața terenurilor irigate cu 54.000.000 de mu (1 mu = 0,06 ha).

● Colectivul uzinei de aparate medicale de precizie din Șanghai a obținut un nou succes fabricînd primul electrocardiograf (aparat pentru înregistrarea activității inimii), produs în China.

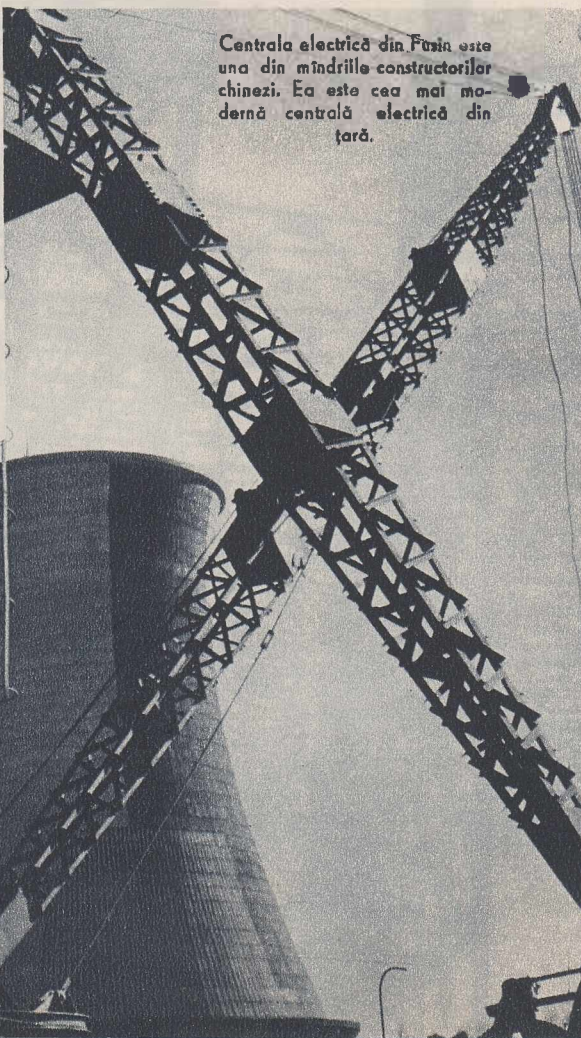
● Anul trecut, întreprinderile metalurgice chineze au produs cu 15% mai multă fontă, cu 30,4% mai mult oțel, cu 25,5% mai multe laminare decît în 1952.

● Uzina de stat de utilaj electric din Șanghai a pus la punct producția unor transformatori cu o capacitate de 15.000 kilowatt-ampere. Colectivul uzinei de stat de motoare Diesel din Șanghai a pus la punct construirea unui motor cu o capacitate de 60 H. P., care are o largă întrebuințare în uzine, în mine și în flota fluvială.

● În cursul anului 1953, s-au construit la Șanghai locuințe muncitorești și cămine pentru 100.000 persoane. 30 școli medii și profesionale, precum și câteva institute de învățămînt superior.

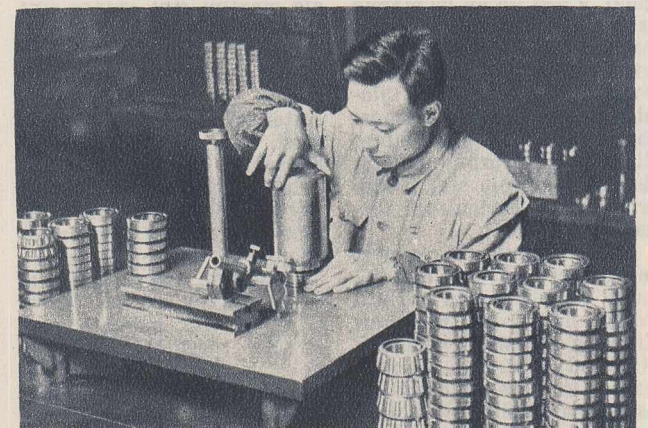

Muncitorii de la combinatul metalurgic Anșan vin în ajutorul țăranilor muncitori. Într-o atmosferă sărbătorească, o delegație a muncitorilor din Anșan aduce în dar membrilor cooperativei agricole de producție din Han-en, 5 tone de îngrășăminte minerale.

Centrala electrică din Fusin este una din mîndriile constructorilor chinezi. Ea este cea mai modernă centrală electrică din țară.

Uzinele Chinei dau astăzi produse care în trecut erau importate. În fotografie, un muncitor de la uzina de utilaj Hsin Ciung din Șanghai, efectuînd ultimul control la rulmentii finisați.

Insemnările unui ziarist

de Tibor MÉRAY

Cînd purtătorul de cuvînt vietnamez a anunțat că la Dien Bien Fu bombe franceze au ucis 16 prizonieri de război francezi, o parte dintre ziaristii care se aflau în sală au sărit de la locurile lor și au zbughit-o afară.

Era „bomba” zilei. Ziaristii alergau la telefoane pentru a transmite știrca la New-York, la Paris, la Londra, la Melbourne... Ziarele de seară apusene vor putea anunța pe pagina întâia: „Vietminul acuză pe francezi că și-au ucis cu bombe proprii lor oameni”.

Ușile „Casei Presei” se deschid și se închid fără încetare. Vreo 20—25 scribi aleargă cu „senzația” proaspătă asemenea fiarelor care și poartă în dinți prada însingurată.

În sala aceasta se discută neconștient despre propuneri și contra-propuneri, declarații, articole, angajamente, încălcarea cuvîntului dat. Observatorul ajunge cîteodată să nu se mai gîndească decît la propuneri și riposte; aproape că-i vine să considere tot ce se petrece în fața lui drept o partidă de șah de mari proporții, unde lupta se dă între alb și negru, inclînînd să piardă din vedere cele ce se petrec în locuri foarte depărtate, la vreo 11—12 mii de kilometri de această sală, dar despre care se discută aci atît de aprig.

Din cabinele telefonice de pe sală se aude știrca senzațională transmisă spre toate colțurile lumii.

Coboram scările încet, îngîndurat, cînd jos, în holul spațios, cufundat în semiobscuritate, am zărit o femeie îmbrăcată în negru. Stătea la marginea unui mic grup, în apropierea ghișeului de informații. În mijlocul grupului, un bărbat tînăr, cu obraji aprinși, discuta cu un ziarist. Ziaristul îmi era cunoscut — unul dintre corespondenții ziarului „l'Humanité”.

— Ați putea să ne dați adresele? Vă rugăm adresele, numai adresele!
— Să le luăm la rînd — zise ziaristul.

— Sovieticii stau la Metropol, americanii la Hôtel du Rhône, monsieur Bidault într-o vilă din Versoix, o localitate învecinată, vietnamezii la Angletre...
— Iertăți-mă: Grésivaudan...?
— E în Franța. Am venit azi dimineață, cu trenul...
— Cealaltii membri ai micului grup dau semne de nerăbdare. Vreau totuși să-i aflu secretul.
Femeia în negru îmi citește parca gîndul și îmi răspunde simplu:
— Imi jlesc băiatul. A căzut la Dien Bien Fu.
De cîte ori n-am auzit cuvintele „îmi jlesc băiatul”, rostite de

Tînărul își notează numele hotelurilor pe marginea unui ziar și după fiecare nume face cîte un semn cu capul, îngîndurînd cîte un „merci”. Ziaristul continuă să înscrie numele hotelurilor:
— Chinezii la Richmond și la Beau Rivage, englezii la...
Femeia în negru stă mută la marginea grupului. Ceea ce-i mai ales izbitor în întreaga-i apariție, e paloarea chipului ei. Poartă o pălărie neagră de pe care coboară un voal negru ce-i cuprinde gîtul, făcînd-o să pară și mai palidă.

Tînărul a notat pe marginea ziarului toate adresele delegațiilor care participă la conferință. Ziaristul de la „l'Humanité” îl întreabă:
— De unde sinteți?
— Haute Valée du Grésivaudan — răspunde tînărul, care pare să fie conducătorul micului grup de 4—5 oameni.

— Podișul Grésivaudan — repetă ziaristul — cunosc regiunea... Oameni căliți... munteni...
Femeia în haine negre tresare.
— Noroc — își ia rămas bun ziaristul. — N-aș crede să vă primească în toate locurile...
Micul grup se îndreaptă spre ieșire.

Am făcut cîteva pași și m-am adresat femeii îmbrăcată în negru:
— Iertați-mi îndrăzneala. Sînt un ziarist maghiar. Vă rog să nu interpretați drept indiscreție din partea mea dacă vă întreb cu ce scop ați venit la Geneva?

— Vrem să vorbim cu delegațiile — îmi răspunde cu glas domol. — În numele satelor de pe podișul Grésivaudan...
— Iertați-mă: Grésivaudan...?
— E în Franța. Am venit azi dimineață, cu trenul...
— Cealaltii membri ai micului grup dau semne de nerăbdare. Vreau totuși să-i aflu secretul.
Femeia în negru îmi citește parca gîndul și îmi răspunde simplu:
— Imi jlesc băiatul. A căzut la Dien Bien Fu.
De cîte ori n-am auzit cuvintele „îmi jlesc băiatul”, rostite de

părinți coreeni! Aceia erau însă îmbrăcați în alb, din creștet pînă în tălpi *), femeia de lingă mine, în negru.

Femeia continuă:
— Avea douăzeci și unu de ani... de meserie zidar... Șomer... Și într-o zi a venit acasă spunîndu-mi: „Maică, tot nu cîștig nimic, măcar, pînă una-alta, să-mi fac anul de militarie”... Bine... S-a prezentat la Cerc, și acolo l-au convins să plece voluntar în Indochina...
— Și de unde ați aflat?...
Femeia își deschide poșeta neagră, din care scoate o foaie de hîrtie împăturită, boțită.
— Citiți!

Iată textul: „Domnului Jourdan: Vă anunțăm că fiul Dvs. Henri este sănătos și își prestează serviciul. Actualele lui misiuni îl pun în imposibilitate de a vă scrie personal. Nu este nici bolnav, nici rănit. Primiți salutările mele”. Semnat — nu cu mîna, ci numai cu o parafă — colonel De Winter, comandantul artileriei de cîmp franceze din Vietnamul de nord.

— Observați, vă rog, data — îmi atrage atenția femeia învestmintată în negru.
— 4 aprilie 1954.

Apoi scoase o hîrtie mică, de culoare galbenă:
„Telogramă. Ministerul demobilizațiilor și victimelor de război face cunoscut că în ziua de 31 martie 1954 Henri Jourdan a căzut pe cîmpul de onoare. Rugăm a se anunța părinții cu tactul cuvenit”.

— M-au încunostințat „cu tactul cuvenit” — încuviință femeia în negru. Cînd colonelul Winter mi-a adresat scrisoarea pe care v-am arătat-o, fiul meu într-adevăr nu era nici bolnav, nici rănit. Era mort...
Ochii femeii se umplură de lacrimi.

De ce a venit această femeie din podișul Grésivaudan aci, pe țărmurile lacului Lemman? Doar băiatul ei murise și nimeni nu mai era în stare să i-l redea. Dar mai sînt și alți băieți, băieți careucid și sînt uciși. Astăzi alte 16 mame franceze îmbracă rochia neagră de doliu. Fiii lor au fost omorîți de bombe franceze. Iar mîine și poimîine cîți vor fi acei care vor muri „pe cîmpul de onoare” — de fapt cîmp al rușinii?

Fotografii și reporterii cinematografici zăresc femeia în negru. Iată-o înconjurată de

delegațiile de partizani ai păcii începe fotografiatul.

Femeia însă se grăbește să-și ia rămas bun:
— Nu vă supărați... trebuie să mai trecem azi pe la toate delegațiile... Iar diseară ne întoarcem acasă...
Și, luînd din mîna tînărului cu obraji aprinși o foaie de hîrtie scrisă la mașină, ne-o întinse. Era un manifest împotriva războiului din Indochina, pentru pace.

Cînd mi-am ridicat ochii de pe foaia de hîrtie pe care o țineam în mîna, femeia în negru nu mai era. Se furișase pe nesimțite prin poarta „Casei Presei”, dispărînd din fața obiectivelor aparatelor de fotografiat și de filmat. Nu voia să stîrnească senzație.

Venise deșar aici, în Elveția, pentru a putea striga alături de alte mame franceze: „Puneți capăt măcelului! Nu mai vrem moarte; nu mai vrem doliu! Vrem pace!”

Locuitorii podișului Grésivaudan sînt oameni căliți. Oare vor fi primiți pretutindeni? Găsiți-vor oare la toate delegațiile oameni capabili să vadă — dincolo de noțiunile abstracte și importante, ca „dorința de pace”, „propuneri raționale”, „egalitatea în drepturi”, — cîmpul de bătălie de la Dien Bien Fu, junglele dătătoare de friguri, satele vietnameze pîrjolate — viața? Oare cei de la Hôtel du Rhône și ministrul care stă la vila din Versoix voi-vor să deslușească printre rîndurile negre de pe foaia de hîrtie, cu modesta semnătură a familiei Jourdan și, sîngele flăcăului din Grésivaudan, și lacrimile femeii în negru?

Aproape 2.000 de ziaristi din toate colțurile lumii urmăresc zi de zi desfășurarea conferinței de la Geneva. În fotografie: un grup de fotoreporterii gata de a intra în acțiune...

În holul „Casei Presei”, fofofa ziaristilor nu încetează zi și noapte.

Biblioteca Centrală Regională

PELLE CUCERITORUL

- fragment -

de Martin ANDERSEN NEXÖ

Intr-o sîmbătă, pe cînd Pelle fugea în josul lui Ostergaade, o căruță cu boarfe venea încet pe drumul de țară. Pelle era foarte grăbit, dar nu putea lăsa să-i scape o asemenea întîlnire; vizitiul stătea sprijinit chiar pe marginea căruței, între cai; era mare, cu obraji roșii și bine infofolit, în ciuda căldurii. Și nu era altul decît cumnatul Due: ginerele lui Kalle! Iar sus, trînd peste toate boarfele, se le-gau Anna și copiii.

„Alo!” Pelle își flutură șapca și dintr-o săritură puse piciorul pe oște și se cătără lîngă Due, care rîdea plin de mulțumire.

— Da, ne-am săturat de țară și vrem să încercăm dacă n-o fi mai bine aici la oraș, spuse Due cu tonul său liniștit. Și tu fugi și aici, tot ca pe-acasă! Din glasul său răzbătea admirația.

Anna coborî lîngă ei și începu să rîdă.

— Aveți vreo veste de la tata Lasse? întrebă Pelle. Era veșnica lui întrebare cînd întîlnea cunoscuți.

— Da, avem — e pe cale să-și cumpere o gospodărie afară la cîmp.

— Ei, drace, ai de gînd să fii odată cuminte? Un copil începuse să plîngă. Anna se întinse îndărăt, apoi se întoarse cu fața spre ei și spuse: Și ți-aducem multe salutări de la tata, și de la mama, și de la toți.

Dar Pelle n-avea timp să se gîndească acum la ceilalți.

— Unde, sus la Steinhof?

— Nu, mai către răsărit, lîngă pietrele vrăjite — spuse Due... E o bucată mare de pămînt, dar e plină cu pietre. Numai de nu s-ar ruina cu asta. Cică s-ar mai fi curățat vreo doi pe locul acela! S-a așezat acolo cu Karna.

— Unchiul Lasse o fi știind el ce face, — spuse Anna. Banii de bună seamă i-a băgat Karna; avea ceva pus deoparte.

Pelle nu mai avea acum chef de vorbă și o luă la fugă. De cînd auzise vestea, inima începuse să-i salte. Trecuseră acum toate nesigurantele și toată spaima: își regăsise tatăl! Iar visul de o viață al lui Lasse se împlinise. Avea acum casa și masa lui! Pe lîngă astea, se putea numi și el, într-un fel, gospodăru la casa lui; iar Pelle era acum fiu de proprietar!

Către nouă seara, Pelle își strînsese toate lucrurile și putu s-o pornească la drum; îi zvîcnea singele-n vine de încordare. Or fi avînd și cai? — Da, firește; or fi trebuind să țină și oameni? Devenise oare și Lasse bogătan, care plătea lefuri și pleca sîmbăta la oraș cu gulerul de blană ridicat peste urechi? Pelle vedea foarte limpede argații urcînd treptele unul după altul, lăsîndu-și saboții și ciocănînd la ușa odăii de lucru; — da, voiau să ceară un avans la leafă. Iar Lasse se scărpină la ceafă, îi privea dus pe gînduri și spunea: „nu, în nici-un caz, că vă duceți să-i beți!” Dar la urmă, dacă era la o adică, le dădea ceva, — așa-i omul bun, îi spunea el lui Pelle. Căci Pelle bineînțeles spusese adio cizmăriei și trăia acasă ca fiu de proprietar. De fapt, el

al Academiei de arte din Republica Democrată Germană.

În patria sa, guvernării aserviți imperiaștilor americani i-au scos din manualele școlare lucrările. Copiii danezi nu li se dă voie să afle cine e Martin Andersen Nexö, scriitorul-luptător ce face cinste nu numai patriei sale, ci și literaturii universale.

*

Martin Andersen Nexö s-a născut acum 85 de ani, la 26 iunie 1869, în Cristianhavn — cartierul săracimii din Copenhaga. Fiu al unui cioplitor de piatră, el cunoaște de mic truda; este, rînd pe rînd: cioban, argat al unui chibaur, apoi ucenic de cizmărie; ajunge în sfîrșit la o bină.

Setea de învățătură a finărului Martin biruie nenumărate greutăți și, după terminarea școlii, în 1893, devine învățător. Fiind greu bolnav, e ajutat de prieteni să plece în Italia și Spania pentru a se vindeca. Se revoltă împotriva filistiniei prezentări a unei Spanii compusă din romanțe andaluze, castagnete, foreadori — și scrie despre vagabonzi și cerșetorii acestel țări, despre mizeria și lupta poporului spaniol.

Acesta a fost începutul drumului său. Au trecut de atunci 60 de ani. Nexö a scris romane, nuvele, schițe, poezii, povestiri. A îmbinat legenda cu realul, arătînd că figurile legendare din eposul popular simbolizează lupta maselor împotriva exploatare (Per Zdrănjărosul). Din tinerețe a înțeles cu orientarea sănătoasă a proletarului, drumul ce avea să-l străbată, alături de popor. Apoi, sub înfrîntul ideilor leniniste, a devenit un adevărat bard național, un educator al maselor.

În nuvelele și romanele sale trăiește o lume de pescari, țărani, muncitori de uzină, argați de fermă, intelectuali. A vorbit despre aceștia cu pasiune și încredere în om. A atacat — cu o tărie care amintește de Gorki — pe trădătorii muncitorilor, social — democrații de dreapta (Pelle Cuceritorul). A trecut de la pitoreștii „Bigum-picior de lemn” și povestitorul din „Jacob Riiosul”, la luptători conștienți, comunisti, ca Morten cel Roșu (în ultima parte a cunoscutel trilogii „Pelle Cuceritorul”, „Ditte, flica omului” și „Morten cel Roșu”).

Capitaliștii nu-l pot lerta atacul împotriva burgheziei și social-democrației daneze, atacul împotriva fascismului internațional, glasul său ridicat în apărarea Uniunii Sovietice, pe care o vizitase pentru prima oară în 1922.

În timpul ocupației hitleriste a Danemarcei, bătrînul scriitor, în vîrstă de 75 ani, e înțemnițat. Pentru a-l salva viața, Partidul Comunist Danez îl ajută să se refugieze în Suedia, unde el își continuă activitatea publicistică. Dar cum se întoarce în țară după război, reacțiunea internă îl atacă. El își continuă însă neobosit „lupta necruțătoare împotriva forțelor ce caută să-l frască pe om în noroi” (cuvîntare ținută în Suedia la 25 mai 1947).

Așa cum a spus despre dînsul scriitorul progresist norvegian Einar Reiss Andresen, el a fost:

... un leu încărînt de vremuri
Și duhul veșnic finăr în revoltă,
O inimă deschisă, ca țarina-n recoltă,
Și pumnul strîns de care te cutremuri!...

Publicăm în aceste pagini un fragment din romanul „Pelle Cuceritorul” de Martin Andersen Nexö.

era acela care conducea totul — numai că de ochii lumii, se spunea alt fel. Iar la petrecerile de crăciun, le învîrtea pe fetele țepene ale chibaurilor. Cînd intra Pelle, începeau oamenii să șoptească prin toate colțurile; dar el se ducea de-a dreptul prin odaie și-o invita pe fata pastorului la un dans, așa încît fata își pierdea răsufarea și încă ceva pe deasupra și-l ruga să se însoare pe loc cu ea.

Fugea și visa; dorul îl mîna înainte și pînă apuca să-și dea bine seama încotro merge, cele cîteva mîle de șosea rămăseseră în urmă.

Drumul de țară pe care pășea acum ducea printre coline și păduri de brazi; casele erau aici mai sărace și la mare depărtare una de alta.

păi, o să mă scol! mormăi el și încercă oftînd să se ridice.

— Nu, stai, lasă că mă scol eu, spuse Karna, care se afla lîngă perete; rămăsese tăcută pînă acum, în timpul vorbeii bărbaților. — Pe el îl dor șalele, știi! explică ea și coborî din pat.

— Da, am cam luat-o cu zorul la treabă. Așa e, cînd ești propriul tău stăpîn, nu mai simți oboseala, și-ți vine greu să stai locului. Dar face; se va vedea odată cînd oi apuca să pun lucrurile pe roate cum trebuie. Munca e cea mai bună doctorie pentru dureri de șale. Și ție cum îți mai merge? Începusem să cred că te-ai prăpădit pe acolo.

Pelle trebui să se așeze pe marginea pa-

Noaptea de vară nu-i îngăduia să vadă lucrurile decît pe jumătate, dar locurile îi erau tot atît de cunoscute cum îi erau peticele de pe spatele vestei lui tata Lasse — deși nu mai fusese niciodată pe aici. Peisajul sărăcăcios îi vorbea ca un glas de mamă! Atît de sigur cum se simțea aici între colibele acestea durate din humă — în care oameni săraci luptau să destele-nească întînderi de piatră pentru o biată mîna de pămînt — nu s-ar fi simțit nicăieri în lume. De-a lungul multor generații, toate acestea fuseseră ale lui — toate, pînă la zdrențele din ferestre și vechiturile urcate pe acoperișul de paie, ca să n-o ia din loc sub bătaia vîntului. Aici nu era nimic cu care să fii nevoit să-ți spargi capul pentru a înțelege ca în alte locuri din lume; aici te așezai liniștit și te odihneai. Dar să locuiești și să lucrezi pămîntul aici — nu! Asta nu era pentru el. Trecuse de lucrurile acestea, așa cum copilul depășește fustele mamei!

Din ceață se ivi o casă țărănească părăginită! Fără îndoială, nu era aceea pe care o căuta Pelle — tata Lasse avea de bună seamă o fermă în toată puterea cuvîntului, cu patru aripi! Dar tot intră înăuntru.

La țară, oamenii nu încuiau toate, fricoși, ca la oraș. Putu să intre de-a dreptul. Și de îndată ce deschise ușa odăii, îl năpădi bucuria. Il primi cel mai apropiat miros pe care-l știa, temelia tuturor mirosurilor, — mirosul lui tata Lasse!

Era întuneric în odaie; lumina nopții nu putea pătrunde prin ferestrele joase. Auzi răsufarea adîncă a celor ce dormeau și știi că nu-i trezise; — noaptea încă nu trecuse! „Bună seara!” spuse el.

Atunci o mîna începu să bijbîie după chibrituri.

— E cineva? întrebă glasul adormit al unei femei.

— Bună seara! mai strigă el o dată și intră în odaie. „E Pelle!” Își spuse numele, ca pe o cîntare a cîntărilor.

— Așa — tu ești, băiete! Lui Lasse îi tremura glasul și mîinile nu se mai pricepură să umble cu chibriturile. Însă Pelle se luă după glas și cuprinse mîna lui Lasse.

— Și cum ai nimerit aici în pustiu asta — și încă la o vreme de noapte? — Da, da,

tului și să povestească despre toate cele de la oraș — despre atelier, despre piciorul schilod al meșterului, despre toate, toate. Dar necazurile le trecu sub tăcere. Nu făcea pentru niște bărbați să-și piardă vremea cu de-alde astea.

— Va să zică ai făcut treabă bună acolo în străini! spuse încântat Lasse. Și de bună seamă, ești respectat.

— Da! Pelle răspunsese cam nesigur. Deocamdată nu se putea lăuda cu prea mult în privința asta, dar de ce să-și trîmbeze nenorocirea! Da, tânărul meșter ține la mine și vorbim adeseori împreună, chiar fără să țină socoteală de calfă.

— Ce tot spui! M-am gândit de multe ori, crede-mă, cum ți-o fi mergind ție pe acolo și dacă n-o să auzim într-o zi ceva lucruri bune despre tine! Dar e vreme pentru toate, se-nțelege! Și după cum vezi, m-am schimbat și eu foarte mult.

— Da, ai devenit proprietar — spuse Pelle și rîse.

— Da, la dracu', asta așa e! Lasse rîse și el, dar oftă jalnic numaidecît, din pricina durerilor de șale. Ziua, cînd mă omor cu treaba, îmi merge foarte bine; dar cum mă întind, mă și apucă. Și e lucrul dracului — e ca și cum mi-ar trece roțile unui car peste șale încoace și-n colo, sau cum vrei să-i spui. Ei, da! Dar tot e bine să fii propriul tău stăpîn! Așa mi se pare de minunat, încît mai mult îmi place pîinea uscată la masa mea, decît — știe domnul, aș vrea să spun — decît friptură de pui la masa altuia. Să fii sigur pe bucățica ta de pămînt și să poți scuipa încotro vrei fără să ceri mai întîi voie pentru asta! Iar pămîntul asta nici măcar nu e așa rău, deși cea mai mare parte din el n-a încăput încă niciodată pe mîna omului; a zăcut așa și și-a strîns puterea și sucurile de pe cînd cu facerea lumii. — Dar ia spune — oamenii de la oraș sînt trufași?

— A... Pelle nu avea de ce să se plîngă. Dar cînd v-ați însurat? întrebă el deodată.

— Da, știi tu — Lasse începu să se bilbîie, tocmai de această întrebare a băiatului se și temea. Însurați cum trebuie nu prea sîntem noi, pentru așa ceva e nevoie de bani și deocamdată ducem grija să ne-nocropim gospodăria. Dar noi, nici vorbă, numai la asta ne gîndim, se-nțelege. Și abia așteptăm să avem banii și prilejul. Ce-i drept, părerea cinstită a lui Lasse era că puteau să economisească foarte bine cheltuiala; cel puțin pînă cînd aveau să se nască copiii în această nouă căsătorie. Dar după fața lui Pelle își dădu seama că socoteala asta nu prea-i venea la îndemînă. Băiatul mai era și acum același puști pedant, de îndată ce era vorba de onoare.

— Așadar, spuse Lasse hotărît, de îndată ce om băga recolta în hambar, invităm oamenii la o mare petrecere.

Pelle încuviință bucuros. Acum era fiu de proprietar și putea să mai facă și el pe grozavul în casa băieților săraci, dar cumsecade, ai orașului. Nu voia însă să i se dea peste nas cum că tată-său se ține acasă cu o muiere.

Karna intră cu mîncare, cătînd cu dragoste spre băiat. „Ia fiule, și nu te uita că hrana noastră-i sărăcăcioasă“, spuse ea și-i așeză prietenoasă masa. Iar Pelle începu să mănînce zdravăn. Lasse ațirna pe jumătate afară din pat și se bucura.

— Văd că pofta de mîncare nu ți-a pierit acolo, spuse el. Vi se dă mîncare cît trebuie? Karna zice că n-o duceți prea bine.

— De răbdat nu răbdăm, spuse Pelle cu încăpăținare. Regreta acum că-l luase gura pe dinainte față de Karna, în seara aceea cînd se simțise atît de trist.

Îi veni și lui Lasse poftă să mănînce, astfel că, încet-încet, ieși cu totul din pat.

— Tu stai singur la masă, spuse și apoi se așeză și el în scufiță și în izmene, așa cum era. Își pusese o scufiță împletită, al cărei vîrf aluneca șmechereste pe o ureche. Arăta ca un adevărat chiabur bătrîn — cu banii la saltea. Iar Karna, care mergea încoace și-ncolo, cu un cuțit mare de pîine în mînă, în timp ce bărbații mîncău, avea o burtă rotundă și grasă. Arăta și răspîndea tot atîta încredere ca oricare femeie de bogătan.

Pe banca de lingă pat îi pregătiră culcușul lui Pelle.

Înainte de a se dezbrăca, băiatul stinse

lumînarea de seu; iar rufăria și-o vîrî sub pernă.

Se trezi tîrziu. Soarele părăsise de mult răsăritul. Cea mai dulce mireasmă de cafea umplea încăperea. Pelle se ridică repede, să-și îmbrace hainele înainte de a intra Karna, ca aceasta să nu vadă în ce hal se aflau. Își vîrî mîna sub pernă, dar nu-și mai găsi cămașa! Iar pe scaun se aflau ciorapii și erau cîrpiți!

Cînd intră Karna, rămase nemișcat și încăpăținat; nu-i răspuse la salutul de dimineață și nu-și mișcă ochii de la perete. Nu trebuia să se amestece ea în lucrurile lui!

— Ți-am luat cămașa și ți-am spălat-o, spuse ea liniștită; diseară o să fie gata. Poate că vrei deocamdată s-o îmbraci pe asta. Și-i așeză pe plapumă una din cămașile lui Lasse.

Pelle mai rămase un timp așa, ca și cum n-ar fi auzit nimic, apoi se ridică supărat și-și trase pe el cămașa.

— Mai stai în pat pînă-ți bei cafeaua, spuse Karna, cînd voi el să se scoale de-a binelea. Apoi Pelle primi cafeaua la pat, așa cum visase de atîtea ori că avea să se întîmple după însurătoarea lui tata Lasse; astfel că băiatul nu mai avu încotro și trebui să cedeze. Dar rușinea îl mai ardea și acum, și-l făcea să vorbească puțin.

Înainte de amiază, Lasse și Pelle se duseră să vadă proprietatea.

— Cel mai bine e să-i dăm o dată ocol ca să-ți fie limpede care-i sînt hotarele, spuse Lasse, care știa că întinderea era calitatea principală a proprietății lui. Rătăciră îndelung prin buruieni, vrejuri și spinii, prin mlaștină și pe după pereți drepti de stîncă. Pînă să-i dea ocolul, trecură mai multe ore. „Intins mai e și pămîntul asta“, spunea Pelle neîncetat. Și Lasse răspundea mîndru: „Da, aici sînt peste cincizeci de tone* de pămînt. Ehe, de-ar fi el cultivat!“

Era un pămînt înțelenit, cotoprit de buruieni și tufișuri de ienuperi, printre care se răvășeau mure și caprifoi. În mijlocul pereților drepti ai stîncilor ațirneau frasinii și cireși sălbatici înclătîndu-se cu rădăcinile — asemănătoare unor mîini schilodite — de piatra pleșuvă. Meri sălbatici, tufe de porumbre și măceși alcătuiau un mărăciniș de nepătruns, în care începuse să se vadă urmele plugului hodorogit al lui Lasse. Iar prin această vegetație bogată își ridicau deseori fruntea gravă, temelii de piatră care urcau uneori atît de aproape de suprafață, încît soarele pîrlea orice firisor ce ar fi îndrăznit să crească pe locul acela.

— E un adevărat mic paradis, spuse Lasse, aproape că nu poți pune piciorul fără să calci peste mure. Dar dacă vrei să trăiești aici, trebuie deștelenit.

— Nu crezi că e sărac pămîntul ăsta? întrebă Pelle.

— Sărac — cînd pot crește și înflori toate astea? Lasse arătă spre plopii și mesteacăanii crescuți de la sine, care-și tremurau frunzișul alb în bătaia vîntului. „Nu, dar o să fie muncă amarnică să poată fi transformat într-un cîmp cultivat; îmi pare rău acum că nu stai acasă cu noi!“

Lasse îi dăduse de mai multe ori să înțeleagă același lucru, dar Pelle se făcuse că nu aude. Lucrurile pe care le vedea acum nu erau tocmai așa cum și le închipuisese; nu simțea de loc nevoia să facă pe fiul de proprietar în chipul acesta.

— O să fie destul de greu să-ți poți scoate pîinea zilnică aici, spuse el cu surprinzătoare înțelepciune.

Ah, să scot pîinea zilnică n-o să fie de loc așa de greu — chiar dacă n-o să pot face în fiecare zi un ospăț — răspuse Lasse jignit. — Și apoi, aici ți poți ține dreaptă spinarea, fără să vină nici un administrator să latre la tine. Chiar de ar fi să mă omor mîncînd, știu că am scăpat din robie! Și pe urmă nu trebuie să uiți bucuria pe care o simți cînd vezi că din zi în zi pui stăpînire tot mai mult pe pămînt și începi să scoți ceva de pe el, în loc să stea așa, fără nici un folos! Asta e doar cea mai frumoasă menire a omului, să-și supună pămîntul și să-l facă roditor; ceva mai bun nici nu pot să-mi închipui! Dar se vede treaba că tu, acolo la oraș, ai uitat de chemarea pămîntului.

*) Unitate de măsură daneză, pentru suprafață. 1 tonă de pămînt = 0,55 ha.

Pelle nu răspuse. Dar dacă „frumos și mare“ înseamnă să muncești de ceasul morții un pămînt înțelenit — numai cu scopul de a vedea odată crescînd ceva pe el — atunci era bucuros că nu mai simțea chemarea pămîntului!

— Tatăl meu, și tatăl tatălui meu, și toți cei pe care i-am cunoscut în familia noastră, au trăit cu gîndul că trebuie să facem cît mai roditor pămîntul, fără să ne întrebăm vreodată cît de bine ne merge nouă! Și sînt sigur că nu i-a trecut nimănui prin cap că va auzi vreodată vorbe rele despre așa ceva. Și încă de la vreunul dintre ai noștri. Lasse vorbea cu obrazul întors — așa ca dumnezeul atotputernic cînd e mînios pe poporul lui; iar Pelle avea sentimentul că e un monstru urfios, care-l imita întru totul pe tartorul tuturor rețelilor. Dar cu toate acestea nu voia să cedeze.

— Eu n-aș face două parale aici, — spuse el în chip de scuză și privi în direcția mării. — Nu cred că aș fi bun de ceva.

— Nu, că tu le-ai întors spatele la toate, răspuse Lasse amar. — Pînă la urmă o să te căiești tu — că nici acolo printre străini nu e viața numai minunăție și bucurii.

Pelle nu răspuse. Era în clipa aceea prea bărbat, ca să-și mai schimbe vorba. Se menținea în expectativă, și așteptau tăcuți amîndoi.

— Da, moșie firește că nu e, — spuse Lasse deodată ca să-i ia apa de la moara oricărei alte critici, ce-ar fi putut să urmeze. Dar Pelle tăcu.

În jurul casei, pămîntul era cultivat, iar dincolo de porțiunea cultivată se puteau vedea la suprafață urmele pe cale de dispariție ale unor arături mai vechi. „Se vede că aici s-a mai semănat“, spuse Pelle.

— Ia te uită, ai și văzut! — strigă Lasse pe jumătate ironic, pe jumătate mirat. — Al dracului ochi ai! Eu unul n-aș fi văzut nimic deosebit în paragina asta — dacă n-aș fi știut dinainte. Da, a mai fost cultivat odată, dar l-au înecat din nou bălăriile. Asta s-a întîmplat pe vremea celui care a fost aici înaintea mea; a vrut să facă omul mai multe decît putea, și s-a dus de ripă. Dar uite, colea poți să vezi că ceva tot e în stare să dea! — Lasse arătă spre o întindere de secară, și Pelle n-avu încotro; recunoscuse că secara arăta într-adevăr bine.

Pe toată lungimea brazdelor se întindeau mușuroaie lungi de piatră, arătîndu-i cît de amarnică muncă cerea pămîntul acesta pentru a putea fi cultivat. Iar dincolo de secară, se zărea pămîntul deștelenit de curînd; părea ca gheața spartă în vremea dezghețului. Plugul rătăcise printr-o mulțime de bolovăniș; văzîndu-l, Pelle se gîndi la tatăl său și se întristă.

Însă Lasse era curajos. „Așa e, măi, ar trebui doi oameni aici, ca să țină plugul. Karna are puteri zdravene, dar cu toate astea îți sar brațele din loc la fiecare piedică pe care o întîlnește plugul. Și cel mai mult trebuie să spargi cu toporul și ranga — iar din cînd în cînd e nevoie să mai salți pămîntul o leacă. Îmi trebuie dinamită, chiar de e mai periculoasă de cum e pulberea — merge mai în adînc! — spuse el mîndru.

— Cît pămînt din acesta este cultivat acum? — întrebă Pelle.

— Cu pașiștea și grădina, aproape zece tone; dar pîn-o trece anul, o să fie mai mult.

— Și pentru astea zece tone s-au prăpădit două familii, — spuse Karna, care tocmai ieșea afară să-i cheme la masă.

— Da, da, dumnezeu să-i ierte; — munca lor o să ne ajute acum. După noi, n-o să mai preia comunitatea pămîntul ca după ei. Lasse spuse cuvintele astea plin de încredere în sine, cum nu-l mai văzuse Pelle niciodată.

— Prea mult tot nu mă bucur eu, — continuă Karna. — Parcă ar fi de cimitir pămîntul ăsta pe care-l lucrăm. Se spune că primul pe care l-a trimis comunitatea aici, s-ar fi spînzurat.

— Da, își făcuse coliba acolo unde se vede socul ăla. S-a năruit de atunci. Mă bucur că nu s-a spînzurat chiar aici în casă.

Lasse se scutură de neplăcere.

— Spun oamenii că se arată ori de cîte ori îi așteaptă ceva rău pe urmașii lui.

— Deci casa de aci a fost clădită mai tîrziu? întrebă Pelle mirat. El o găsea foarte dărăpănată.

— Da, pe asta a clădit-o înaintașul meu. A primit pământul de la comunitate, pe douăzeci de ani, fără nici o plată, cu condiția să cultive câte o tonă în fiecare an; — nu erau condiții prea grele. Numai că el a vrut să facă prea mult dintr-o dată; căci făcea parte din acei oameni care dau ghes de dimineață, iar pînă la amiază cad de oboseală. Inșă casa a clădit-o bine, spune Lasse ciocănind în perețele subțire, lipit cu lut. Iar lemnul cu care e făcută, e de prima calitate. Mă gîndesc că la iarnă am să cioplesc o mulțime de pietre; tot trebuie ca pietrele să dispară de aci și n-ar fi de loc rău să încasez câteva sute de coroane pe ele. Așa că în doi, trei ani, măi Karna, o să facem hambar din casa asta veche și o să ne facem locuință nouă! Te pomenești c-o să-i facem și pivniță pe dedesubt cît o fi ea de mare, și să-i facem și o scară înaltă, așa ca la Steinhof. O facem din blocuri de granit, iar pereții am să-i înalț eu singur.

Karna strălucea de bucurie, dar Pelle nu se putea entuziasma cu nici un chip. Era deziluzionat; prăpastia dintre ceea ce crease fantezia lui și realitatea goală de aici era prea adîncă. Și apoi se ridica în el o împotrivire surdă față de această muncă amară a pămîntului care — oricît ar fi fost el lipsit de pricepere — zăcea, întemeiată în firea lui de zece, douăzeci de generații. El însuși nu apucase să lupte din greu cu pămîntul, dar de cînd începuse să umble, înțelesese în chip firesc toate cele ce priveau agricultura și punea mîna pe fiecare uncă și mișcare înăscute. Numai bucuria pămîntului nu o moștenise. Firea lui căpătase o orientare nouă! Iar această osteneală necontentită cu pămîntul era înrădăcinată în el, asemenea unei ure care îi îngăduia o perspectivă pe care Lasse nu o avea. Aici capul îi era limpede, nu-și pierdea răsufierea auzind de cincizeci de tone de pămînt — ci întreba ce anume cuprîndeau. Nu era conștient de toate acestea, dar întreaga lui ființă se împotriva înțelegării fără folos a puterilor într-o asemenea muncă. Iar expresia îi era atît de înțeleaptă încît el ar fi putut fi tatăl lui Lasse.

— N-ai fi făcut mai bine să cumperi o gospodărie cu zece tone de pămînt, dar bun, roditor? — spuse el.

Lasse începu să se supere:

— Păi, da, ca să nu fac toată viața altceva decît să strîng și să-mi iau de la gură, fără să merg un pas mai departe; asta înseamnă să-ți iei din față ca să-ți cîrpești fundul și să mînci fiecare lucru de două ori! La dracu', atunci aș fi putut să rămîn unde-am fost! Se-nțelege că pămîntul de aici cere mai multă muncă și bătaie de cap; dar în schimb are un viitor. Cînd oi apuca să-l cultiv cum trebuie, o să ajungă o curte cu care să nu te rușinezi! Lasse privi mîndru asupra pămîntului său; în suflet i se unduiau grînele, iar ocolurile îi erau pline cu vite de mîna-ntii.

— Șase cai și câteva duzini de vaci poate să le hrănescă cu prisosință, spuse el tare. Asta înseamnă bunăstare! Tu nu crezi, Karna?

— Eu cred că acum se răcește mîncarea, spuse Karna zîmbind. Era foarte fericită.

La masă, Lasse propuse ca Pelle să-și trimită acasă rufele la spălat și cîrpit. „Tu ai și așa destulă treabă, spuse el prevenitor. Măcelarul Jensen se duce în fiecare sîmbătă la tîrg; poate că ar vrea el să le ia și le-ar aduce pînă la biserică; e cu neputință să nu se ducă vreunul de aici duminică, la biserică“.

Dar dintr-o dată Pelle se încapățîna și nu mai putu să răspundă.

— Eu mă gîndesc că te-oi fi săturat să le tot speli și să le cîrpești singur — spuse Lasse îngăduitor. La oraș ai altele pe cap și nici nu se poate spune că e o muncă tocmai potrivită pentru un bărbat.

— Am să mă-ngrijesc eu de ele — mormăi Pelle în chip de refuz. Voia să le arăte acum că știe să se țină și el curat. Dar faptul că refuza oferta aceasta însemna și o răzbunare împotriva propriei lui neglijențe.

— Da, da, — spuse Lasse blînd. Am întrebat și eu așa. Nădăjduiesc că nu o iei în nume de rău.

Oricît de tare ar fi fost Karna și ori cîtă bunăvoință ar fi avut să ia parte la toate, Lasse tot avea nevoie de o mîna de bărbat. Muncă grea să ajungă la doi se strînsese destulă și Pelle nu-și precupeți puterile. Cea mai mare parte a zilei și-o petrecură ridicînd pietre mari și dîndu-le deoparte. Lasse își înghebase o sanie și înhămă la ea cele două gloabe.

— Nu e nevoie să te uiți chiar așa cu de-amă-nuntul la ele, spuse el și mîngîia drăgăstos cele două pachete de oase. Așteaptă numai să treacă câteva luni și pe urmă să vezi! Altminteri sînt curajoase foc.

Muncă era destulă și sudoarea le curgea șiroaie, dar erau bine dispuși amîndoi. Lasse se minuna de-a dreptul de puterile băiatului; — în sfîrșit, avea și el o mîna de ajutor! Cu doi, trei asemenea băieți ar fi fost în stare să pună tot pustiul în picioare. Și fără să vrea oftă din nou, la gîndul că nu-l mai avea acasă; dar Pelle rămînea surd la toate acestea. Nici nu-și dăduseră bine seama cum trecuse ziua, cînd Karna veni din nou și-i chemă la masa de seară.

— Eu aș spune să înhămăm și să-l ducem pe Pelle jumătate de drum spre oraș, drept răsplătă pentru munca lui — spuse Lasse vesel. Merită și noi o călătorie de plăcere. — Și mîrtoagele se pomeniră înhămate la căruța.

Era grozav să-l privești pe Lasse cu hăturile în mîna; era un vizitiu atent și ai fi putut jura că mîna doi bidivii. Cînd le ieșea cineva în cale, strîngea prevăzător hăturile ca să fie gata dacă s-ar speria caii. „Ar putea s-o ia razna“, spunea el solemn. Iar cînd izbutea să-i bage într-un trap mărunt, era fericit. „E greu să-i ții“, spunea el și se opintea, ca și cum ar fi avut nevoie de cine știe cîtă forță. „La dracu', cred că trebuie să le pun zăbale“. Iși înfipse amîndouă picioarele în furca căruței și trase un timp de hățuri încoace și-ncolo.

După ce lăsaseră în urmă jumătate din drum, Lasse voi să mai meargă o bucițică și apoi încă una și după aceea — ce să mai vorbim — numai pînă la ferma de colo! Uitase cu totul că mai era și mîine o zi, cu muncă grea pentru el și cai. Dar în cele din urmă, Pelle sări jos.

— Ei ce zici, să nu facem așa cu rufele, cum am spus? întreabă Lasse.

— Nu! Pelle își întoarse obrazul. Iar îl bate la cap cu istoria asta...

— Ei, atunci cu bine, băiatule. Și mulțumesc pentru mîna de ajutor. Ai să vii iar, de îndată ce ai să poți, așa-i? Pelle zîmbi și nu spuse nimic; nu îndrăznea să deschidă gura, de teama lipsei de bărbăție care i se urcase sus, în gît. Îi întinse mîna tăcut și porni în fugă spre oraș.

UN ORAȘ NOU PE HARTA ȚĂRII

Cei dinți au fost, prin 1951, topografil, cu aparatele lor. Minerii se interesau: „Ce faceți aici, tovarăși?“ „Un oraș pentru voi, minerii din Uricani. Un oraș nou, ce abia acum va fi înscris pe harta țării“ — venea răspunsul.

Topografil au plecat, iar în locul lor au sosit constructorii, mașini și vagoane cu materiale de construcție. După însemnările topografilor s-a întocmit și o machetă de ghips: viitorul oraș.

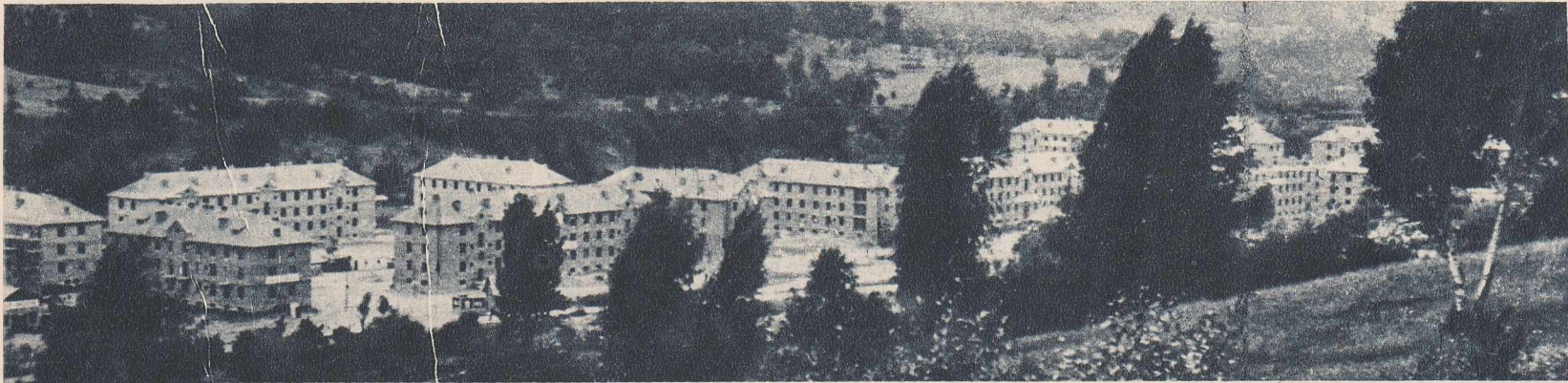
Munca a început și întrecerea a cuprins pe constructorii care luptau să dea viață acestei machete. Avansatele metode de muncă ale constructorilor sovietici și utilajul modern i-au ajutat la construirea rapidă a imobilelor. Astăzi miniatura

de ghips e o amintire. După cum o amintire o constituie și cocioabele insalubre în care minerii erau siliți să-și ducă în trecut traiul lor chinuit. Pe locurile fostelor cocioabe și maldane s-au ridicat clădiri moderne. Peste 500 de apartamente din aceste clădiri sînt astăzi locuite de minerii din Uricani. 7 magazine alimentare și textile deservesc pe locatarii noilor imobile. Clădirile pentru școală, clubul-teatru, restaurantul-cantină cu o capacitate de deservire a 1.000 de oameni, sînt și ele în lucru. Uricani, orașul minerilor, devine o localitate înfloritoare.

Victor DELEANU
corespondent

Iată în ce fel de „case“ erau condamnați de arînduirea burghezo-moșierească să-și trăască zilele minerii din Uricani.

Și iată, astăzi, cum se înalță strălucitor și înflorște noul oraș Uricani!

CONCURSUL DE
 FLACARA
 FOTOGRAFIEI

Concursul de fotografii organizat de revista noastră ne-a adus la redacție numeroase fotografii executate de amatori, dintre care unele au și văzut lumina tiparului. Mulți dintre cititori ne-au arătat însă că termenul acordat pentru un asemenea concurs a fost prea scurt — ținând seama de faptul că fotografii-amatori folosesc în general lumina naturală a soarelui — și au cerut să prelungim concursul, astfel ca să poată folosi timpul de vară.

Răspunzînd acestei cereri, redacția revistei a hotărît să prelungească termenul de prezentare a fotografiilor la concurs pînă la 1 octombrie 1954.

Reamintim cu acest prilej, pe scurt, condițiile de participare:

Fotografiile vor fi trimise, pe măsura realizării lor, la orice dată, înainte de 1 octombrie 1954, și ele vor cuprinde aspecte din toate domeniile vieții și activității oamenilor muncii, precum și peisaje ce redau frumusețile patriei noastre etc.

Ele pot arăta aspecte de muncă din uzine sau de pe ogoare, din mine sau de pe șantiere, din școli sau din cămine, din viața de familie, imagini de la manifestări culturale, sportive, excursii, peisaje, portrete și porturi reprezentative etc.

Fiecare fotografie prezentată va avea notat pe spatele ei următoarele: data și locul în care a fost luată, momentul prins (precizarea conținutului), numele, profesiunea și locul de muncă al fiecărei persoane care apare în ea, numele și adresa exactă a autorului, precum și mențiunea dacă e fotograf-amator sau profesionist. Fotografiile vor fi însoțite și de clișeele respective.

Cele mai bune fotografii primite vor fi publicate în revistă și pentru aceasta — separat de premiu — se vor achita și drepturile de autor cvenite. Remunerația aceasta se va achita pentru toate fotografiile publicate, nu numai pentru cele premiate. Fotografiile vor fi executate în formatul minim de 13 X 18 cm. (respectiv 12 X 12). Participarea la concurs cu imagini color, luate fie pe filme negative, fie pe reversibile, se poate face și prin prezentarea doar a filmelor.

Publicăm în această pagină două fotografii trimise de tovarășul profesor Gheorghe Sîrbu din Iași, str. Vinători nr. 2. Fotografiile au calități remarcabile: sînt bine încadrate și au efecte de lumină foarte bine prinse. Ele au fost însă copiate prea închis, fie dintr-o expunere voită sau greșită, fie din cauza gradației hîrtiei. Din această pricină dispar multe detalii, iar cerul din prima fotografie e negru, ceea ce nu e verosimil față de culoarea norului. Credem că peisajul de jos, ar fi fost și mai interesant dacă ar fi conținut și oameni.

În grădina gospodăriei agricole de stat din satul Socola, comuna Bucium, regiunea Iași.

Moară țărănească.

Sus și jos : Două aspecte din Grădina Botanică din Cluj.

Iată alte trei peisaje dintre care primele două (sus și jos) ne-au fost trimise de tovarășul Mircea Novac, funcționar la M.A.E. din București, Bdul G.Dimitrov nr. 24, iar ultima de tovarășul Aurel Coman, maestru al sportului, domiciliat în str. Bisericii Române nr. 28, Orașul Stalin. Prima fotografie e reușită atât ca încadrare, cât și ca expunere și copiere. Cea de a doua, însă, deși bine încadrată și cu un conținut interesant — dându-ne impresia că a fost luată nu într-o grădină din țara noastră, ci undeva pe coasta Crimeii sau pe Coasta de Azur — suferă în ce privește expunerea și lipsa unui filtru pentru nori. Copia e prea închisă, ceea ce face ca detaliile din umbră să dispară. Cerul de asemenea e nevalorificat și prea închis.

Cea de-a treia fotografie, reprezentând o moară țărănească, e pitorească, dar are unele deficiențe de realizare. Expunerea nu a fost cea mai justă, astfel că nu redă destul de natural apa ce curge în scoc. Unghiul din care a fost luată fotografia nu permite să se vadă umbra de adâncime a iazului, încât îți face impresia că apa care curge se oprește deodată, ca prin minune, la un răz de iarbă. De asemenea la copiat se pare că nu s-a folosit hirtia cea mai indicată, și din cauza aceasta multe detalii nu apar.

Săritură în înălțime.

Fotografia înfățișând săritura în înălțime a maestrului sportului Ion Söter, realizată de tovarășul Aurel Coman din Orașul Stalin, reprezintă un instantaneu destul de dificil de prins în obiectiv. Și aceasta constituie unul din meritele fotografului. Totuși, autorul n-a reușit să prindă acest instantaneu în cele mai bune condiții tehnice și nici din cel mai indicat unghi. Prelucrarea negativului se pare că nu a fost de asemenea făcută în revelatorul potrivit, mărindu-se astfel granulația gelatinei. Din cauza unghiului de fotografiere greșit, sportivul, în săritura lui, ne dă impresia că dărimă stacheta cu șoldul. Am putea spune că nici momentul evoluției corpului prin aer nu e cel mai frumos din punct de vedere plastic. Ținând seama de viteza cu care se mișcă aici omul, în fața obiectivului fotografic, nu se poate pune problema alegerii momentului, ci numai aceea a repetării instantaneului până la prinderea în timp-lătoare a celui mai bun moment al mișcării.

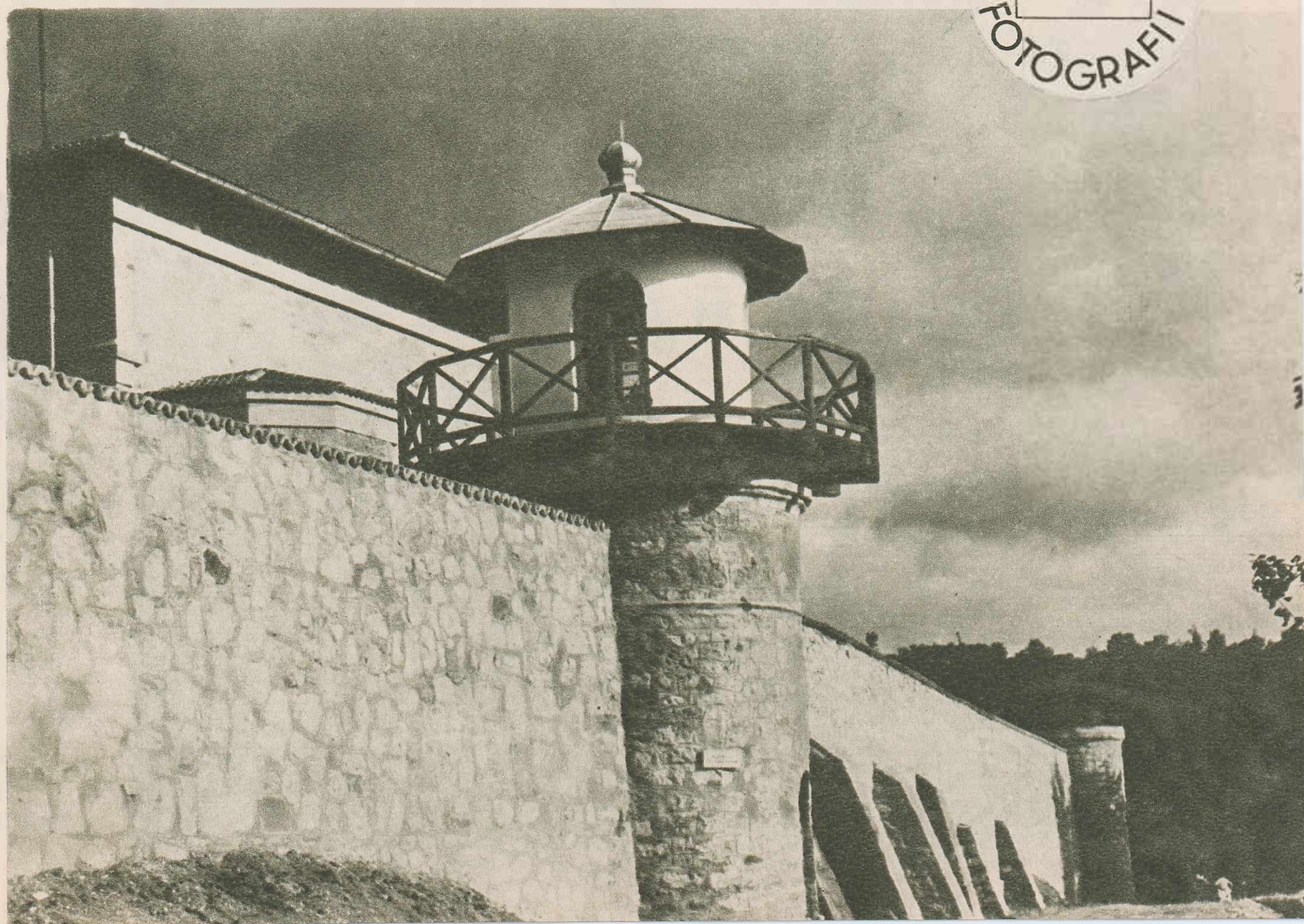
Muzeul Doftana.

Un grup de mineri de la șantierul Tunel II al Hidrocentralei „V.I.Lenin” - Bicz; șeful de brigadă Ion Feher și fruntașii în întrecerea socialistă, Petru Feher și Francisc Mezey. Fotografia realizată de tov. Mircea Novac din București este reușită din punct de vedere tehnic, însă defectuoasă din punct de vedere al așezării persoanelor din primul plan, care, în contrast cu mișcarea naturală ce se observă în planul II, pozează ca în familie. În plus, totul este prea încărcat prin prezența gardurilor, graficelor și a clădirilor din spate.

Ultima fotografie din această pagină, realizată tot de tovarășul Mircea Novac și reprezentând o parte exterioară a muzeului Doftana, este de asemenea reușită ca tehnică, însă credem că, din punctul de vedere al încadrării, ar fi fost mai bine ca turnul clădirii să nu cadă pe mijlocul fotografiei, ci într-o parte a ei.

Pe șantierul Hidrocentralei „V.I.Lenin”-Bicz

Două fotografii realizate de tov. profesor Iacob Cornea din Caransebeș, str. 19 noiembrie nr. 10. În afară de faptul că acest cap de copil e foarte bine prins și că mișcarea celor doi dansatori se bucură de o justă expunere, avem de făcut și câteva observații critice. Astfel, mina copilului este deformată din cauza planului prea apropiat de obiectiv. Iar fețele dansatorilor au fost lăsate în umbră, cu un singur efect de lumină pe obrazul bărbatului. Dacă fețele ar fi fost luminate, fotografia ar fi câștigat mult din punct de vedere artistic, ca și din acela al conținutului. Pe fețele lor vesele și expresive, am fi putut citi astfel, deschis, bucuria vieții și a tinereții. Așa, le ghicim numai, sub umbra deasă care acoperă aceste fețe.

Tov. profesor Iacob Cornea ne-a trimis și alte fotografii reușite din punct de vedere tehnic, dar mai toate păcătuiesc prin lipsa de conținut. Noi îi solicităm și altele pe care le-a realizat poate între timp, deoarece vedem multe calități în felul cum minuieste aparatul fotografic.

Fetiță cu păpușa.

CONCURSUL DE
FOTOGRAFII
DE
FLAGARA

Dans bănățean.

ALEXANDRU ODOBESCU

(1834 - 1895)

de Tudor VIANU

La 23 iunie se împlinesc o sută și douăzeci de ani de când a văzut lumina zilei, la București, Alexandru Odobescu. Primind prima lui formație în anii care au precedat și pregătit revoluția din 1848 și pătrunzându-se de ideile și sentimentele aceluși timp, Odobescu le-a rămas totdeauna credincios. Continuându-și studiile în străinătate, la Paris, Odobescu a trăit aici în cercul revoluționarilor români refugiați. Nicolae Bălcescu domina întreaga colonie românească și tânărul student care apucase să citească în țară „Magazinul istoric“, rămâne și prin înrîuririle primite atunci un adept al marelui istoric revoluționar. Atitudinile lui Odobescu au rămas totdeauna acele ale unui pașoptist, prin patriotismul lui vibrant, unit cu simpatia activă pentru masele populare.

Era un tânăr de abia 17 ani, când publică în „Junimea română“, ziarul studenților revoluționari din Paris, articolul „Muncitorul român“, în care autorul cere să se restituie pământul celor ce-l muncesc și prevede apropierea unei ere de dreptate socială: „Peste puțin pământul va fi înapoiat muncitorului prin iubirea și îngrijirile căruia pustiile se vor schimba în holde înalte și bogate, în livezi roditoare, în pășuni verzi și fragede, pe care vor paște frumosele vite ale României; bordeiele, unde abia pătrund razele soarelui, vor deveni case luminoase, îmbelșugate și fericite; în sfârșit, România va deveni o țară vrednică de geniu și de marea inimă a românilor“.

Anii petrecuți la studii au fost, în toate privințele, foarte rodnici pentru Odobescu. Ne găseam către sfârșitul epocii romantice. Popoarele moderne dobândiseră, în vremea următoare epocii napoleoniene, o nouă conștiință a istoriei și originalității lor. Se înmulțeau pretutindeni cercetările și operele literare consacrate trecutului național, evocările multelor lupte duse de popoarele moderne către ținta libertății și independenței. Arta dorea să se inspire din istoria, din spiritul și din viața națională. Cunoașterea trecutului își anexa un domeniu nou: arheologia națională. Odobescu urmează toate aceste îndrumări, punându-și printre cei dintâi problema unei arte românești, mai cu seamă a unei arte plastice românești, rămasă oarecum în afară de preocuparea generației unui Kogălniceanu și Alecsandri. Intr-o conferință ținută la Paris, încă în 1853, despre „Viitorul artelor în România“, apoi în dizertația „Artele în România, în perioada preistorică“ (1872), el preconizează o artă națională. „Sint unii, scrie Odobescu, care zic că frumosul este pretutindeni frumos, că arta este pretutindeni artă și, cu aceste principii, le pare cu totul indi-

ferent a introduce în sinul unei națiuni gustul artelor astfel precum le pricepe și le execută un alt popor, fără chiar de a se îngriji dacă uzurile, dacă tradițiunile acelei națiuni n-ar prezenta ele înșile caractere mai apropiate de instinctul ei firesc, mai conforme cu gusturile ei, mai originale în fondul lor, într-un cuvânt, mai naționale. — Pentru aceea aș dori să găsec, în descrierea obiectelor de artă ce au picat

până la noi din mantia sfiștată a trecutului, amintirea privilegiilor de o frumusețe plastică, când măreț, când gingaș, ce prezintă și natura și poporul României.“

Pentru a da urmare acestor principii, Odobescu întreprinde călătorii pe la minăstrile țării, instituie vaste anchete arheologice, studiază vechile inscripții și manuscrise, depune o mare pasiune în cercetarea tradițiilor și a folclorului. Rezultatele, consemnate în parte în contribuțiile lui la „Revista Română“ (1861 — 1863), una din primele noastre publicații periodice cu caracter științific, au fost din cele mai însemnate. Ca arheolog, Odobescu dă unul din primele conspecte ale faptelor arheologice ale teritoriului nostru, făcând observații valabile și astăzi și indicând, mai ales, problemele pe care viitoare școală arheologică românească le va moșteni de la el. Tezaurul de la Petroasa, descoperit mai de mult, își aștepta încă cercetătorul. Până la sfârșitul vieții sale, Odobescu se va consacra acestei probleme, ajungând în cele din urmă la o mare lucrare, cu importante rezultate în cunoașterea artei din epoca migrațiunii popoarelor. În călătoriile sale de studiu, cercetătorul face numeroase descoperiri cu caracter istoric și găsește, într-o minăstire, Psal-

tirea tradusă de Coresi, despre a cărei însemnătate pentru istoria limbii noastre, își dă numaidecît seama. În domeniul folclorului, înțelege unitatea de motive și izvoare care leagă poezia noastră populară de celelalte sectoare ale folclorului din sud-estul Europei și dă primul studiu științific referitor la „Miorița“.

În istoria literară, are meritul de a fi studiat cel dintâi pe poezii Văcărești și de a fi atras atenția asupra „Istoriei otomânești“ a lui Ienăchiță Văcărescu, rămasă până atunci în manuscris. Cu această ocazie, și reflectând la rolul jucat de Văcărești în dezvoltarea literaturii române cu caracter estetic, Odobescu are prilejul să scrie cuvinte, rămase pilduitoare și astăzi, despre menirea scriitorilor în viața unui popor. „Omul de merit, observă Odobescu, ca să fie folositor în lume, nu trebuie să se izoleze de semeni și de ai săi mai aproape; spiritul lui trebuie să însuflețească, să învie, să deștepte mai ales pe cei ce-l înconjoară, căci prin impulsivitatea lui, omeniirea, nepăsătoare din fire, scutură jugul îndărătniciei, și s-avîntă într-un viitor mai perfect. Geniul e lanțul ce trage lumea spre propășire.“ Artiștii sînt „conducătorii morali ai societății“. De aceea „cînd vrem să judecăm pe dreptate talentul unui scriitor, să ne ferim de a-l scoate din cercul în care s-au dezvoltat și s-au exercitat facultățile sale, spre a-i înțelege mărimea, spre a-i cîntări puterile, spre a-i prețui ideile, limba, și stilul, trebuie să nu pierdem din vedere nici țara, nici epoca în care el a scris“. Prin aceste observații, Odobescu întemeiază critica istorică în studiul operelor literare.

În „Revista Română“ apare, prin grija lui Odobescu, primul roman românesc, „Ciocoi vechi și noi“ de N. Filimon; se atrage atenția asupra lui V. Cîrlova; împreună cu primul studiu asupra lui N. Bălcescu, începe să se publice și una din cele mai importante opere ale acestuia, „Istoria Românilor sub Mihai-Vodă-Viteazul“, necunoscută pînă atunci.

O mare însemnătate a avut acțiunea lui Odobescu în combaterea latinismului, care pe la 1870 făcea ravaje în presă și literatură. Odobescu arată că o limbă nu poate fi reformată prin fapta lingviștilor și că literatura, ca și știința, trebuie să se exprime în graiul întregului popor, dacă este vorba ca masele națiunii să nu se separe de scriitorii și învățații ei și să nu se îndepărteze de izvoarele culturii mai înalte. Dicționarul aberant al lui Laurian și Massim găsește în el un adversar neîmpăcat. De nenumărate ori revine Odobescu la problema limbii literare, denunțînd absurditatea tezei latiniste. Uneori alternează

demonstrația științifică cu accentele umoristului și, atrăgînd de partea sa pe cei ce rîd, publică „Prandiul academic“, lista de bucate naționale în jargon latinist.

Odobescu a consacrat partea cea mai întinsă a activității lui lucrărilor științifice, dar preocupările literare l-au urmărit statornic. Gîndindu-se mereu să scrie o dramă istorică și proiectînd cînd un „Decebal“, cînd un „Pribeșitul“ etc., Odobescu n-a ajuns la realizări decît în narațiune. Urmînd calea deschisă de Costache Negruzzi, el a dat în „Mihnea Vodă-cel-Rău“ (1857) și „Doamna Chiajna“ (1861), tablouri sugestive din epoca feudalității românești, sprijinind relieful picturilor sale prin cunoștințele istoricului și ale arheologului. Preocupat de „culoarea locală“, povestitorul știe să evoce cu mare adevăr moravurile și vorbirea oamenilor de altă dată. Uncori a povestit pentru copii, ca în „Jupîn Rănică Vulpoiul“ și în „Tigrul păcălit“ sau a reluat vechile teme mitologice, apropiindu-le în expresie de tipul basmelor populare. Dar reușita sa cea mai de seamă pe tărîmul literar s-a produs atunci cînd, imbinînd darul povestitorului și al poetului descriptiv cu multele cunoștințe ale învățatului, ne-a oferit în „Pseudo-Kinegeticos“ primul eseu românesc: o istoric a temei vînătoarei în artele plastice și literatură, o dizertație savantă, compusă cu degajare și umor, și în care unele pagini descriptive, ca de pildă acelea consacrate Bărăganului sau ca acele în care ni se povestește basmul Bisocanului, pentru a nu mai vorbi de multele descripții evocatoare ale unor opere ale artelor plastice, rămîn adînc întipărite în amintirea cititorului.

Dînd un loc anumit activității politice, mai ales în vremea tinereții, cînd își asumă pentru scurt timp (în 1863) conducerea ministerului instrucției, Odobescu s-a consacrat apoi numai științei și literaturii, dar atitudinile lui politice și sociale n-au fost absente nici mai tîrziu. Urmînd linia patriotică a pașoptismului, în 1877, cînd opinia politicienilor era încă ezitantă, Odobescu militează în favoarea intrării noastre în războiul împotriva Turciei, alături de Rusia, și sprijină aspirația țării către independență și suveranitate națională. Apărător al metodelor noi în învățămînt, pe care dorea să-l vadă îndrumat în spiritul patriotic și științific, sprijinitor al tuturor reformelor menite să schimbe condițiile de trai ale țărănimii, Odobescu a reprezentat, în articolele sale din „Romînul“, unul din momentele dezvoltării conștiinței democratice în viața socială și culturală a țării noastre.

Scriitor cu mari mijloace stilistice, alternînd expresia populară cu cea arhaică sau savantă, însoțind toate expunerile sale cu zîmbetul umanistului iubitor de viață, folosind amplu perioada bogată, căreia-i dă număr și cadență muzicală, Odobescu este unul din cei mai buni prozatori români ai veacului trecut. Cititorii săi au rămas de aceea foarte numeroși și numele său se menține în actualitatea literară, însoțit de sentimentele de admirație pe care opera sa le impune cu atîtea motive.

Interviul

Povestire de Maria ARSENE

Ilustrație de J. POENARU-DUȘA

Martie 1942.

Mai era un sfert de oră pînă să sune recreația de douăsprezece.

Prin ferestrele deschise ale clasei se puteau zări, pe deasupra stîlpilor de telefon, două petece albastre și suprapuse, dintre care unul, cel de jos, avea un tiv alb de guler, înspumat.

Dar oricare dintre elevi știa că, numai la cîțiva kilometri de țarm și de școală, cerul se lipește ca o pleoapă de mare...

În ziua aceea domnul Bărbulescu, profesorul de matematici, explica la tablă, desenînd și cîntînd, teorema: „Fie un triunghi... dreptunghi...”

El trase cu creta un triunghi pe care-l însemnă în colțuri cu literele A, B și C.

„Dacă adunăm suma tuturor unghiurilor...”

O pasăretrecu departe sus, peste clădirea de peste drum, tîind cu foarfeca aripilor înălțimile.

Martin îi șopti vecinului său de bancă, fără să întoarcă capul:

— Cît mai avem pînă la recreație?

Răspunsul veni tot din vîrfurile buzelor.

Din volumul „Oamenii nu vor să moară”, în pregătire la Editura Tineretului.

— Te grăbești?

— Nu, dar vreau să știu...

Folescu își privi ceasul-brățară, și-i răspunse:

— Peste zece minute sună.

Martin scoase un oftat.

— Liniște — strigă profesorul rotind către bănci o pereche de ochi, ca două guri de pistoale.

Martin rămase nemișcat cu privirea spre tablă. Lîngă el, Folescu moșmondea ceva pe o hîrtie. Se pomeni în față cu un bilețel împăturit, cît o unghie. Il desfăcu cu două degete, fără să-și ia ochii de la tablă. Cîți repede: „Vrei să mergem la meciul de fotbal?”

— „Nu!”

A doua misivă alunecă îndată pe pupitrul băncii: „Am cumpărat două bilete. Fac cinste!”

Cea mai bună echipă de fotbal din Capitală urma să joace cu reprezentativa orașului. Încă cu o săptămînă înainte fusese coadă la casa de bilete din centru. Intilnirea dintre cele două echipe era așteptată de un an, după repetate amînări. De o lună, afișele colorate strigau de pe garduri și zidurile caselor, evenimentul.

Tineretul din oraș dezbătea în fiecare zi componența echipei locale și a celei adverse, șansele de

izbîndă, felul echipamentului... Jucătorii erau pomeniți pe numele lor cel mic și cîntăriți cu de-amănuntul de ce sînt în stare și cum vor face...

În recreații, pe stradă și acasă, elevii făceau pronosticuri și alcătuiau echipe imaginare cu jucătorii veniți din toate colțurile țării, în stare să apere și să aducă victoria pentru reprezentativa orașului...

Martin așteptase cu nerăbdare acest meci. Dar chiar bilețul cel mai ieftin costa mult pentru el. Nu bănuia că ar putea căpăta fără bani un bilet. Cît despre cumpărat, nici pomeneală...

Și iată-l acum pe Folescu Anastase, băiatul farmacistului, că-i oferă într-adevăr un bilet. Tocmai azi, cînd s-a silit să-și scoată din cap meciul, să-l uitel...

Al treilea bilețel veni neîntîrziat: „Spune-mi, vii cu mine la meci, ori nu? Nu te costă nici un leu. Doar să-mi scrii caietul de cuvinte la latină. Vrei?”

— Nu!

Enervat, rostise cu glas tare cuvîntul. Ce vrea Folescu de la el? De ce-l sîcîie? Nu! Nu se va duce la meci, chiar dacă i-ar oferi careva un loc în tribună sau chiar

în spatele porții, de unde-i place atît de mult să privească jocul.

— Ești fraier! — șuiera printre dinți, cu necaz, Folescu.

— Ei, tu, de colo! — strigă profesorul la Martin.

Dar nu mai avu timp să-l apuce de urechi și să-l dea cu capul de tablă. Clopoțelul sună de recreație.

*

Ora de istorie.

Ultima oră a programului. La catedră, profesorul Victor Dan explică lecția.

Domnul de istorie are părul aproape alb, deși este tînăr. Vocea lui blîndă și sfătoasă pătrunde pînă la inimă. Lecțiile sînt mai mult povestite, așa, ca între prieteni, nu ca într-o clasă de școală cu profesor rău și elevi neastîmpărați.

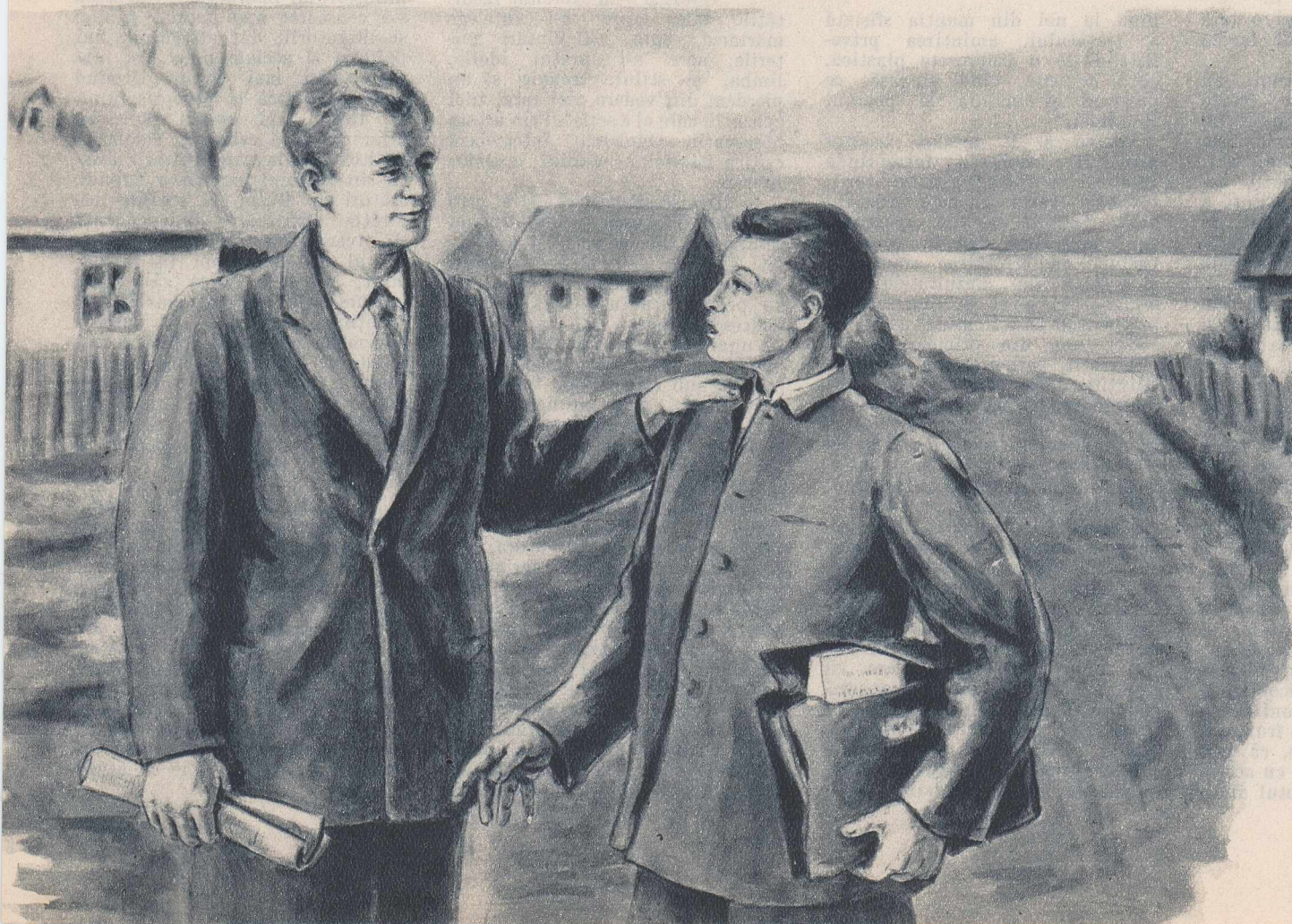
Cît de frumos vorbește dînsul! Lecția trece atunci dîncolo de paginile cărții de istorie și-i duce pe ascultători departe, foarte departe de tema falsă și îngustă a manualului, îmbogățindu-i cu fapte, întîmplări și amănunte noi și neștiute...

Fapte și întîmplări nescrise în cărțile mincinoase de atunci, ci în istoria orală a poporului, transmisă din tată în fiu, din om în om, din gură în gură...

— „... În anul acela, 1907, țărani făr' de pămînt și cei care abia își mai țirau zilele pe petece de ogoare au pus mîna, care pe furci, care pe coase și topoare... Și s-a pornit răscoala...”

Muncitorii de la oraș n-au putut să-i ajute așa cum trebuia... Boierii au înecat în sînge lacrimile, durerea și mînia țărănilor răsculați... E drept, asta nu scrie în carte, însă cu atît mai mult e ade-vărat, copii...”

Martin nu poate fi atent la desfășurarea lecției. Din cînd în cînd își înalță trupul și încearcă să descifreze orele pe cadranul dreptunghiular al ceasului de aur pe care Eftimie — cu două bănci în față lui — l-a primit în dar de la unchiu-său, „Papaianopol & Co. export-cereale”...

Școala se află pe strada Delfinului. Gara, în partea opusă. Ieșind pe poarta casei, Martin privește șoseaua care în drum spre gară încingea brâu periferia orașului.

La unu și jumătate sosește personalul din București. Nea Ilie i-a spus de cu seară...

Nea Ilie este hamal în port, la dana de cărbuni, și mai este vecin cu Martin. Are și-o bibliotecă. În pod, în pivniță sau într-alt loc... O bibliotecă mică. Doar vreo câteva broșuri cu copertile roșii, galbene...

A citit și Martin două din ele. Dar tot nu știe unde stau ascunse. Nea Ilie le ține bine pitite, căci în ele scrie cum cei bogați, capitaliștii, exploatează pe săraci, pe proletari, și le fură munca. Mai este tipărit acolo, într-una din aceste broșuri, și despre comuniști și Uniunea Sovietică...

Dacă ar pune mâna poliția pe cărțile astea!... În fundul oanei ar intra nea Ilie. Și, totuși, are mare încredere în Martin — atît de mare, încît i-a dat voie să citească două din ele... De vreun an de zile, de cînd el, Martin, a trecut în clasa 5-a de liceu, nea Ilie stă mai des la discuție cu el. I-a povestit despre țara cea mare și întinsă de la răsărit, unde nedreptatea și exploatarea au fost stîrpite...

Martin a înțeles chiar de la primele cuvinte că este vorba de Uniunea Sovietică.

...Aseară nea Ilie l-a chemat în odața lui. Au vorbit de una, de alta. De școală, de viteza locomotivelor, de pescuit, de război, despre sărăcie. Apoi de comuniștii și uteciștii din țara noastră care luptă neînfricați împotriva tiraniei...

Apoi deodată nea Ilie l-a privit drept în ochi și i-a spus pe șoptite:

— Martine, spunea că vrei să faci și tu parte din organizația de tineret despre care ți-am vorbit.

Lui Martin i se-mbușorară obrazii de bucurie.

— Nea Ilie...

Atît a putut să-i spună. Și prin minte începură să i se perinde chipurile tinerilor care au luptat și s-au jertfit pentru popor, așa cum i-a povestit nea Ilie. Ii vedea parcă și pe ceilalți, care au rămas să ducă bătălia mai departe... Iar printre ei, în rîndurile acestora...

Odată, într-una din serile din urmă, cînd bătrînul hamal i-a vorbit mai mult despre ei, Martin l-a întrebat:

„Eu aș putea să fac parte din Uniunea Tineretului Comunist?”

Nea Ilie nu i-a răspuns pe dată. A tăcut și a schimbat vorba. Dar aseară...

Aseară...

— Trebuie să dai dovadă că meriți cîntea de a fi membru al U.T.C.-ului. Ascultă ce-ți spun, Martine?

— Ascult, nea Ilie.

Și Martin, numai urechi, a reținut vorbă cu vorbă cele spuse de hamal...

La orele unu și un sfert, Martin trecu repede colțul școlii și porni grăbit, mai departe, spre bulevardul Dobrogei, care sfîrșea în fața gării.

Pe drum, grupuri de tineri și de vîrstnici se îndreptau în sens contrar, către terenul de fotbal, care se afla puțin mai departe, în spatele fabricii de cărămizi. Din poarta școlii, Anastase Folescu îl mai strigă o dată:

LOUIS ARAGON

POETUL CĂTRE PARTIDUL SĂU

Memoria, vederea, mi-a dat partidul meu.

Nici cît un prunc pricepe eu nu înțelegeam

Că singele mi-i roșu și sufletul francez...

Știam atît: că noaptea tot neagră e mereu...

Memoria, vederea, mi-a dat partidul meu.

Și sensul epopeii străvechi mi l-a dat el...

O văd pe Ioana-n luptă, Roland sună din corn,

Sînt timp eroici care renasc un nou Vercors,

Cuvîntul cel mai simplu e spadă de oțel...

Și sensul epopeii străvechi mi l-a dat el...

Partidul meu îmi dătează patriei culori,

Eu pentru-nvățătură adînc îi mulțumesc,

Căci de atunci în versuri și cîntece-mpletesc

Iubirea, și durerea, și dorul arzător...

Partidul meu îmi dătează patriei culori...

Traducere de
Aurel COVACI

— Hai, mă prostule. Incepe meciul la trei. De ce te mai duci acasă? Hai, mă, că-ți las biletul cu...

Dar Martin nu-l mai auzi. Aproape alerga pe trotuarul străjuit de salcîmii rari și piperniciți.

În piața gării s-a postat în spatele chioșcului de ziare, cu o revistă de copii în mînă și ghiozdanul la subsuoară. Zece minute după sosirea trenului s-a apropiat de el un om pe care nu-l cunoștea și care l-a întrebat dacă vrea să-i facă un serviciu.

— Bucuros — i-a zis Martin, căs-nîndu-se să nu tremure de emoție.

Străinul i-a întins un pachet mic, pătrat și subțire, învelit în hîrtie de ziar.

— Știi unde ai să-l duci?

— Pe strada Dealului, lîngă malul mării — a răspuns cu glas tremurat Martin, așa cum îl învățase nea Ilie.

A pus repede pachetul în ghiozdan și a zbughit-o înapoi, lăsîndu-l pe omul acela în fața gării.

În mers și-a desfăcut cîțiva nasturi de la tunică și de la cămașă. S-a oprit pe bulevard, în fața unui afiș: „...mare meci de fotbal...” Repede și neobservat și-a vîrît pachetul în sîn.

Din strada Bătrînilor va da în ulicioara Mimoselor, iar de acolo, țînînd drept înainte, prin fața depozitului de sare al regiei, va ajunge pe străduța care duce la plaja veche.

La ora trei îl va aștepta acolo cineva. Un bărbat sau o femeie. Nu știe încă. El, Martin, va fi recunoscut după ghiozdanul deschis din care va scoate, pe jumătate, o carte.

Persoana aceea îl va întreba... Ce-l va întreba?

Martin își repetă pentru a sută oară instrucțiunile pe care i le dăduse nea Ilie.

„...tovarășul acela cu care te vei întîlni nu știu cum arată la chip, dar îți va spune parola și va mai avea, tot ca semn de recu-

noaștere, un ziar înfășurat sul, în mîna dreaptă...”

Ceasul trebuie să fie cel mult două. Nu poate fi mai mult, căci la unu a sunat de ieșire la școală și drumul pînă la gară și-napoi n-a putut să țină mai mult de 60 de minute.

De ce se uită însă atît de ciudat paznicul depozitului de sare? Sau poate i se pare? Ba nu, căci iată că și un sergent de poliție se ține acum după el.

Sergentul a ocolit însă liniștit colțul străzii, iar paznicul și-a aprins o țigară și a intrat iarăși în curte...

S-a speriat degeaba. Vai, cum îi mai bate inima!...

Ce i-a spus nea Ilie?

„Vezi, mă Martine, s-o scoți bine pînă la capăt, c-altminteri...” Nu i-a mai spus ce s-ar întîmpla „altminteri”, dar lui Martin parcă-i tremură buza și picioarele numai cînd se gîndește...

Minutele trec atît de încet.

Pe ulicioara Mimoselor înaintea greoi un car încărcat cu bolovani mari de gheață... Undeva, după un gard sau pe-o uliță îndepărtată, un cîine latră speriat la poștaş sau poate chiar la sergentul care aduce iar vreun ordin de mobilizare...

De departe, dinspre terenul de sport, se aude gălgăie, strigăte și aplauze...

„Au intrat jucătorii pe teren” — își spune Martin și oftează.

Și pe dată îi fu rușine și necaz că a oftat.

„Cînd l-au prins pe Filimon de la șantierul naval, pe utecistul Filimon Sirbu... Cum povestea nea Ilie?... Deși l-au schingiuit, n-au putut scoate un cuvînt de trădare de la el. Iar în fața plutonului de execuție a strigat: „Trăiască România liberă! Moarte fasciștilor!”

Și la urma-urmei de ce oftează? Ii pare rău că nu se află pe teren cu ceilalți elevi sau prieteni? Că nu-l vede pe Ionescu din

București apărînd poarta sau pe Mani, centrul înaintaș, cum îi „duce” pe beci?

Nu. Nu poate fi vorba de așa ceva. Ceea ce face el acum este de o sută de ori, de-o mie și de zece mii de ori mai important, mai de preț ca toate meciurile din lume adunate la un loc, cu cei mai buni portari, mijlocași și înaintași...

„Cît o fi ceasul?”

Se apropie de un domn cu pălărie tare și ochelari.

— Sînteți bun să-mi spuneți cît este ora?

Iată că și domnul acesta îl privește cu niște ochi... N-asteaptă să-i răspundă și o ia repede la picior. Dar aude din urmă un glas batjocoritor:

— Trei fix și cumpără-ți ceas dacă te interesează ora.

„Trei?”

Scoate repede și la nimereală o carte din ghiozdan, Istoria, și o potrivește pe jumătate în afară. Abia acum își dă seama că merge prin mijlocul drumului.

Fuge pe trotuar.

Strada e pustie.

Ba nu. Uite... Colo!

Încemeneste cu respirația gîtuită de o mînă nevăzută.

La numai douăzeci de pași, înaintea lui, profesorul de istorie Victor Dan vine spre el.

„L-a urmărit? A aflat cumva că are o întîlnire pe străduța aceasta? Atunci e pierdut...”

Picioarele au prins să-i tremure de-a binelea, iar gura i s-a uscat.

Trebuie să-și ție însă firea. Cum l-a învățat nea Ilie? „Dacă ți se pare ceva suspect, mergi liniștit, ca și cum totul ar fi în ordine...”

Poate că domnul de istorie a venit din întîmplare sau cu treburi pe-aci...

A trecut pe lîngă profesor, care l-a privit mirat. Toți îl privesc azi așa. L-a salutat. Domnul Dan i-a răspuns și amîndoi au întors, la capete opuse, colțul străzii.

Martin s-a oprit. Așteaptă. Numără în gînd pînă la o sută și se întoarce pe ulicioara care duce spre Plaja Veche... N-a făcut decît doi metri și vrea să fugă înapoi.

Este însă prea tîrziu.

Profesorul Victor Dan e iarăși pe străduță și acum se-ndreaptă zîmbind și direct către el.

Și dacă ar fi numai asta. Dar iată că profesorul ține strîns în mîna dreaptă un ziar înfășurat sul și știe parola de recunoaștere, pe care Martin nici rupt în bucăți n-ar fi încredințat-o alt cuiva, decît celui care...

— Cum este marea?

Vrea să-i răspundă, se bilbiie, se-neacă, i se îngroașă vocea și abia poate, roșu la față și cu broboane de sudoare pe frunte, să-i spună:

— Este... frumoasă... și... albastră.

— Foarte bine. Dă-mi atunci pachetul.

A scos pachetul din sîn și i l-a dat. Profesorul l-a vîrît, cît ai clipi, în buzunarul hainei.

Au mers împreună cîțiva pași. Marea scînteia în lumina dulce a soarelui timpuriu de primăvară. Valurile se spîrgeau de mal, împuscînd buchete mari de herbă albă. În depărtare se zărea fumul subțirel al unui vapor...

— N-am știut, Martine, că am în clasa cincea un tovarăș de ispravă. Un utecist...

— Nu... Nu știu... Nu sînt încă utecist.

— Ba da. Ești. Chiar de azi!

PLANUL BARBAROSSA

ȘI

LECTILE ISTORIEI

de B. STOIAN

Am revăzut Berlinul de curând, cu prilejul sesiunii extraordinare a Consiliului Mondial al Păcii. În sectorul democrat al orașului, în piețe publice, pe frontispiciile marilor clădiri, puteau fi văzute steaguri albe cu porumbei, panouri și pancarte, chemând la unitate, sub semnul păcii și democrației.

Sectorul occidental al capitalei germane îl văzusem cu câteva luni în urmă: cu porțiuni de teren întinse, acoperite de mormane cu moloz, cu spoiala reclamelor în neon de pe străzile centrale, cu localurile sale de desfrâu, cu șomerii săi lihniți de foame.

Berlinul amintește... Ruinele care mai dăinuie încă, cu deosebire în apus, parcă vorbesc. Iată locurile din jurul porților Brandenburgului și ale pieții Potsdam. Cu ani în urmă, se aflau acolo instituțiile Reich-ului hitlerist; acolo răsuna bocănitul sinistru al unităților S.S. care defilau în pas de giscă. În cancelaria sa, fâhârlul dement pune la punct planul celor „sapte faze” ale instaurării dominației fasciste asupra lumii. Primele două prevedeau cucerirea Austriei și Cehoslovaciei, ocuparea Franței, Belgiei, Olandei și altor țări vest-europene. Faza a treia, prevăzută în „planul Barbarossa”, țintea la înrobirea Uniunii Sovietice, iar celelalte patru se refereau la cucerirea restului globului pământesc. „Germanii peste tot” — urla Hitler — „celelalte naționalități vor fi... șerbii care vor lucra pentru casta cavalerilor teutoni”. Primele două faze a reușit să le înfăptuiască vremelnice. A treia, însă, i-a adus sfârșitul.

... 22 iunie 1941. Bombardiere și coloane de tancuri cu svastică au pornit spre răsărit. Hoardele fasciste fără număr au atacat mișelește Uniunea Sovietică, au transformat orașe în ruguri, au ridicat pretutindeni spânzurători. Crimele lor n-au rămas însă nerăsplătite.

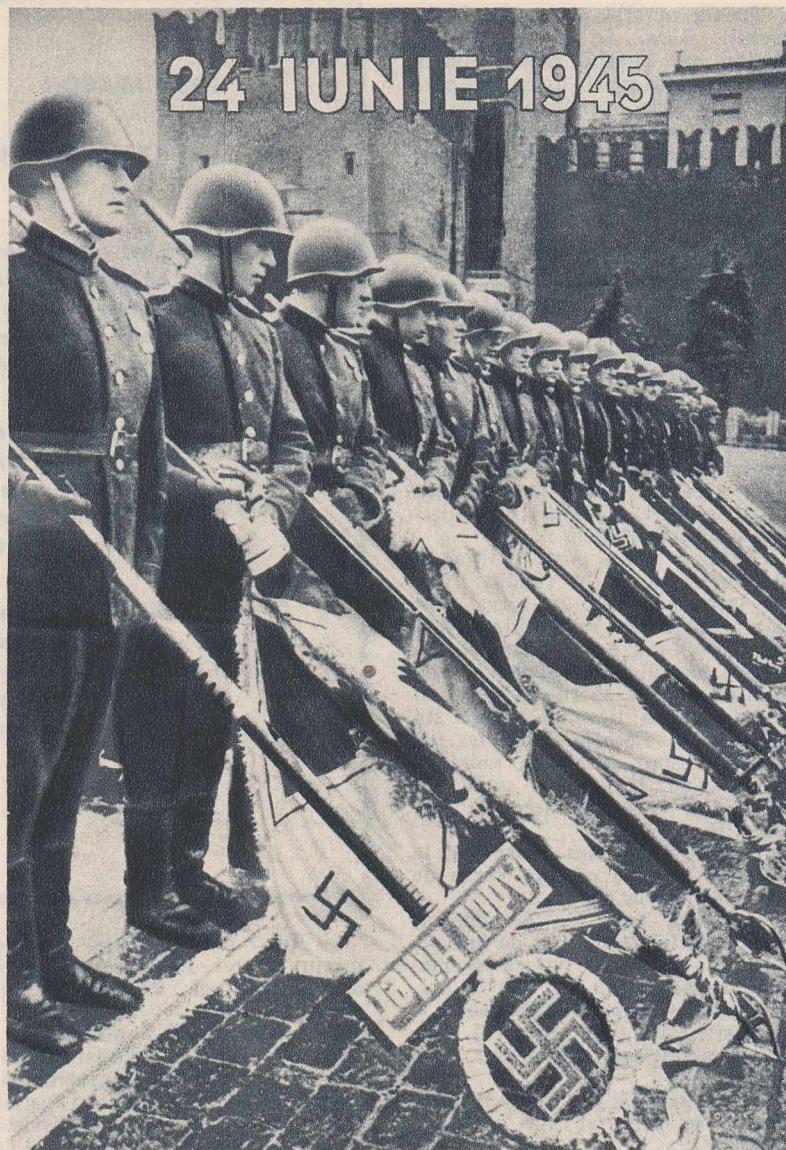
Eroicul popor sovietic a nimicit cu forța sa uriașă armatele hitleriste invadatoare. În luptele din fața Moscovei, de la Stalingrad, Kursk, Belgorod și în cele care au culminat cu căderea Berlinului, ostașii sovietici s-au acoperit de glorie nepieritoare. Popoarele au văzut în ei eliberatorii, salvatorii lumii și civilizației de barbaria hitleristă.

Berlinul amintește... Iată locurile din împrejurimile porților Brandenburgului până spre piața Potsdam. Din clădirea cancelariei lui Hitler n-a mai rămas piatră peste piatră. Deasupra zidurilor fostului edificiu al Reichstagului, deasupra porților Brandenburgului, flutură, biruitor, un steag roșu.

... 24 iunie 1945. La Moscova are loc Parada Victoriei. Popoarele lumii cîntă imnuri de slavă eliberatorilor.

Hitler s-a dus. Dar laurii la care visa el, par să nu dea pace unor anumite cercuri. Pe teritoriul Germaniei de vest, succesorii lui pregătesc noi atentate contra omenirii. Generalii fasciști, astăzi în solda hitlerilor americani, sînt puși să comande un nou Wehrmacht. Actualii pretendenți la stăpînirea lumii amenință popoarele cu bombe atomice și cu hidrogen, se străduiesc să extindă focul războiului în Indochina.

Astăzi, însă, situația diferă de cea de ieri. Alături de Uniunea Sovietică victorioasă, a apărut mare China populară, au apărut țările democrat-populare din Europa și Asia. Forțele păcii și democrației sînt imense, și pretutindeni crește conștiința popoarelor că noii hitleri pot fi înfrunți.

Convocarea conferinței de la Geneva, consacrată examinării și rezolvării a două din cele mai arzătoare probleme ale Asiei, constituie doar unul dintre rezultatele pozitive dobîndite în ultimul timp de lupta forțelor păcii.

... „Hitlerii” în și se duc, dar

poporul german rămîne.” Am văzut cu cită bucurie a înțîmpinat populația Berlinului democrat pe solii păcii întru-niți recent la Berlin. În orașul în care cu ani în urmă corbii fasciști își urzeau planurile de incendiere a lumii, au fluturat din nou steagurile păcii.

De la tribuna sesiunii extraordinare a Consiliului Mondial al Păcii, reprezentanții popoarelor, oameni de cele mai diferite rase și convingeri, aparținînd celor mai deosebite pături sociale, s-au exprimat pentru același deziderat comun: pacea.

Ei au elaborat documente în care și-au găsit expresia interesele vitale ale omenirii: rezoluția cu privire la problema armei atomice,

1 „Planul Barbarossa” în acțiune. Bestiile hitleriste prîjolesc totul în calea lor.

2 Visurile prădănice ale cuceritorilor pămîntului sovietic s-au spulberat. A început marea retragere...

Hitler se lăudase că va nimici Moscova. A fost nimicit el și armata sa. În fotografie: drapelele agresorilor — printre care și cel personal al lui Hitler — se află la picioarele glorioșilor învingători — la Parada Victoriei care a avut loc la Moscova.

cea privitoare la problema securității și recomandarea comisiei culturale a sesiunii.

Ei s-au legat să facă totul pentru a feri comorile civilizației și vieții oamenilor de grozăvia unui război atomic și au cerut încheierea un acord internațional care să cuprindă obligația de a nu se mai face experiențe cu bombe atomice și cu hidrogen și de a nu se folosi aceste arme.

Ei au cerut încheierea cu succes a conferinței de la Geneva, adică încetarea focului în Indochina și reglementarea pașnică a problemelor coreeană și indochineză. Ei au cerut respingerea tratatelor militariste de la Bonn și Paris și reluarea tratativilor cu privire la problema germană.

Berlinul amintește... Nu numai de urgia războiului trecut. El amintește de asemeni de cele două sesiuni ținute în acest oraș de solii popoarelor, el amintește că Germania de astăzi nu mai este cea de ieri, că există, se întărește și se dezvoltă R. D. Germană.

Au trecut 13 ani de cînd Hitler și-a mînat armatele asupra teritoriului sovietic. Lecția primită atunci de cuceritorii fasciști are valoarea unui avertisment dat oricărui noi agresor. Și cine nu ține seamă de aceasta va pierde cu siguranță

BERLIN, mai, 1954

O gospodărie colectivă milionară

Cînd am sosit la gospodăria colectivă „Gheorghe Dozsa”, din comuna Borș, regiunea Oradea, mi-am dat seama că n-am să găsesc prea mulți oameni aici. Toți colectivii erau pe tarlate, la însămînțări sau la îngrijirea culturilor. M-am resemnat gîndindu-mă că o să stau cel puțin de vorbă cu președintele. Pînă să intru în sediu m-am oprit și am ascultat zgomotul ciocanelor din fierărie, făcîndu-mi socoteala că, de n-o să dau prea ușor de urma tovarășului președinte, n-ar strica să mă reped pînă la fierarii cei meșteri în călitul fierului, care sînt meșteri și-n ale vorbeli.

Bat la prima ușă și intru. În fața unor registre și scripte, privindu-mă de deasupra ochelarilor aninați de vîrfurile nasului, un om îmi răspunde la salut. Nu-l lăsai să se cufunde în calcule, ci-l întrebai:

— Tovarășul președinte?

— La cîmp, tovarășe. N-are el vreme de stat în birouri, acum...

Și omul nostru își văzu mai departe de cifrele sale. După cum mi-am dat imediat seama, era contabilul gospodăriei. M-am hotărît deci să pornesc să-l găsesc singur pe președinte.

L-am căutat pînă am nimerit în grădina de legume, așezată la marginea satului. Era acolo și se plimba printre straturi. Am stat de vorbă pe îndelete și am aflat lucruri interesante.

Gospodăria „Gheorghe Dozsa” din Borș e milionară. Milionul de care pomenim e totalul veniturilor realizate din producția ogoarelor, din grădina de legume și din contractările de animale făcute cu statul. Prevederile de plan pe anul trecut erau pentru un venit de 660.000 lei. Datorită muncii depuse de către toți colectivii, s-a realizat un venit de peste 1 milion lei, dintre care 487.000 lei numai din contractările

făcute cu cooperativele și instituțiile comerciale de stat, precum și din vînzarea legumelor pe piață.

La realizarea acestui venit a contribuit în mare măsură dezvoltarea ramurilor anexe ale gospodăriei. Gospodăria are o grădină de legume pe o întindere de 30 ha., un mic centru de prelucrare a laptei, o crescătorie de vite cu 148 bovine etc.

Grădina de zarzavaturi este una dintre ramurile aflate la cea mai mare cînst. Colectivii din Borș au fost primii în primăvara aceasta care au dus pe piața orașului Oradea căpățîni de salată, ceapă verde și alte zarzavaturi timpurii. În grădina colectivă sînt îngrijite circa 100.000 răsaduri de varză și conopidă, 25.000 salate, 30.000 tulpine de roșii repicate, 11.000 răsaduri de castraveți și 12.000 bostani.

Grădina aceasta e o comoară: ajută și la aprovizionarea orașului, mărește și veniturile colectivii.

Gospodăria a transformat și satul Borș. În timpul regimului burghezo-moșieresc majoritatea caselor din acest sat erau vechi și dărăpănate; radio în sat nu avea decît notarul. În ultimii zece ani, dar mai ales de cînd a luat ființă gospodăria colectivă, fața satului s-a schimbat. Astăzi există un cămin cultural frumos amenajat; colectivii și-au construit 30 de case noi și altele sînt acum în construcție. Seara, cînd treci pe ulițe, auzi răzbătînd prin ferestrele a zeci de locuințe melodii transmise la radio: 43 de colectivii și-au cumpărat aparate de radio...

Tot mai mulți țărani muncitori manifestă un interes crescînd față de gospodăria colectivă. Ea a devenit un important centru de atracție pentru țărănimea muncitoare din satele din jur.

Florian LITVIN
correspondent

În fața gheretei gospodăriei din Borș, aflată în piața din Oradea, gospodinele au venit să cumpere legume proaspete.

Grădinarul gospodăriei Mihai Szotyori alege cu grijă căpățînele de salată care vor fi trimise spre vînzare la Oradea.

Timplarii gospodăriei lucrează de zor rame de ferestre și uși pentru noile case pe care și le construiesc colectivii.

Printre numeroasele construcții făcute în gospodărie se numără și acest grajd lung de 70 metri.

La Burdujeni

Drumul de la Suceava la Burdujeni îl fac într-o birjă ca vai de ea. După aprige tocmeli, birjarul se învoiește să facă cursa pentru cîte patru lei de căciulă, căci sîntem trei cu toții; cum însă îndărătnica tocmeală pare să-i fi lăsat și o leacă de năduf, omul ne tratează ca pe niște calici ce sîntem, și ne hurducă prin toate hîrtoapele, mai din pricina nepăsării, mai dinadins.

Vecinii mei de călătorie sînt amîndoi veseli și vorbăreți, dar fiecare în felul lui. Unul din ei se arată dolofan în toate amănuntele făpturii sale, și are un obraz fericit și rumen, de om care se dă în vînt după jamboane, după mezeluri și după bere; a venit din Fălticeni cu niscaiva treburi, și se minunează zgomotos de toate cele ce-i vîd ochii. Celălalt posedă o barbă roșcovană, pe care și-o mîngîie molcom aproape tot timpul. Cum singur dînsul este de prin partea locului, răspunde bucuros întrebărilor pe care i le punem în legătură cu una sau cu alta, făcînd pauze mari între vorbe și contemplînd surizător interesanta priveliște.

Coborîm pe ulițele strîmte de la marginea Sucevei, ulițe care fac să fie încă lesnicioasă reconstituirea chipului pe care acest tîrg îl va fi avut cîndva, în alt veac. Ațintim turlele numeroaselor biserici de jur împrejur, sau urmărîm dîra argintie a rîului de la poalele orașelului, apoi admirăm ruinele vestitei cetăți a lui Ștefan cel Mare. Dar praful ne dă de furcă tot timpul. Geaba mai încercăm să ne ferim de el. Mă gîndesc cu dor la șoseaua noastră bucureșteană și la plimbarea pe bicicletă de alaltăieri...

Gara Burdujenilor se impune, cea dintîi, privirilor noastre curioase. Este aspectuoasă și foarte mare, clădirea gării acestela; nu-mi amintesc să fi văzut, pînă acum, o asemenea semeață gară de provincie. În

reportaj de N. VĂLMARU

sfîrșit, scoatem gologanii și-i întindem birjarului, care-i ia cu aerul acru al omului care știe că a făcut o proastă afacere. Mă despart de tovarășii mei de drum cu o risipă de saluturi și binețe care arată că, de fapt, nici unul dintre noi nu e cine știe ce grăbit. Cu iertăciune să-mi fie, parcă e și o pîrdalnică de moliciune moldovenească la mijloc...

Sînt aici patru întreprinderi alimentare, înghesuite una într-altă ca niște cumetre la sfat. Această topografie zgîrcită de oamenilor care muncesc în cele patru întreprinderi un sentiment al intimității și o cordialitate gata să se cheltuiască în orice moment. Ca să treci de la un birou al „Prodavicolei” la altul, străbați alea „Prodalimentului”, te saluți îndelung cu planificatorul de aici, îți aprinzi țigara la normatorul fabricii de marmeladă și afli de la laboranta fabricii de unt că simbătă o să fie mare chermeză la Suceava. De fapt, numai „Prodalimentul” poartă titlul de combinat. Totuși, ignorînd nițel ierarhia industrială, îți dai seama că ai în fața ochilor tăi un singur mare combinat alimentar și că cele patru întreprinderi sînt, în pofida despărțirii administrative, rube-denii de gradul întîi. Oamenii de aici simt cel mai bine această înrudire, să zicem de sînge. Ei numesc „Prodalimentul”, fabrica de unt și cea de marmeladă, cu termenul, parcă prea din carte, de „triunghi alimentar al Burdujenilor”. Acum, de cînd s-au mutat la ei și „Prodavicola”, „triunghiul alimentar” s-a transformat în pătrat. Puțină geometrie care arată înrudirea și acel simț al intimității provinciale de care vorbeam adineauri.

La întîmplare, mă hotărîsc să vizitez mai întîi „Prodavicola”. Mă întîmpină măcăitul oratoric al rațelor, gîgîitul răsfățat al gîștelor și cotcodăcitul pisălog al găinilor. Concertul este, ori ce s-ar zice, nostim.

Vagoane speciale trag în fața frigiferului. Se încarcă produsele de carne. Grijă pentru transportul fabricatelor este deosebită. Fiecare vagon este controlat cu atenție.

Tovarășul Edvin Wexler, șeful producției din întreprindere, mă surprinde în acest moment de transport muzical și, măsurîndu-mă bănuitor din cap pînă în picioare, mă întreabă cine sînt. Arătîndu-i delegația, șeful producției o cercetează ca pe un veritabil document egiptean și, după ce se convinge că sînt animat de cele mai pașnice gînduri, se arată voios și binevoitor. Imi prinde bine cunoștința tovarășului Edvin, ca să-i zic, amical, pe numele mic.

Datorită lui vîd cîteva lucruri interesante. La hala centrală tocmai se face o experiență cu un sistem nou de îndopare a gîștelor, cu care prilej viitorii îndopători se califică din belșug. Că gîștele sînt răsfățate și că se bucură de un tratament princiar, asta o vîd cu proprii mei ochi. Dar nici rațele sau găinile nu par s-o ducă prea rău; dimpotrivă, sînt dolofane și vesele.

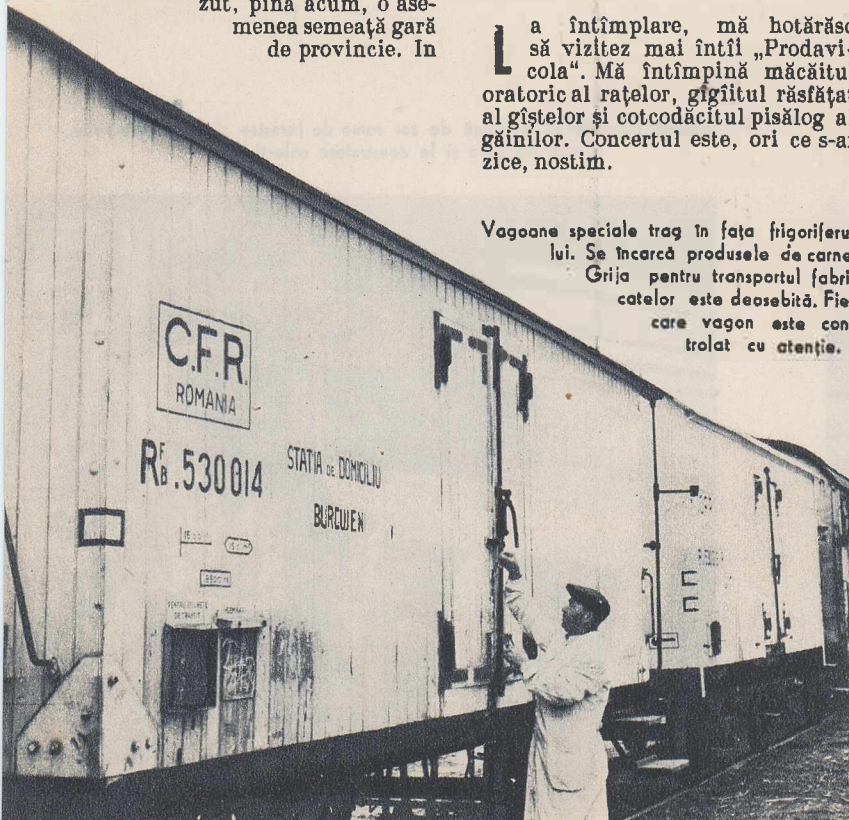
Cu tovarășul Edvin mă duc, mai apoi, la abatorul de păsări. Tăietorul de aici, tovarășul Pintille Cîrcu, șade pe un scăunel și se îndelnetnicește cu trimiterea gîștelor pe lumea cealaltă. Cum însă treaba asta se face în condiții destul de igienice, mina tovarășului Cîrcu este aceea a oricărui alt muncitor atent la lucrul său, iar zimbetul lui, cînd ridică privirea să vorbească cu noi, descoperă niște dinți de o albeață perfectă.

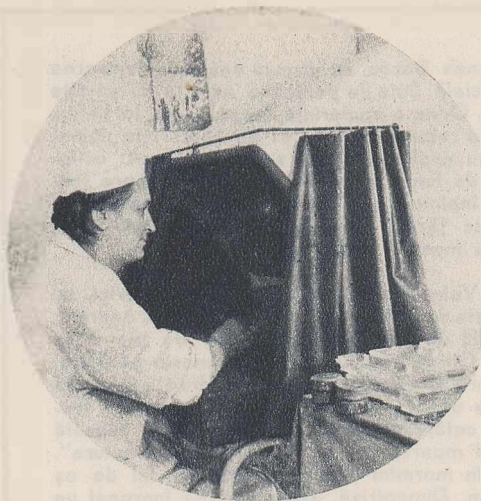
Drept să spun, nu sînt toate atît de aspectuoase cum sînt

palatele din străvechile basme orientale. În momentul de față întreprinderea este formată din niște acareturi cam primitive și unele secții fac impresia unor ogrăzi țărănești gospodărite de mîntuială. Birourile întreprinderii îmi amintesc de o mică primărie rurală, unde cei cîteva funcționari lucrează clăie peste grămadă. Hala de păsări nu este de loc o hală modernă. Chiar abatorul, unde de altfel se muncește curat și igienic, pare mai de grabă un șopron improvizat decît o secție utilată. Tovarășul Edvin mă vede dezamăgit, și-mi spune că întreprinderea s-a mutat de curînd aci, venind din Iași, și că e încă în plină organizare. Apoi îmi arată clădirea unui nou abator, acum în construcție, șantierul crescătorilor moderne de păsări și alte cîteva secții. Dacă o să vin și la anu', îmi zice tovarășul Edvin, nici n-o să mai recunosc „Prodavicola”...

Plecasem din Suceava îmbrăcat subțirel, așa cum te îmbraci într-o zi călduroasă de la mijlocul lui mai. Intrînd însă în modernul frigifer al întreprinderii, am avut prilejul să mă căiesc de a nu fi luat cu mine și o haină mai groasă. În privirea muncitorilor de aici mi se pare că citesc o umbră de ironie, cînd mă vîd numai într-un tricou de bumbac și cu mîncile cămeșii suflecate. Ei sînt îmbrăcați ca de gerul bobotezii, cu cojoc și căciulă mițoasă, iar în picioare tîrșesc niște pîslari enormi, cam așa cum văzusem în timpul viscolului la paznicii întreprinderilor. Frigoriferul este plin de lăzi cu

Aspect dintr-una din secțiile fabricii de unt. Mecanizarea și confortul muncii de aici îți dau impresia că te afli într-un laborator.

Proba de trichinoscopie. Laboranta Elisabeta Lopatiuc cercetează cu mare băgare de seamă fibrele musculare la aparat.

păsări tăiate. Un tovarăș desface câteva din ele, și mă ia martor pentru nivelul estetic al muncii sale. Nimic de zis, este destul de frumos. Puii „d-a-ntîi” sînt ambalați într-un celofan, care lasă să se vadă o carne apetisantă și roză, tentație serioasă pentru un gurmand.

Directorul fabricii de unt e un om vesel. Cînd rîde, se cutremură pereții, iar cînd spune o glumă, o spune musai și pe-a doua, în chip de comentariu la prima. Văzîndu-mă, îmi zice:

— Scrie ce vrei despre noi, dar să nu scrii cumva că m-ai găsit nebărbierit.

...Și rîde cu atîta poftă, că nu mă pot împiedica nici acum să nu-mi amintesc că l-am găsit nebărbierit.

La fabrica de unt nu lucrează mai mult de opt sau zece oameni. Și, totuși, fabrica produce, în lunile ei de vîrf, multe mii de kilograme de unt pe zi. Am explicația acestui lucru de îndată ce pătrund în atelierele ei: întreprinderea este în întregime mecanizată. Aproape totul este acționat

electric, nimic nu se face cu mîna, afară de manevrarea unor butoane. Deși comparația ar putea să pară exagerată, aș îndrăzni să asemăn curățenia și confortul muncii de aici cu acelea dintr-un laborator de optică.

Printre alți tovarășii pe care sînt bucuros să-i cunosc aici, prețuiesc mai cu seamă cunoștința meșterului untar Mihai Similiceanu. Directorul îmi zisese: „Stăi de vorbă și cu Similiceanu. Mai ales lui îi datorăm succesul nostru din februarie, cînd am dat mii de kilograme de unt peste plan”. Mă grăbesc deci să-l cunosc, și îl găsesc în mijlocul brigăzii sale, în toilul lucrului. Îl rogsă-mi explice cîte ceva din tehnica sa,

și atunci Similiceanu, ațintindu-mă cu oarecare severitate, mă întreabă:

— Vreți într-adevăr să știți cum lucrăm noi? Sau întrebați numai așa?...

— Vreau să știu, bineînțeles, fac eu, nițeluș încurcat.

— Bine, rostește grav meșterul, haideti cu mine.

...Și întrevăd, chiar îndată, vocația pedagogică a lui Mihai Similiceanu. Îmi arată rezervorul de smîntînă și îmi spune ce fel de fenomen chimic se petrece înăuntru. Îmi vorbește despre „omogenizare” și despre „selecția organoleptică” a materiei prime. În blocnotes notasem mai întîi greșit: „organoleptică”. Similiceanu bagă de seamă, și mă roagă să îndrept. De atunci, presupunînd probabil că aș putea să fac și alte notații defectuoase, îmi aținteste tot timpul filele carnețelului și, o dată, notînd în prescurtări o oarecare denumire, mă face iarăși atent:

— Nu notați prescurtat. S-ar putea să uitați...

Nu bănuisem că un meșter untar ar avea chiar atît de multe

cunoștințe științifice. Fenomene chimice, analize de laborator, nimic nu constituie un secret pentru mintea lui Mihai Similiceanu. Interesant este că omul nu vorbește așa cum se vorbește de obicei dintr-o lungă experiență, ci are gustul pentru formulările științifice, corecte, clare, concise.

Mă mir:

— De unde știi dumneata toate astea? Ai vreo școală?

— O școală profesională de două luni. La Tîrgu-Mureș...

— Numai atît?

— Și școala primară...

— Atunci?...

— Ei, bre, ce dracu'!... Mai citim și noi o lecție...

Așa mă lămurește Similiceanu, moldoveneste și cu acel umor cald pe care-l observasem și la alți oameni de prin părțile Sucevei.

Adouă zi, venind din nou la Burdujeni (cu gîndul să vizitez, de astădată, „Prodalimentul”), sînt gata să dau nas în nas cu Similiceanu. Nu are sub braț o carte, cum poate vă închipuiți. Ține în mîini niște crenguțe de liliac alb. Poate că mă înșel, dar nu știu de ce mi se pare că se preface că nu mă vede. Eu îl opresc, totuși. Îi spun:

— Frumos liliac. Ia ulte, ai și zambile...

— Și zambile...

— Și violete ai. Mai sînt violete acuma?

— Mai sînt. Dacă știi să le afli...

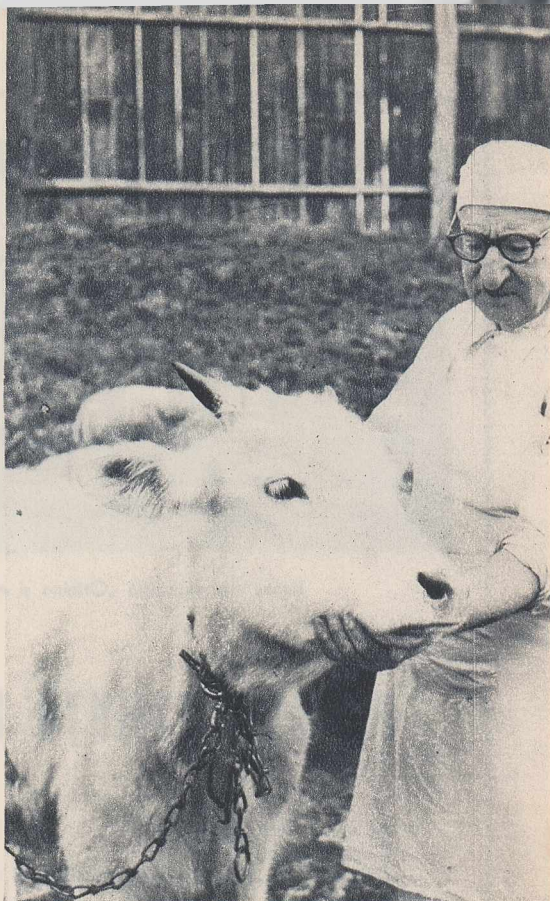
Ceva mai departe, în colțul uliței, o fetișcană oacheșă se uită cu mare luare aminte la noi. Similiceanu cată cu coada ochiului cînd la mine, cînd într-acolo. Nu mai are, parcă, chef de vorbă ca ieri. Atunci îl salut militărește, cu mîna la un chipiu imaginar, și el îmi răspunde tot așa. Ne despărțim ca doi bărbați care n-au vreme de flecăreală, și parcă îmi pare rău că l-am ținut o clipită dintr-ale lui.

Cu siguranță, pe-aici sînt numai directori glumeți.

Tovarășul Mandache Bilius, directorul de la „Prodaliment”, mă face atent, îndată ce se recomandă:

— Să nu te miri, bre. Eu am un nume țigănesc și altul latinesc. Ce dacă, bre?

Chiar așa: ce dacă? Numele sînt uneori buclucașe. Pe medicul veterinar de aici îl cheamă Adolf Heitel. E scurt, îndesat și pufoș, mereu dintr-o pipă lungă. A rareori am văzut o blîndețe mai îngerească ca în ochii tovarășului Heitel, al cărui nume îl scriu aici cu gîndul la zețarul care va culege acest text și la corectorul care îl va verifica... Dar nu curiozitatea onomastică mă face să poposesc mai îndelung la discuția cu medicul veterinar al întreprinderii, ci munca importantă pe care el și subalternii săi o fac aici. Eu văd un singur aspect al acestei munci: proba de trichinoscopie. Laboranta Elisabeta Lopatiuc examinează la trichinoscop niște fibre musculare. Aparatul nu mărește cît microscopul, totuși deschide

Serviciul veterinar are aici o importanță deosebită. Medicul veterinar Adolf Heitel examinează vitele trimise pentru tăiere.

o porțiță către infinitul mic al lumii organice. În țesutul acesta muscular se întîmplă uneori ca laboranta să descopere niște cerculețe mici, de o formă caracteristică. Este teribilul parazit. Doctorul Heitel e atunci sezisat, iar porcul bolnav este scutit de cinstea de a fi transformat în mezeliuri.

În marele abator al „Prodalimentului” mi se atrage atenția asupra a trei inovații, toate trei datorite directorului Bilius. Fie care dintre ele aduce întreprinderii o economie de cîteva zeci de mii de lei. Iată, îmi zic, un director care face inovații — și nu una, nici două, ci trei. Să afle și să-i urmeze pilda, și alții.

Insoțitorul meu, tovarășul Emilian Petrescu, vrea să-mi arate cum se înjunghie în abator animalele. Strîmb însă din nas, ca un orășean pașnic, căruia nu-i plac asemenea spectacole. Atunci tovarășul Petrescu mă privește cu nițică milă, ca și cum ar vrea să zică că sînt o muliere slabă de înger, și nu un bărbat. Privirea lui mă cam ustură, dar de dus tot nu mă duc la tăiere. În schimb pâlăvrăgesc cît mi-e poftă cu înjunghietorul fruntaș Friederich Brecher, a cărui energică voce baritonă îmi stăruie și azi în urechi.

De aci mergem în alte secții. Dar sînt și secții care nu-mi plac.

I-o spun verde lui Petrescu:

— Iată lucruri care nu sînt de laudă. Păcat...

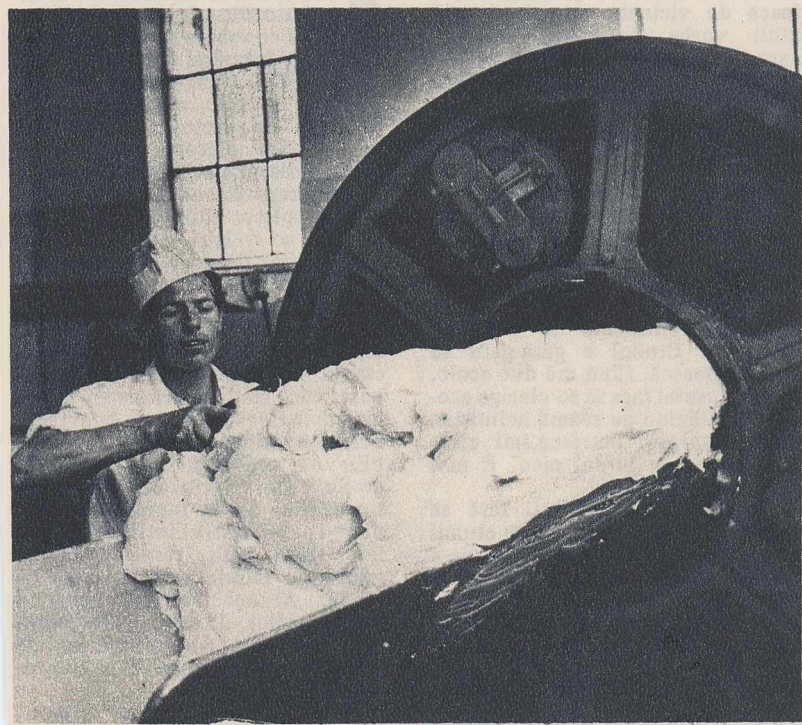
Petrescu se uită la mine cu oarecare tristețe și recunoaște, șovăind totuși nițel:

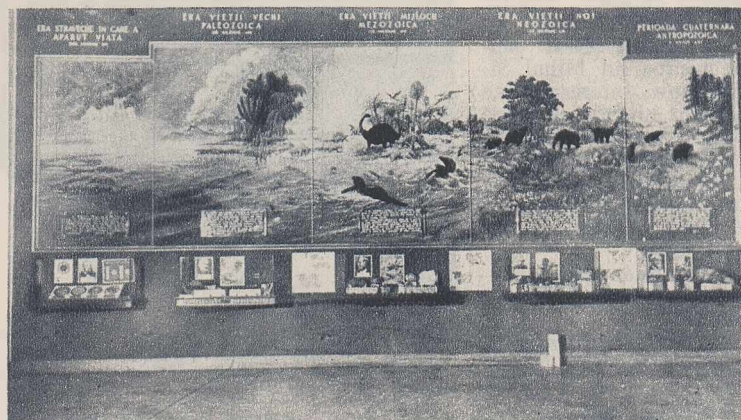
— Așa e, bre. Mai avem lipsuri... Are dreptate Petrescu. Am fost la topitoria tehnică și, cît am stat acolo, m-am ținut cu mîinile de nas. Tovarășul Petrescu zicea, ca să mă încurajeze:

— Se vede că dumneata nu ești obișnuit cu secțiile noastre. Pe noi nu ne mai impresionează...

Foarte rău că nu-i mai impresionează. Responsabilul cu protecția

Din malaxor ies cantități uriașe de unt. Similiceanu e numai ochi și urechi. Și astăzi are de gînd să-și depășească planul.

Panou din expoziția „Originea și evoluția omului”.

PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ

— Ai văzut Arheopterixul?
— Cum îi zice?
— Arheopterix. Prima pasăre. Născută din ou de reptilă...
— Să-ți spun drept, pe mine m-a interesat mai mult australopterixul, mai puțin evoluată. E doar strămoșul nostru direct...
Cam în felul acesta discutau tinerii elevi ai școlii medii de mineri, părăsind expoziția volantă organizată prin aprilie 1952 la Petroșani. Și, jiniindu-se de braț, ei continuau să înainteze spre centrul orașului, preocupați de adevărurile pe care le aflaseră.
Tinerii aceștia vizitaseră expoziția „Originea și evoluția omului”, organizată de Societatea

broșuri. Expoziția „Originea și evoluția omului” a fost prezentată în 138 localități, iar acum se pregătește o nouă expoziție cu tema: „Originea și evoluția vieții pe pământ”...

S.R.S.C.-ul a învățat multe de la „Asociația Unionată pentru răspândirea cunoștințelor politice și științifice din U.R.S.S.”. Mii de membri, sute de lectori pe lângă filiale și sub-filiale, teme variate, filme documentare, expoziții — iată arsenalul cu care se muncește permanent pentru luminarea oamenilor. Într-o zi vorbește biologul Rudolf Palocsay, în laja unor colectivități din regiunea Ștalin, despre cuceririle agrotehnice, în altă, la Răcăciuni,

pentru Răspândirea Științei și Culturii. Era una din numeroasele copii ale expoziției deschise încă în 1950 la București, una din numeroasele realizări ale S. R. S. C.

Pentru a lumina masele, S. R. S. C. a adunat în jurul ei intelectuali cel mai de seamă, a făcut apel la oamenii de știință, la profesori, la tehnicieni, la activiști, în general la toți cei capabili și dornici să lichideze frista moștenire lăsată de burghezii în domeniul culturii. Acțiunea sa a început în luna 1949 și a dat roade frumoase. Cifrele sînt grăitoare: 56 milioane de auditori au ascultat 577.083 conferințe. S-au tratat aproape 1.200 teme de știință și cultură. Au fost editate 3.000.000 de

regluna Bacău, se discută despre polenizarea artificială. Sute de persoane ascultă cu emoție la Tg. Ocna o conferință despre viața lui Lenin. Într-un raion s-au ținut 41 de conferințe numai pentru explicarea unui singur fenomen: eclipsele de lună. În fabrici s-a vorbit despre tehnica înaltă sovietică, la sate despre cum trăiesc țărani sovietici. Și lupta pentru luminarea maselor continuă...

La Vatra Dornei, în curtea unei biserici, nu departe de combinatul forestier „Bernat Andrei”, se află un mormînt cu o cruce de piatră la cap. Citind epitaful: „Spre memoria părăsirii beuturii Rachiului. Septembrie 1894”, ai putea crede că în mormînt s-ar afla resturile vreunui cetățean care, părăsind viața, regretă nu că moare, ci că termină cu „beutura”. Dar în mormînt nu se află nici un fel de os de om. Dimpotrivă, acolo se află îngropat un butoi cu rachiu.

Mormîntul de la Vatra Dornei cu epitaful său este un monument al obscurantismului oferit posterității de către clasele stăpînitoare din trecut. Cu 60 de ani în urmă, la acest „mormînt” au fost puși să „jure” mii de oameni că nu vor mai bea rachiu. Aceasta era metoda cu care burghezia și moșierimea preindeau că „luptă” împotriva alcoolismului. De atunci, oamenii din acel colț al țării n-au mai băut rachiu. Au băut... țesovină.

Aceasta s-a întîmplat în 1894.

1949 — 1954. Din titlurile lucrărilor publicate prin grija S. R. S. C.: „Cum funcționează o termocentrală”, „Despre sistemul solar”, „Viața lui Gogol”, „Fenomene atmosferice neobișnuite”, „Miclurismul, știință în slujba poporului”. Toate acestea au fost scrise și tipărite pentru muncitori, pentru plugari, pentru tineri, pentru vîrstnici. Fără vîrcoale, fără zmei sau sfinți, fără jurăminte la butoaiele cu rachiu îngropate în curțile cîmîtîrelor...

F. URSU

muncii din întreprindere, sindicatul, secretarul de partid, directorul, toată lumea de aici s-a obișnuit cu aerul pestilential de la topitorie și pe nimeni nu-l mai „impresionează” treaba asta. Nu sînt „impresionați” nici cînd se duc la alte secții, acolo unde se prelucrează părul sau oasele.

— Ce-am putea să facem? în-

treabă, cu sinceră nevinovăție, tovarășul Petrescu.

Ce-ar putea să facă? Știu eu? Să dea jos toate ferestrele, mai întîi. Acum e vară, și nimeni n-o să prindă vreun guturai din pricina asta. Eu mă mir că un director inspirat, ca tov. Bilius, n-a pus aici niște ventilatoare, aparate inventate de multă vreme și care nu i-ar fi cerut un nou efort de creație. Mi se pare că m-am cam grăbit cu entuziasmul meu, adineauri...

Nu mai văzusem pînă atunci cum se fac mezelurile, multumindu-mă doar să le consum în ignoranță deplină. Procesul de muncă de aici, automatizat în cea mai mare măsură, este destul de interesant. Nostim mi se pare, mai ales, felul cum se umplu cîrnatii cu ajutorul compresorului de aer. Se pune învelișul la gura unei țevi, carnea îl umple într-o fracțiune oarecare de secundă și cîrnatul e gata — un cîrnat rumen, dolofan și chiar nițeluz obraznic. Această secție, care numai în luna aprilie a dat peste plan 14 tone de preparate, este în bună parte automatizată. Mi se arată marelaxoarele de carne, ma-

șinile moderne pentru tocat slănină și alte născociri ale minții omenesti puse în slujba nepotoliturii noastre stomac.

Marele tartor al acestor fabricate este fruntașul Iordache Prodanciuc, fruntaș prin buna tradiție după cite se pare (nu fruntaș prin inerție administrativă) și care a adus brigăzii sale de mai multe ori drapelul de producție. Tovarășul Prodanciuc este extrem de modest. Evită cu dibăcie, și chiar cu o leacă de viclenie, să aducă prea mult vorba despre el, ca unul care-și închipuie că, dacă fabrici mezeluri, nu face să-ți apară numele prin reviste. În schimb nu e de loc zgîrcit cu laude la adresa tovarășului său de brigadă, Vasile Burlacu, fundaș în echipa „Flamura Roșie”, care echipă, după cum află cu prilejul acesta, ar avea dreptul să fie chiar în divizia A., dacă ar mai cuceri o victorie, două...

De fapt, întreprinderea nu stă tocmai bine cu realizările social-culturale, cum era să cred cu naivitate. Clubul e gata-gata să se prăbușească. Cînd mă duc acolo, un vînt ușurel face să se clatine acoperișul. Băgînd de seamă neliniștea mea, tovarășul Petrescu îmi zice: — Haide în biroul meu. E mai sigur, acolo...

Mergem în biroul lui, fără să scoatem o vorbă. De cînd cu clubul ăsta, nu știu de ce, parcă ne-a trecut cheful la amîndoi. Am văzut multe lucruri de ispravă la întreprinderea asta, dar, uite, vizita mea se încheie tocmai cu șopronul acela blestemat.

— Ce fac muncitorii voștri în timpul liber? îl întreb pe Petrescu.

— Unii joacă fotbal, răspunde însoțitorul meu, cu firească timiditate.

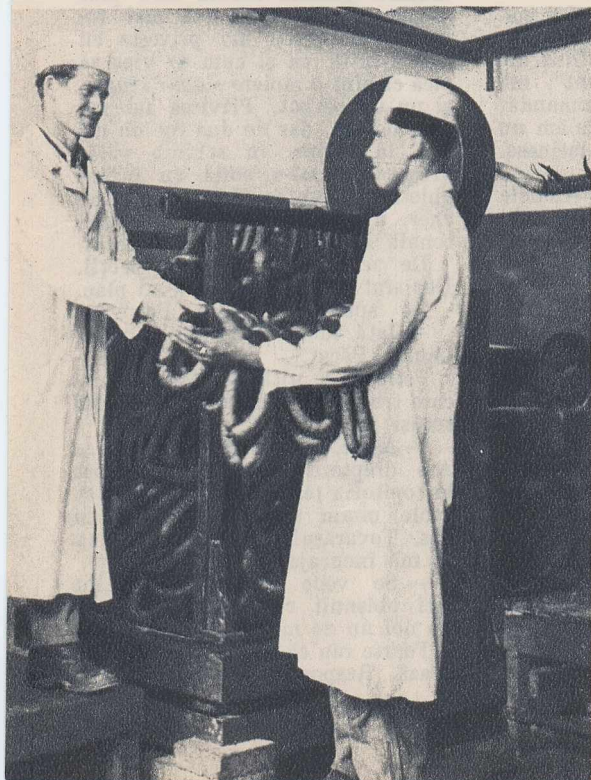
— Bine, bine, cei 11 din echipă. Iar ceilalți?...

— Mai vin cîțiva și la bibliotecă... — Mai vin cîțiva și la bibliotecă! Cred că întreprinderea numără cîteva sute de oameni... De la cîțiva pînă la cîteva sute parcă mai rămîne o mică diferență!

Mi se spune că oamenii de la îngrășătoriile întreprinderii aplică cu succes metoda sovietică Retkin de furajare. Prețul de cost al sporului de carne, obținut prin îngrășare, a fost redus de cîte treizeci tovarășii de acolo cu treizeci la sută. N-am plăcerea să-l cunosc pe brigadierul Vasile Argint, căruia i se datorește în bună parte succesul, căci e plecat din Burdujeni cu nu știu ce treburi. Mă mulțumesc să-i privesc poza de la panoul de onoare, poză ce înfățișează un om blajin, purtînd în trăsături o bărbăție domoală. Se pare că datorită lui Argint și oamenilor săi (să nu-l uit pe tehnicianul veterinar Traian Oprea) se pare, zic, că întreprinderea a tras mari foloase. Ca să mă convingă, Petrescu îmi vîră sub nas un tabel plin de procente, de coeficienți și de cifre. Rețin că economiile tovarășilor de la îngrășătorii sînt, numai pe trimestrul întîi, de 593.773 lei. Cifra este respectabilă și aduce pe buzele mele cuvinte de laudă. Atunci Petrescu, urmînd pilda acelor literați care obțin efecte patetice prin formulările cele mai sobre, se mulțumește să comenteze lapidar:

— Fac și oamenii noștri ce pot...

Mezelurile sînt gata. Înainte de depozitare se cîntăresc și se selectează.

MICI CURIOZITĂȚI BUCUREȘTENE

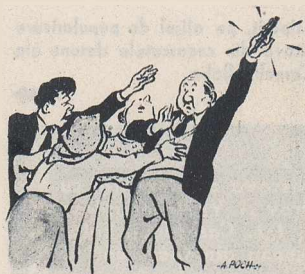
Poate ați băgat de seamă unele dintre curiozitățile bucureștene. De pildă, denumirile străzilor. Vi se par acestea întotdeauna în locul lor? Prin cartierul Floreasca există câteva străzi cărora edilii noștri le-au făcut cinstea (nemeritată) să le boteze cu numele unor mari muzicieni: Bizet, Ceai-kovski, Glinka, Rossini. Nu numai că nașii acestor străzi nu pot fi citiți de puțin bănușii de melomanie, dar sînt toate motivele să se

creadă că sînt cu desăvîrșire afoși. Judecați și dumneavoastră: strada Bizet este pur și simplu o dîră de asfalt peste un cîmp gol; oare s-a urmărit să se facă vreă surpriză greierilor, știindu-se ce melomani înfocați sînt? Strada Ceaikovski e cam tot așa: n-are case de loc! Să fi vrut să insinueze năstrușnicii nași ai străzilor din Floreasca că muzicienii cu pricina, suflete suave, fugeau de larma orașului și căutau liniștea, reculegerea, singurătatea? Mai știi? O fi avînd și botezul ăsta un filc...

eforturi. O peniță e un lucru tare dificil de fabricat; e necesar un material rar, ce se găsește numai în meteorii ce cad din văzduh la zeci de ani o dată. De aceea, fiind lucruri atît de complicate, e firesc ca la P. T. T. R. să se țină condeiele în-cuiate cu grijă în casele de fier și să nu fie lăsate la îndemina oricărui cetățean care crede că acestea ar fi făcute pentru completarea blanchetelor de telegrame, a mandatelor sau a altor formulare poștale. În zadar ai să cauți pe numeroasele mese ale oficiilor poștale bucureștene banalul toc. N-ai să-l afli. În schimb, dacă ai să stai circa o jumătate de oră — să zicem în holul oficiului central — ai să vezi spectacole înduioșătoare. De pildă, zece oameni vor să completeze formulare așa cum indică regulamentele, scriind cu cerneală. N-au condeie la ei. Deodată se zvonește că în capătul celălalt al holului cineva posedă un stilou. Cei zece oameni zvicnesc de pe locurile lor, iau startul — purtin cam nereglementar, e drept, — și aleargă la fericitul posesor. Oamenii gîfîie, se îmbrîncesc, țipă, cerîndu-i prețiosul instrument... Sau alt tablou:

Intri în hol. De la ușă, așezați pe două rînduri, cîțiva oameni te salută respectuos și cu un zîmbet plin de speranță. Mîndru, înaintezi printre ei. Fiecare te întrebă grăbit și în șoaptă:

N. VĂLMARU

— Aveți cumva un stilou? Numai pentru cîteva secunde...

S-ar putea reda încă multe alte asemenea mici tragedii... Săracul condei! Dacă ar ști el cîte probleme iscă, ar striga fără îndoială către onorații conducători ai oficiilor poștale:

— Incețiți odată cu circul din holurile poștelor! Dacă oamenii vor să vază spectacole, se duc la teatru. Aici puneți-le la îndemînă niște confrăți de-ai mei. Dacă socotiți totuși că un condei e prea scump și nu puteți

azvîrli banii, mergeți în primul parc, rupeți zece crenguțe de copac și aveți ușor tocuri pentru un an întreg.

AI. GÎRNEAȚĂ

Am alergat toată dimineața, am izbutit să mitermin treburile și iată-mă acum coborînd din tramvaiul 28 în Piața Cotroceni. E cald, mi-e foame și mi-e sete. Intru în restaurantul „Cotroceni”. Răcoarea dinăuntru o simt îmbibată cu miros de bere și simt că gura mi se scaldă de poftă. Cer unui ospătar un țap cu bere. „La loc la masă și așteaptă”. Aștept, îi mai amintesc, iar aștept, iar îi mai amintesc și după jumătate de oră plec, ca să nu mai aștept.

Caut din ochi o altă oază, mai darnică. Uite: „Patiseria Cotroceni”. Are și perdeluțe cu danteleuță la ușă. Intru veselă și spun: „bună ziua”. De la înălțimea casei, o brunetă îmi privește sfidătoare pantofii plini de praf, iar din fața unei tăvi cu plăcintă, o blondă atletică, cu șorț spălat mai de mult, îmi ținteste părul cam nepieptănat. Surîd stînje-niță și întreb de bere. Blonda cască, își șterge nasul cu brațul, și-mi răspunde plictisită: „Vezi dumneata bere?”. Inghit în sec și cer o porție de plăcintă. Plătesc brunetei și mă duc în fața blondei. Incepe să taie plăcinta. Dă s-o pună pe cîntar. Plăcinta cade pe masă. O ia frumușel cu mîna și o aruncă pe cîntar. Mai trebuie. Mai taie o bucățică. Gîndesc c-o pune lîngă a mea. M-am înșelat. Bucățica e dijma. O ia cu trei degete, o bagă în gură și clătește „furculița” tot în gură. Pe urmă taie o bucățică pentru mine și o depune cu aceeași „furculiță” pe cîntar. Mă înfior puțin, iau farfuria, trec la masă, mă sugestionez că eu însumi am copt și am tăiat plăcinta și încep să mînc. Mă apucă setea. Mă ridic, mă duc la blondă și o rog să-mi dea un pahar cu apă. Se uită la mine de parcă aș fi înjurat-o și-mi spune drăgălaș, cum li se vorbea pensionarilor din fostele case de corecție pentru minori: „Cîșmeaua e colo. Ia-ți singură!”. Caut pahar, îmi iau apă și trec cuminte la

masă. Bruneta se uită pe fereastră și cască; blondă manipulează „furculița”. Termin plăcinta și, cu toate intemperiiile, simt că încă mai mi-e foame. Mă prezint brunetei și îi mai cer o porție: „Cît costă?” „Ce? N-ai mai mîncat? — mă ia în primire. Ai și uitat cît costă?” Imi blestem zilele că nu m-a făcut mama cu mai multă ținare de mînte, iau bonul și mă duc sfioasă în fața blondei. Repetă operațiunea. Numai că, atunci cînd îi cade bucățica de plăcintă, se cam supără și o drăcuie. Inghit iar în sec și, cum nu sînt superstițioasă, mă apuc să mînc.

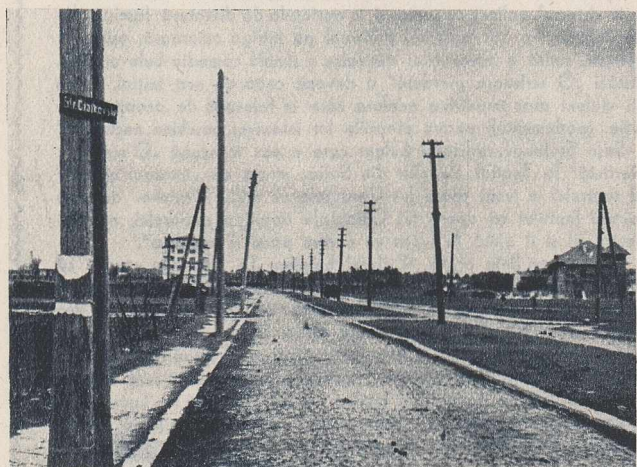

Apare o femeie cu un copil. Cere și dînsa plăcintă. O ia și trece la masă. Deodată o văd că se prezintă blondei și îi spune: „tovarășă dragă, furculița e murdară de roșu de buze”. Blondă se uită crunt la femeie, recepționează furculița, își înfige mîinile în solduri și spune tăricel: „fir-ar a dracului ea cu roșul ei... Ce? Eu am cîrpă să șterg furculițele?”

Inchid iute ochii, îi deschid încet, înșfac o foaie de plăcintă și caut să-mi șterg roșul de pe buze. Pe urmă renunț și renunț și la plăcintă. Mă ridic, mă prezint brunetei și o rog să-mi dea condica de sugestii. Doar un aviz de pe perete mă invita s-o folosesc. Blondă a rămas cu „furculița” în gură. Bruneta s-a învințit. „Pentru ce-ți trebuie condica?” — a tunat. „Așa, ca să...” i-am răspuns. Ea s-a ridicat de pe scaun, s-a uitat prin toată patiseria și mi-a decretat solemn: „condica de sugestii n-o dăm la orice străin!”

Bravo, tovarășe! Zi-i înainte, că-i ziei bine. Asta, da, zic și eu vigilență. Ce mai! Cum o să dați condica la străini? Dați-o în familie, soror, mamei, cumnatei, soacrei, euserei...

Constanța COPQRAN

Fiecare oraș are mărunțelele lui tradiții. O tradiție a Bucureștiului este și aceea de a te întîlni cu fata ce ți-e dragă la ceasul din fața Universității, sau din Piața 28 Martie. Dar ceasul cu pricina, răutăcios și bătrîn, ne face de la o vreme farse de un gust discutabil. Te-ai înteles cu prietena dumitale să te întîlnești „la ceas”, la ora cinci. Pleci de acasă la patru și jumătate, socotînd că vei fi punctual și aștepti cu emoție clipa revederii.

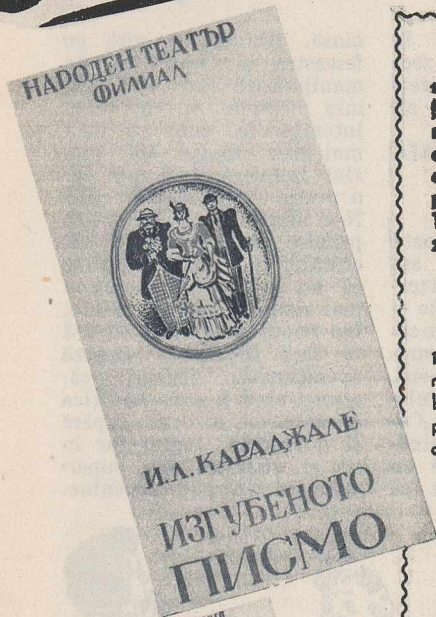
Ajunși „la ceas”, și te cuprinde panica: acele arată șase și douăzeci. A doua zi afli cu surprindere că prietena te-a așteptat „după ceas” de la cinci pînă la cinci și jumătate și că de-acolo s-a dus la croitoreasă unde nu și-a mai făcut proba, fiindcă cooperativa deschide abia... la patru. De aici reproșuri... ceastă... lacrimi.

Dicționarul deschis la cuvîntul condei indică: „instrument simplu ce servește la scris. Se confecționează din lemn și poartă la unul din capete o peniță din tablă.” De altfel nu-i nevoie să răsfoiești dicționarele ca să afli ce este un condei. Din clasa întîia primară omul se obișnuiește cu acest instrument atît de ușor de confecționat. Este știut că la nevoie poți lega cu ață o peniță pe un bețîșor și capeți cu ușurință condeiul.

Tovarășii de la Poștă se pare însă că au alte păreri. Pentru dinșii condeiul se pare că e un aparat extrem de scump, dobîndit cu mari

Caragiale

PE SCENELE

Sus : programul spectacolului „O scrisoare pierdută” editat de Teatrul Popular din Sofia. Jos : programul companiei teatrale progresiste belgiene.

„Ziarele ne-au adus vestea că piesa marelui nostru scriitor clasic I. L. Caragiale „O scrisoare pierdută” a fost jucată pe multe scene din diferite colțuri ale lumii. M-ar interesa să găsec în paginile revistei „Flacăra” imagini din interpretarea actorilor străini și ceva despre felul cum a fost primită opera lui Caragiale de publicul spectator din străinătate” — ne scrie tovarășa Teodora Toma, studentă în anul I al Facultății de Mecanizare Agricolă din Institutul Agronomic din București. Materialul pe care-l publicăm răspunde acestei dorințe.

În ultimii ani, numeroase teatre din lumea întreagă și-au înscris în repertoriile lor cunoscuta satiră „O scrisoare pierdută” a marelui nostru Caragiale. „Poteriannoie pismo”, „Ein Brief ging verloren”, „La lettre perdue”, „Zkratit se dopis”, „Una lettera perduta”, „Izgubeno pismo” — anunță afișele la intrările unor teatre de frunte din Moscova, Bratislava, Berlin, Praga, Sofia, Leipzig și ale companiilor teatrale progresiste din Roma, Viena, Luxembourg, Bruxelles... Nemuritoare comedia a dramaturgului român atrage în sălile de teatru nenumărați spectatori dornici s-o cunoască.

La puțină vreme după premiera „Scrisorii pierdute” pe scena Teatrului de Satiră din Moscova, în „Sovetskoe Iskustvo” se semnală cu mult interes această piesă „care este înrudită cu „Revizorul” lui Gogol, atât prin profunzimea generalizărilor sociale, cât și prin metoda artistică folosită” și care „reprezintă pentru colectivul Teatrului de Satiră un însemnat pas înainte pe calea realizării unui spectacol de autentică satiră”.

Apreciind spectacolul prezentat în Luxembourg de ansamblul artistic belgian al „Teatrului noului realism”, ziarul progresist „Zeitung” arată că „publicul care a luat parte la reprezentarea acestei opere a marelui scriitor român I. L. Caragiale... nu avea aproape nimic comun cu publicul snob al spectacolelor cu abonament. Fiindcă aici puteai întâlni bărbați și femei din toate păturile populației, care se bucurau că pot vedea și ei o dată pe scena Teatrului de Stat o piesă care să le poată spune ceva...”

Deși scrisă înainte cu peste 70 de ani, piesa a rămas totuși de actualitate și ajută astăzi luptei acelor popoare care nu au izbutit încă, așa cum a izbutit poporul român, să lichideze cu stărilile de lucruri care formează obiectul mușcătoarei sale ironii, al satirei sale amare.”

Trebuie să arătăm că acest tîndr colectiv al „Teatrului noului realism” mai pusese în scenă cu mult succes — înainte de montarea „Scrisorii pierdute” — și alte lucrări ale lui Caragiale, cum ar fi „Lanțul slăbiciunilor”, „Arendașul român”, „Cahul Leonida față cu reacțiunea”.

Mărturiile ale căldurii și interesului cu care a

fost primită „O scrisoare pierdută” de masele largi ale publicului, pretutindeni unde ea a fost jucată, ne aduc și alte ziare. Într-o cronică” apărută în revista „Teatrul”, despre spectacolul montat cu această piesă pe scena Teatrului Național din Bratislava, se arată că: „O scrisoare pierdută” a fost o adevărată „scrisoare găsită” nu numai în domeniul literaturii dramatice române; ea a constituit o bună comedie pe care o aștepta cu dor publicul nostru. Cu acest spectacol e apărut pe scena noastră — pentru prima oară după război — o lucrare dramatică românească și a crescut numărul pieselor din literatura dempocrațiilor populare înscrise în repertoriul teatrelor noastre. Și aici trebuie să laudăm inițiativa Teatrului Național care a pus în scenă această piesă, atrăgîndu-și astfel recunoștința spectatorilor care au așteptat cu nerăbdare o astfel de comedie socială”.

Tot astfel, lată ce scrie despre aceeași piesă și ziarul italian „Unità”: „Comedia aceasta a mai fost reprezentată în Italia, aproape ilegal, în timpul fascismului și, desigur, a fost și atunci folosită drept propagandă antiparlamentară, în scopul de a demonstra că alegii, ca și candidații în alegeri, sînt întotdeauna necinstiți, demagogi, incapabili și imbecili. Pentru a putea fi reprezentată atunci s-a folosit sistemul, aplicat cu succes și în perioada de dictatură fascistă din România... s-a pus accentul principal pe intriga amoroasă, astfel că această satiră a moravurilor devenise o simplă comedie bulevardieră. Astăzi „O scrisoare pierdută” a devenit ceea ce era inițial, adică un violent atac împotriva acelor care se foloseau de această instituție (parlamentul) pentru propriile lor interese, meschine, necinstite.”

Șașa Stoianov, regizorul bulgar care a pus în scenă „O scrisoare pierdută” la Teatrul Popular din Sofia, arată că „întregul colectiv al teatrului a jucat piesa lui Caragiale cu multă pasiune, datorită tocmai faptului că opera lui Caragiale aparține poporului, e scrisă pentru el și îl ajută în lupta sa pentru pace și socialism”.

Pe aceeași linie arată și ziarul belgian „Le drapeau rouge” că „Ion Luca Caragiale — românul este alături de oamenii cinstiți din întreaga lume — pentru care sarcina imediată este de a împiedica un nou război și de a salva independența țărilor lor”.

Aceste cîteva spicuri din presa străină, ca și fotografiile, afișele și programele reproduse alături, demonstrează interesul cu care oamenii simpli din diferite colțuri ale lumii au primit piesa lui Ion Luca Caragiale, considerată astăzi pe drept cuvînt una din lucrările de valoare ale dramaturgiei universale.

Teatrul „Maxim Gorki” din Berlin a tipărit, pe afișul de popularizare a piesei „O scrisoare pierdută”, și cîteva din cunoscutele desene ale pictorului român Corneliu Baba.

Teatrul de Satiră din Moscova a prezentat cu succes, în regia lui N. Petrov și V. Plucek, piesa „O scrisoare pierdută” de I. L. Caragiale. Fotografia înfățișează o scenă din spectacol.

Max Bernhardt și Sonya Theobald de la Teatrul din Leipzig în rolurile lui Cațavencu și al Zoiei.

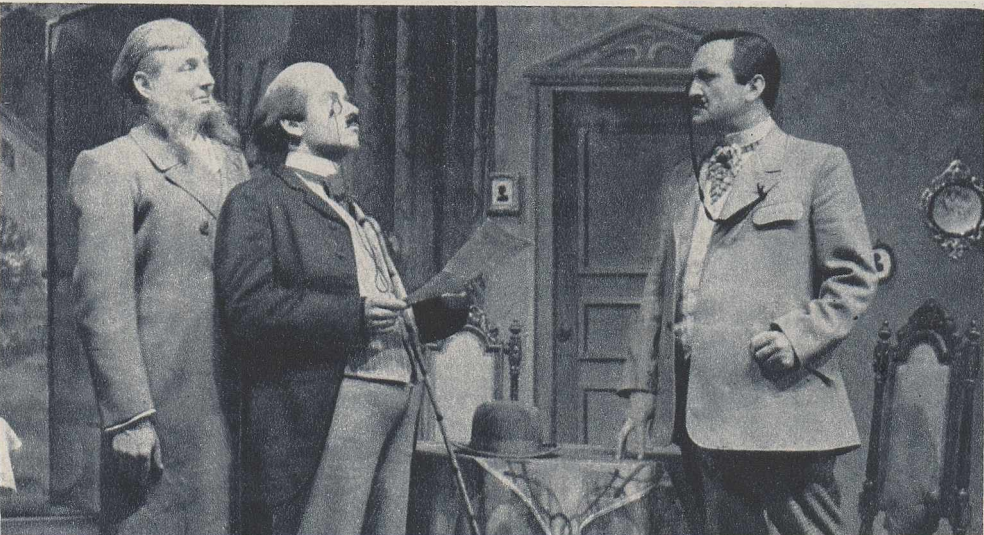
LUMII

In traducerea lui Hector Agosti, a fost tipărită și la Buenos Aires piesa „O scrisoare pierdută”.

Cetățeanul turmentat și Ștefan Tipătescu, pe scena Teatrului ← Komorni din Praga,

lată-i pe Zoltica, Trahanache și pe Tipătescu, pe scena Teatrului de Satiră din Roma.

lată-i pe vestiții Brînzovenescu (Viktor Schmidt) și Farfuridi (Edwin Dornier) înfruntându-l pe onorabilul Tipătescu (Georg Wille), pe scena teatrului din Leipzig.

BUCIUMUL

Prin locurile muntoase pe care le bătea odinioară doar pasul încercat al păstorului ce-și urca turma la pășunat, poate fi auzit, de zeci și sute de ani, cîntecul plin de vioiciune al buciumului. Bătrîn instrument muzical, el chema pe vremuri poporul, prin sunetele sale sacadate, cu ușoare modulări, să se adune și să se împotrivescă dușmanului care a năpădit pămînturile strămoșești. Și tot buciumul, împreună cu un bun frate al său, tulnicul, sunau prelung și voios și cînd vesteau biruința poporului.

Buciumul s-a dezvoltat din instrumente muzicale mai mici, de forma unei pîlnii (ca și cornul de vînătoare); lungimea lui variază foarte mult: el poate fi de mărimea unui corn de bou, înlocuind în funcțiunea sa cornul de vînătoare, sau poate atinge peste trei metri în lungime. Se cere o adevărată măiestrie pentru a putea construi un bucium de calitate și care să aibă, în același timp, și o înfățișare atrăgătoare. Buciumul e confecționat din lemn de brad sau cireș spintecat în două, și înfășurat într-o fișie de coajă de cireș de un roșu aprins sau într-o fișie albicioasă de coajă de mesteacăn. Meșterul, însă, jinduește de obicei după bradul crăpat în două de trăsnet, căci trăsnetul despică lemnul de-a lungul fibrelor, iar sunetele pe care le scoate buciumul construit din asemenea lemn sînt mai clare, căci el are vibrații uniforme și mai fine, tocmai datorită omogenității și continuității fibrelor.

Cele două jumătăți de brad despicate, fie de mina omului, fie de trăsnet, sînt scobite cu ajutorul unei scoabe, pentru a realiza tubul de vibrații al instrumentului. Scobirea se face cu cea mai mare grijă, pentru ca fibrele de brad sau de cireș să nu fie scămoșate. De îndemînarea la lucru depinde claritatea sunetului și sonoritatea buciumului. După ce cele două jumătăți au fost scobite, urmează o altă operație migăloasă: aceste jumătăți sînt prinse laolaltă și înfășurate în fișie de coajă de cireș sau de mesteacăn. La început, și apoi din loc în loc, sub fișie se pune puțin clei ca să adere puternic la cele două jumătăți ale buciumului. Pentru nimic în lume nu s-ar bate un cui undeva. Intreaga strădanie a meșterului s-ar nărui: buciumul ar da sunete secundare, s-ar pierde din claritatea sunetului. Acum, buciumul este terminat. Nu-i mai lipsește decît partea de sus: este vorba de muștiuc, un tub de cca. 15 cm, care se introduce la capătul subțire al buciumului. Buciumul este apoi încercat de meșter.

Forma buciumului depinde de lemnul din care se face. Buciumul de brad este drept, iar cel de cireș are o formă ușor curbată.

Varianta buciumului, tulnicul moțesc, se face exclusiv din brad spintecat în două, iar îndemînarea la lucru a moților a dus la înlăturarea fișiei cu care se înfășoară buciumul. În locul fișiei de coajă de cireș, au apărut cerculețe înguste, făcute din nuieleșe despicate în două, fixate din loc în loc, grupate câte două. Tulnicul apare astfel ca un vas cu cercuri, cu diametrele de la capete reduse și lung pînă la patru metri.

Folosirea pe scară largă a buciumului sau tulnicului se reflectă în denumirile de sate sau populație, pe care le întîlnim. În munții Apuseni apare un „Bucium” ca denumire de comună, iar „Buciumari” ca termen generic pentru indicarea populației din sat și căfunele sale; în Vrancea, comuna „Tulnici” amintește de asemenea existența tulnicului.

Florea BOBU

„Ascultați și nu uitați niciodată!”

La 19 iunie se împlinește un an de la asasinarea soților Rosenberg de către gestapoviștii americani, oribila crimă ce a stîrnit indignarea și mînia a sute de milioane de oameni simpli din toate țările.

Ethel și Julius Rosenberg au căzut victima sîngerosului fascism american, pentru că pînă în ultima clipă a vieții lor, în bezna Sing-Sing-ului, ei n-au încetat să creadă în justețea cauzelor păcii și progresului și nu au plecat capul în fața gîzilor din Wall-Street.

În timp ce de la un capăt la altul al lumii se desfășura larg campania popoarelor pentru salvarea soților Rosenberg, cel doi prizonieri nevinovați ai fascismului yankeu așteptau pe hîrțile rînduri pline de încredere în triumful forțelor păcii, scrișorii care vorbeau despre tragedia desfășurată în spatele gratiilor închisorii — în celulele celor doi condamnați la moarte.

Publicăm în aceste pagini cîteva fragmente din aceste documente ale vremii, ce vor apare curînd, înmănunchate într-un volum, la E.S.P.L.A., sub titlul „Scrișori din casa morții”. De asemenea publicăm și scrisoarea trimisă revistei noastre de scriitorul progresist american Albert Kahn, privitoare la persecuțiile la care sînt supuși cei doi copii orfani, Michael și Robert Rosenberg.

În zilele premergătoare execuției de la Sing-Sing zeci de mii de cetățeni americani au defilat prin fața Casei Albe din Washington, cerînd într-un singur glas președintelui S.U.A. să semneze actul de grațiere. Președintele S. U. A. a refuzat să țină seama de voința poporului american, de glasul omenirii progresiste. Soții Rosenberg au fost electrocuțați.

1 iunie 1953

Scumpă Ethel,

Oare ce scrie un om iubitei lui atunci cînd știe că peste o săptămînză zile, la cea de-a 14-a aniversare a căsătoriei lor, vor fi uciși? Aproximarea celei mai întunecate clipe a încercării noastre și primejdia gravă care ne amenință cer din partea noastră încordarea tuturor puterilor pentru a evita panica și falsul eroism și a ne putea îngriji, serioși și calmi, de problemele noastre.

Iubito, am încercat, și încerc mereu să analizez cît mai obiectiv cu puțință poziția guvernului față de cazul nostru. Dar nu putem ajunge decît la un singur răspuns: pentru a împlini dorințele anurilor descreierați, execuția noastră este folosită ca o armă de constrîngere împotriva tuturor celor care ar dori să se revolte.

Desigur, guvernul american nu vrea ca un dosar cu documente atît de compromițătoare ca ale procesului nostru să treacă în istorie, căci ar fi condamnat pe vecie pentru grosolana lui încălcare a legilor și pentru sentința lui barbară dată împotriva a doi oameni nevinovați. Numai călcîndu-ne pe conștiință și cu prețul demnității noastre, am putea admite vreodată că sîntem vinovați.

Draga mea, luna asta e luna noastră. Tot într-o zi de iunie ne-am unit ca soț și soție și am descoperit nefermura bucurie a unei dragoste frumoase și înfloritoare. Neprețuită, nobilă soție, îți sînt devotat pînă la capăt. Toată dragostea mea,

JULIUS

Scrisoare adresată avocatului Emmanuel Bloch, apărătorul soților Rosenberg.

Dragă Manny,

Am întocmit un testament, așa ca să nu mai fie îndoială asupra faptului că vreau ca dumneata să ieși în mîni toate treburile noastre și să fii tutorele copiilor, îngrijind de ei cum ai făcut-o și pînă acum. Ethel este în totul de acord cu mine, și-ți certifică cu mîna ei lucrul acesta.

Copiii sînt lumina ochilor, mîndria și comoara noastră cea mai de preț. Iubește-i din tot sufletul și ocrotește-i, ca ei să devină oameni sănătoși și întregi.

Nu știu să-mi iau rămas bun, pentru că sînt convins că tot ce e bun trăiește veșnic, dar îți pot spune că dragostea mea de viață nu a fost niciodată atît de puternică ca acum, pentru că mi-am dat seama cît de frumos poate fi viitorul. Și pentru că, într-o anumită măsură, ne-am dat și noi contribuția, cred că fiii mei și milioane de oameni alături de ei vor beneficia de acest viitor.

Nu știu cu ce cuvinte să-ți vorbesc despre noblețea și măreția tovarășei mele de viață, despre scumpa și devotata mea soție. Dragostea noastră e o dragoste mare. A fost o căsătorie minunată care mi-a împlinit și îmbogățit viața.

Bătrîna și suferinda mea mamă ne-a fost izvor de alinare și ne-am iubit mult. Într-adevăr, eforturile făcute de ea pentru noi au fost pline de abnegație.

Pe tine, Manny, nu te socotesc numai ca pe o rudă apropiată, ci și ca pe un mare prieten al nostru. Legătura de frăție și dragoste dintre noi s-a făurit în lupta pentru viață, pentru tot ce înseamnă viață și asta a fost un izvor de putere pentru noi. Fii tare pentru noi, prieten iubit. Îți urăm viață lungă, pentru a-ți continua munca rodnică, sănătos și fericit, ești un om bun, un prieten drag și un sincer apărător al poporului. Te salut și te îmbrățișez cu dragoste, din tot sufletul.

NU-I LĂSA NICIODATĂ SĂ DENATUREZE ADEVĂRUL DESPRE NEVINOVAȚIA NOASTRĂ!

Pentru pace, pline și fericire, împlinim călduțel cu demnitate, curaj și încredere în viitor. Ca întotdeauna,

JULIUS

P.S. Toate lucrurile mele personale se află adunate în trei cutii. Le poți lua de la gardian. Cu toată dragostea,

JULIUS

19 iunie: Ethel vrea ca să se știe că noi sîntem primele victime ale fascismului american.

ETHEL și JULIUS

19 iunie 1953

PENTRU SALVAREA FIILOR NOȘTRI, MICHAEL ȘI ROBERT ROSENBERG!

Mai întâi ei i-au ucis pe Ethel și Julius Rosenberg, părinții celor doi copii orfani de azi. Bineînțeles motivul crimei nu era cîtuși de puțin cel invocat. Iar „vină” celor două victime cu suflet nobil, nu era nici pe departe aceea de a fi făcut spionaj, ci aceea de a fi năzuit spre o viață pașnică pentru copiii lor. Omorul acesta trebuie să slujească, după cum spunea Julius Rosenberg, „drept avertisment pentru toți oamenii simpli din lume, amintindu-le că există forțe care încearcă, prin asasinato, să reducă la tăcere, pe cei care luptă pentru pace și democrație”.

Uciagașii s-au năpustit acum asupra copiilor rămași orfani: Michael, în vîrstă de zece ani, și Robert, în vîrstă de șase ani. Copiii aceștia au fost smulși fără milă de lîngă părinții lor adoptivi. În acest scop murdar au fost trimiși agenții ai FBI-ului (Gestapoul american — N.R.) să-i terorizeze pe vecini și să-i împiedice pe Michael și Robert să urmeze cursurile la școala unde erau înscriși. Au găsit și de astă dată o „explicație”, un pretext că școala era chipurile... supra-aglomerată. Cauza era însă cu totul alta: gîzii nu erau siguri că executarea soților Rosenberg a constituit un avertisment destul de puternic și atunci ei au încercat să-l întărească, prin persecutarea bieților copii.

Cei doi orfani au avut însă, ca și părinții lor electrocutați, un bun și sincer prieten, curajosul avocat Emmanuel Bloch.

Dar iată că o nouă nenorocire s-a abătut asupra lui Michael și Robert: moartea lui Emmanuel Bloch, a iubitelui lor „Manny”. După cum au declarat uciagașii, el a murit de pe urma unui atac de cord. Dar nu au suflat nici o vorbă despre teama lor că atîta timp cît a fost în viață nu i-au dat nici un răgaz de odihnă inimii sale obosite; l-au exclus din barou și l-au persecutat pînă în ultimele clipe.

După mai puțin de trei săptămîni de la moartea lui Bloch, zbirii americani au intervenit iar în viața copiilor, smulgîndu-i de această dată și din casa în care erau înconjurați cu dragoste. Explicația acestei mișcări este plină de un umor macabru. Ei au declarat că acționează în „interesul copiilor”, la cererea societății pentru prevenirea cruzimii față de copii și a organelor ministerului asigurărilor sociale din New-York. Au afirmat de asemenea că Michael și Robert ar fi cîci „exploatați în scopul de a se stringe fonduri”. În realitate, numeroși oameni cinstiți din America au dat bani pentru ca Michael și Robert să poată fi ocrotiți cu adevărat.

Un ziar new-yorkez a avut cinismul de a afirma că autoritățile americane au pus mîna pe cei doi copii nici mai mult, nici mai puțin din motive... „umanitare”. Acest ziar a scris că „după unele zvonuri, copiii urmau să fie

Articol scris pentru „Flacăra” de Albert KAHN (New-York)

duși în Europa în scop propagandistic și că de aceea De-

partamentul de Stat a sesizat ministerul asigurărilor sociale. Drept urmare, Michael și Robert au fost ridicați de către agenții FBI-ului.

Uciagașii lui Ethel și Julius Rosenberg nu sînt îngrijorați numai de eventualitatea plecării celor doi copii orfani în Europa. Ei sînt în general neliniștiți că acești copii sînt în viață. Cînd Michael zîmbește ai impresia că-l vezi pe tatăl său, iar figura blindă și gînditoare a lui Robert redă leit imaginea mamei sale.

Cînd polițaii americani au venit să-i ridice pe copiii soților Rosenberg, un polițist spunea colegului său:

„Manny Bloch se află acum în mormînt. Așăncît el nu poate vedea cele ce se petrec. Mai rău ca pe vremea lui Hitler”... Această părere s-ar putea să fie discutabilă. Naziștii au îngropat copiii de vîi și i-au asfixiat în camere de gazare; unii vor susține poate că celor doi copii Rosenberg li se aplică o tortură mai... subtilă. Un fapt este totuși limpede. Cei care îi chinuiesc pe acești copii nu se deosebesc cu nimic de călăii naziști. Este de asemenea limpede faptul că Michael și Robert nu sînt singurii copii pe care ei îi amenință fericirea și viața tuturor copiilor.

Iată de ce mamele și tații care se unesc acum pentru apărarea copiilor Rosenberg, apără de fapt proprii lor copii...

Doi judecători americani s-au ocupat pînă acum de Michael și Robert de cînd aceștia au fost ridicați de către autorități. Primul judecător, un radical renegat, a arătat cu cinism că nu-l interesează de loc faptul că cei doi copii se simt în siguranță alături de părinții lor adoptivi. Ca urmare i-a predat pe cei doi orfani ministerului asigurărilor sociale. Cel de al doilea judecător, fără a fi avut vreodată apartenență politică de stînga, a dovedit că este un om cu suflet; a anulat decizia primului judecător, a luat copiii de la ministerul asigurărilor sociale și i-a pus sub tutela bunicii lor.

După ce al doilea judecător și-a dat sentința, Michael s-a apropiat de masa acestuia și i-a spus: „Dumnezeu să te binecuvînteze”. Cei care ne aflăm acolo am aprobat în tăcere cuvintele lui Michael, dar știam că hotărîrea judecătorului nu este irevocabilă. Uciagașii soților Rosenberg vor face tot ce le va sta în putință pentru a smulge pe Michael și Robert de sub îngrijirea bunicii.

Nici o acțiune a vreunei instanțe judecătorești nu poate garanta că cei doi copii vor rămîne mult timp alături de bunica lor dragă. Numai acțiunea poporului poate salva copiii soților Rosenberg.

„Copiii sînt lumina ochilor noștri, mîndria și comoara noastră cea mai de pret”, scria Julius Rosenberg lui Emmanuel Bloch în ultima sa scrisoare, înainte de execuție. „Iubește-i din tot sufletul și ocrotește-i ca ei să devină oameni sănătoși și întregi. Sînt sigur că vei fi, și fără să ți-o cer, dar ca un tată mîndru de copiii săi, îmi iau dreptul de a-ți cere acest lucru, scumpul meu prieten și frate devotat”.

Pînă în ultima clipă, Emmanuel Bloch și-a îndeplinit cu credință această datorie sfîntă. Aceasta nu era însă numai datoria sa. Este de asemenea moștenirea noastră prețioasă, moștenirea tuturor celor care caută o lume în care să domnească pacea și frumosul. Să ne îndeplinim această datorie. Să ocrotim pe fiii noștri, Michael și Robert Rosenberg.

19 iunie 1953

Dragă Manny,

Scrisoarea de mai jos să fie predată copiilor:

Iubiții, scumpii noștri copii,

Azi dimineață se părea că vom putea fi împreună. Acum, de cînd știm că nu se mai poate, vreau foarte mult să aflați ceea ce am ajuns și eu să știu. Din păcate, vă voi scrie numai cîteva cuvinte: restul o să vă învețe viața, așa cum m-a învățat și pe mine!

La început, desigur, veți fi mîhniiți amar pentru noi. Dar nu veți fi singurii. Asta e mîngîierea noastră și trebuie să fie și a voastră.

Trebuie să știți că viața merită să fie trăită. Fiți cuminți. Chiar acum, cînd sfîrșitul se apropie încet, sîntem convingiți de acest lucru, cu o forță în fața căreia călăul este neputincios!...

Fiți cuminți. Am fost senini și am înțeles că civilizația nu a ajuns încă la punctul în care să nu trebuiască să-și dai viața pentru viață și am fost mîngîiați de convingerea că alții vor continua lupta.

Am fi vrut să avem marea bucurie și mulțumire de a ne fi trăit viețile alături de voi. Tatăl vostru, care e lîngă mine în ultimele noastre ceasuri, trimite scumpilor săi băieți toată dragostea lui. Nu uitați că am fost nevinovați și nu ne-am putut cădea conștiința.

Vă îmbrățișăm strîns și vă sărutăm cu toată puterea.

Cu drag,

Tatăl și Mămica
JULIUS ETHEL

La 19 iunie, soarele a răsarit roșu și mînios.

La ora 1 d. a. Curtea Supremă a respins cererea de

suspendare a execuției, făcută de Douglas. La 1,40 d. a. Eisenhower a refuzat grațierea. La 4,00 d. a. s-a

anunțat că soții Rosenberg vor fi executați la ora 8,00, înainte de apusul soarelui.

La New-York și la Washington, avocații au trimis apeluri zadarnice judecătorilor. La 6,15 d. a., înainte de a se duce la Casa Albă, pentru a încerca, în van, să-l vadă pe președinte, Emmanuel H. Bloch, avocatul și prietenul celor doi condamnați, a telefonat de la Washington la Sing-Sing și, prin intermediul directorului închisorii, le-a trimis soților Rosenberg acest ultim mesaj: „Spune-le că îi iubesc, așa cum îi iubește întreaga lume”.

Undeva, ceasornicul a bătut ora opt...

La 8,40, programul de muzică de dans transmis de posturile de radio a fost întrerupt de comunicarea: „Julius și Ethel Rosenberg au fost executați”.

Și glasul crainicului a continuat monoton:

„Cel dintîi a murit Julius. El a pășit în camera morții cu o privire fixă, dîrză... Au fost necesare trei șocuri electrice pentru a l se putea constata moartea.”

A urmat Ethel Rosenberg... Înainte de a se așeza pe scaun, ea s-a apropiat de gardiana ei și a sărutat-o... Cînd s-a

Americanii cinstiți au transformat funeraliile soților Rosenberg într-o puternică demonstrație de protest împotriva crimei săvîrșite de cercurile cîrmuitoare din S.U.A. Fotografia redă un aspect al uriașului cortegiu funebru, parcurgînd străzile Brooklynelui.

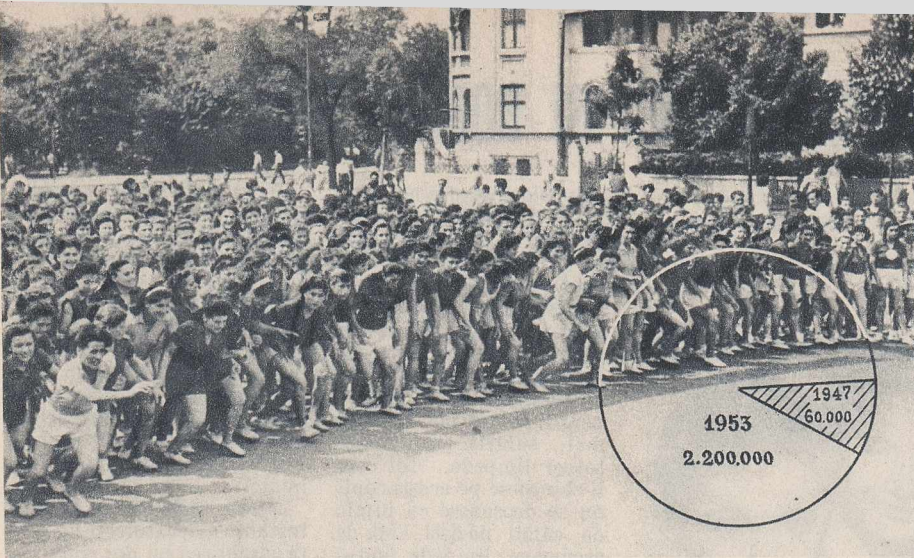
aplicat primul șoc, din masca de piele care-i acoperea fața și capul a leșit fum... S-au mai aplicat două șocuri... apoi încă două...”

La 300 mîle depărtare, într-un hotel din Washington,

Emmanuel H. Bloch, avocatul lor, a deschis larg ușa camerel și a spus reprezentanților presei, care așteptau afară:

„ASCULTAȚI ȘI NU UITAȚI NICIODATĂ!”

O DIMINEAȚĂ

La competițiile sportive de masă au fost antrenati în 1947, 60.000 participanți, iar în 1953—2.200.000 participanți

DUPA CINCI ANI

Au trecut cinci ani de la apariția Hotărîrii Biroului Politic al C.C. al P.M.R. asupra problemei stimulării și dezvoltării continue a culturii fizice și a sportului.

Cît de importante progrese s-au înregistrat în acești cinci ani!... O comparație cu trecutul demască total rușinoasa politică a burghezo-moșierimii în materie de educație fizică și sport. Menționarea unui singur fapt, dintre altele altele asemănătoare, explică totul pe deplin: în 1938 numărul absolvenților celei mai înalte școli burgheze de specialitate, al așa numitei „Academii naționale de educație fizică” (A. N. E. F.), a fost de numai... 8 (opt) persoane, pe cînd numărul absolvenților din 1953 ai Institutului de cultură fizică din București s-a cifrat la 117 persoane!

După înființarea Comitetului pentru Cultură Fizică și Sport de pe lîngă Consiliul de Miniștri al R. P. R., după înființarea asociațiilor sportive pe ramuri de activitate și a organizării pe bază de masă, mai ales prin introducerea complexului sportiv G.M.A., mișcarea de cultură fizică și sport a luat în țara noastră un mare avînt. Mărturie sînt rezultatele obținute de unii dintre sportivii noștri frunțași: cucerirea — anul acesta pentru a cincea oară consecutiv — a titlului de campioană mondială la tenis de masă de către maestra emerită a sportului Angelica Rozeanu, cele 48,6 minute realizate de Ilie Savel la 400 metri plat și care îl situează printre primii atleți din lume la această probă, succesele obținute de Iosif Ștrbu și H. Herșcovici la tir, D. Cuc la lupte, D. Ciobotaru la box, Elena Leuștean, Frederich Orendi și A. Kerekeș la gimnastică etc. Creșterea valorii sportivilor noștri în condițiile create de regimul democrat-popular, acăpătăt strălucite confirmări prin frumoasa comportare a reprezentanților sportului românesc la marile manifestări internaționale ca: Olimpiada de la Helsinki, Festivalul Mondial

al Tineretului de la București și altele.

Dar nu numai pe linia sportului de performanță s-au realizat în ultimii ani rezultate remarcabile. În momentul de față avem în țară peste 10.000 de colective sportive, cu peste un milion de membri, care folosesc din plin cele 6000 baze sportive construite în anii regimului democrat-popular. A crescut mult și numărul total al sportivilor, al celor ce practică una ori alta dintre disciplinele cunoscute. De pildă, față de 1950, numărul celor care practică atletismul a crescut în 1951 cu 124,2 la sută, iar în 1953 cu 153,9 la sută. La fel se prezintă situația și cu alte sporturi. Progresul față de 1951 este la gimnastică de 117,4 la sută, la handbal de 126,5 la sută, la volei de 137,9 la sută, la înot de 146,8 la sută, la șah de 163 la sută, la schi de 214,6 la sută! Dacă în 1947 numărul total al participanților la toate competițiile sportive de masă s-a ridicat la numai 60.000 persoane, în 1953 numai numărul tinerilor țărani muncitori care au luat parte la Spartachiada Satelor a fost de cinci ori mai mare. Ce să mai vorbim de sutele de mii de tineri muncitori, elevi și studenți, militari din Forțele Armate ale R.P.R., care au o intensă activitate sportivă!

În anii regimului democrat-popular au devenit tradiționale numeroase competiții sportive, cum e cros-ul „Să înfîmîpîm 1 Mai”, „Cursa Scînteii” etc.

Pentru asigurarea bazei materiale a dezvoltării culturii fizice și sportului, regimul democrat-popular a creat în ultimii ani fabrici de utilaj sportiv — pentru care înainte eram tributari străinătății — și un întreg aparat de difuzare a acestui material.

Partidul și guvernul au sprijinit și continuă să sprijine mișcarea sportivă, tocmai pentru că puternicul ei avînt contribuie la creșterea unei generații de oameni sănătoși, plini de dragoste față de viață, vrednici constructori ai socialismului.

Flouase peste noapte, dar dimineața pe Stadionul Tineretului totul era așa cum dorisem: pe iarba verde din mijloc, pe pista cu zgură roșie, pe nisipul galben și jilav al gropii de sărituri, pe întreg stadionul se aflau tineri sportivi, veniți aici pentru antrenament. Toți studenți: de la Institutul de Mine, Institutul de Petrol și Gaze, I.S.E.P., Institutul de Artă Cinematografică etc.

Un rîs vesel și cald, izbucnit din piepturi tinere, mi-a atras atenția către groapa de sărituri în lungime. Un student de la I.S.E.P. sărise cîțiva metri, aproape bine, numai că nu se putuse menține pe picioare și căzuse pe spate, stîrnind hazul colegilor săi.

Am urmărit o vreme săriturile tinerilor sportivi. Săreau pe rînd, unul după altul, căutînd fiecare să nu calce linia de bătaie, să facă un salt cît mai avîntat, să cadă pe nisip cît mai departe. Asistentul de educație fizică, care supraveghea antrenamentul studenților, nota cu grijă, în carnet, rezultatele, le compara cu cele din ajun sau de săptămîna trecută, explica fiecărui tînar progresul obținut sau rămînerea în urmă ce se constata.

Am mers mai departe. Razele fierbinți ale soarelui evaporaseră picăturile de apă ascunse printre firisoarele de iarbă din centrul terenului. Pe gazonul acum uscat, studentele de la I.S.E.P. fă-

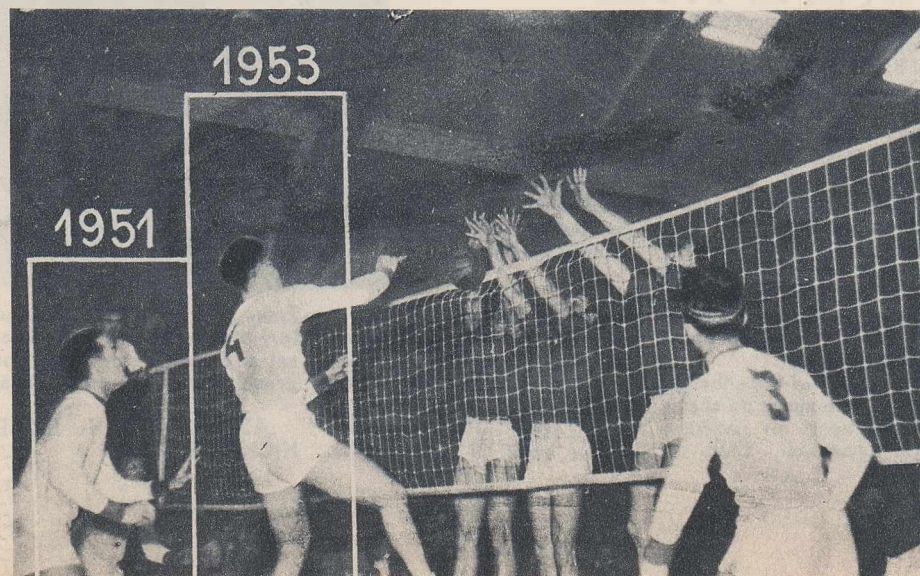
ceau exerciții de gimnastică la sol după indicațiile date de asistenta Tiberia Roșca. Am remarcat dintre ele pe Constanța Albu din anul II, o fată mărunțică, cu un ciuf de păr căzîndu-i rebel și nostim pe frunte. Ea nu urmărește s-o întreaacă pe Elena Leuștean, cea mai bună gimnastă a lotului nostru reprezentativ, dar îi place sportul acesta pe care-l îndrăgește tot atît cît și studiile de specialitate de la institut...

— Atențiune... start!

Un student înalt dă plecare bătînd din palme și patru fete pornesc în goană pe pista roșie, în cursa de 100 metri plat. Dar sînt repede oprite pe drum, deoarece una dintre ele a „furat” startul, plecînd înainte de comandă. Trebuie să revină toate la linia de pornire și să plece din nou. Nu-i prea plăcut, după ce au apucat să alerge vreo 15—20 metri în goana mare, sau, cum se mai spune, „cu sufletul la gură”. Numai că n-au încotro. A doua oară sînt mai atente și pornesc corect. Studentul cel înalt, starterul, nu mai are ce să obiecteze.

După cursă ne apropiem de acest grup. Fetele sînt studente ale Institutului de Artă Cinematografică. Schimbăm cîteva cuvinte de salut și intrăm în vorbă cu ele. Fotografii care mă însoțesc vrea să facă o fotografie, dar „cinematografiste” nu sînt tot atît de dornice să

Nu mai în doi ani numărul voleibaliștilor participanți la competițiile sportive de masă a crescut cu aproape 50%.

LA STADIONUL TINERETULUI

pozeze cum erau tovarășele lor de la I.S.E.P. Mult mai obișnuite cu obiectivul aparatului fotografic, ele fac nazuri și se lasă foarte greu „prinse”.

Pe urmă, în cursa de 100 metri plat, aleargă băieții.

Oare de ce-i trebuie unui viitor artist de cinema să cunoască și să practice bine sporturile?

Gîndiți-vă numai la atîtea și atîtea filme în care eroul (și, deci, artistul interpret) trebuie să alege, să călărească, să sară cu parașuta, să înainte, să vîslească...

Atenție!

— Il vedeți pe atletul cu tricou roșu care aleargă cu pas egal și elastic, înconjurînd terenul de mai multe ori fără să obosească? E un sportiv cunoscut.

Numele său zboară pe șoptite din gură în gură. Alergătorul de mare fond, care a atras în dimineața aceasta atenția tinerilor studenți, nu-i nimeni altul decît, maestrul sportului Dinu Cristea, venit aci să-și facă obișnuita lui cursă zilnică de antrenament: 5.000 metri parcurși într-un anumit timp. Trecut de 40 de ani, dar rămînînd mereu tînăr, vechiul atlet Dinu Cristea este și astăzi unul dintre fondistii de frunte ai lotului reprezentativ al R.P.R. — un exemplu minunat de tenacitate și voință de luptă pentru toți sportivii mai tineri ai patriei noastre.

Am trecut pe lîngă poligonul de tir „Gheorghe Vasilechi” — astăzi poligonul e „mut” — am trecut și de centrul stadionului, unde cîteva echipe de muncitori reîmprospătau gazonul. În spatele meu, pe pista cu zgură roșie și arsă, Dinu Cristea își continuă cursa de 5.000 metri. În dreapta, aproape de tribună, două atlete aruncă discul. Merg către celălalt capăt al stadionului, unde sînt plasate instalațiile necesare cursei cu obstacole pentru insigna G.M.A. Reîntîlnesc grupul de studenți de la I.S.E.P. Cîte una, ținînd grenada în mîna dreaptă, urcă pe birna orizontală, înaltă de aproape un metru și jumătate, o străbate în fugă, coboară, aleargă mai departe, sare un obstacol, două, aruncă grenada și mai fuge cîteva metri înainte de a se opri. Ca și gimnastica, acest antrenament face parte din programul de studii al școlii.

A trecut de ora 12... Mă întorc și dau o raită pe la terenurile de baschet și volei. Cîteva studenți de la Institutul de Petrol și Gaz se antrenează la „coș”, cău-tînd să treacă mingea de cît mai multe ori prin inelul de fier fixat pe panou. Nu-i ușor, pentru că în timp ce doi atacă, alți doi apără „coșul”. La volei reîntîlnesc pe studenta Constanța Albu de la I.S.E.P. De data

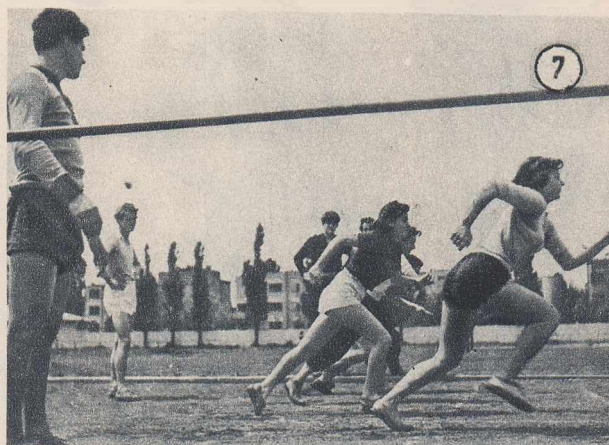
aceasta se antrenează pentru volei împreună cu patru studenți de la Institutul de Mine. Profitînd de soarele puternic, băieții și-au scos tricourile ca să facă și puțină plajă în timp ce „plimbă mingea” peste plasă.

În sfîrșit, aproape de ieșire, încă o surpriză: după terminarea cursei de 5.000 metri, maestrul sportului Dinu Cristea, îmbrăcat în trening, se apucase să... cosească iarba, care, udată de ploile căzute în primăvara aceasta din belșug, crescuse mare pe marginea cîtorva peluze cu flori. Purta coasa razant cu suprafața pămîntului, tăind iarba cu atîta pricepere, încît cineva care nu l-ar fi cunoscut ar fi putut jura că renumitul alergător nu făcuse altceva în viață decît să cosească...

Am trecut pragul porții ieșind în stradă. Plecau mulți dintre studenții care făcuseră dimineața antrenament, dar și mulți sportivi veneau acum la stadion. Trecuse de amiază, dar pentru ei orele de antrenament abia începeau.

Am plecat de la Stadionul Tineretului cu un singur regret: că tribunele nu erau pline în ziua aceea de spectatori care să urmărească și să admire antrenamentul sportiv al studenților, cu aceeași pasiune ca și o întrecere de campionat. Cred că e tot atît de interesant și de plăcut.

Dinu CIPERE

1. Grupuri, grupuri de tineri sportivi se îndreaptă în fiecare dimineață spre Stadionul Tineretului. Fiecare își aduce cu sine echipamentul necesar: tricou și pantofi. Cîteva minute după ce trec poarta, tinerii sportivi se și află, gata echipați, pe iarba verde a stadionului, pe terenurile de baschet sau volei, ori pe pista de alergări. 2. O disputată fază de baschet de la antrenamentul sportivilor, studenții ai Institutului de Petrol și Gaz. 3. Alergarea în cursa cu obstacole pentru insigna G. M. A. 4. Un sportiv care n-a fost programat azi la exerciții. Dar peste cîteva ani, cînd va fi și el mare... 5. Gimnastică. Exerciții libere la sol pe iarba verde a stadionului. Execută studenta Constanța Albu de la Institutul de Științe Economice și Planificare. 6. Îți iei avînt, sari și cauți să cazi pe nisip cît mai departe. Cît antrenament și cîtă voință îți trebuie pentru fiecare centimetru cîștigat! Dar și cît de plăcut este să știi că te numeri printre săritorii de frunte. 7. „Opriți, tovarășelor! Startul a fost „furat”. Trebuie să vă întoarceți și să plecați încă o dată”.

Moda

1. Rochie din olandă, șantung sau altă țesătură uni. Linia care pornește de la umăr, continuându-se într-o cută dublă, este tivită cu un motiv național stilizat.
2. Rochie din două piese cu croială chimo. Gaica este croită din aceeași bucată cu fețele.

3. Rochie simplă din stambă imprimată, lucrată în joc de linii.
4. Rochie elegantă din material uni. Corsajul marcat printr-o corseletă din cerculețe.

5. Rochie de după amiază brodată la umeri. Buzunarele sînt ascunse în cutele duble ce se formează în ambele părți.
6. Rochie tinerească dintr-un material în dungi — în joc de linii — cu fusta încrêțită.

CUVINTE ÎNCRUCIȘATE

NOU ȘI VECHI

ORIZONTAL: 1. Mare pedagog sovietic, creator al unui sistem nou de educație a copiilor — Reprezentant al noii generații. 2. Introduce noul în producție — Sculpta. 3. Notă muzicală — Spetează — A fixa traseul unui drum nou — Diftong. 4. Vechi munți din sudul Europei — Civilizație din antichitate. 5. Personaj din Iliada lui Homer — Insufletire. 6. O nouă și măreață construcție a industriei R. D. Germane — Găzduia în vechime înfîlnirile gladiatorilor — Nume biblic. 7. Bătălia inimii sau a ceasului — Poesiv — Rămîne uneori la împărțire. 8. Vase — Muscă... somniferă. 9. Pentru cei ce aduc noul în producție — Vine din nou. 10. Diftong latin — Literă veche — Secretul Sfînxului (pl.) — Sint. 11. Lipsit de independență (ev. med.) — Afirmație — Pronume (pop). 12. Sîrmă subțire — Pene de despicat — Se ivesc elemente noi. 13. Campioni — Nou — Soare... vechi. 14. Prefix și pentru vechi — Și ea reflectă lupta dintre vechi și nou — Sfios. 15. Lună de iarnă în care se înnoiește anul — Roman de Alexei Tolstoi.

VERTICAL: 1. Vechi centru muncitoresc în Italia — Mișcă turbinele hidrocentralei — Părăsești. 2. Picior în prozodia greacă — Publicație periodică. 3. Orașel în Malaezia — Din răsărit (pl.) — Agăț. 4. Il caracterizează pe omul nou — Imbrăcăminte — Posedă. 5. A introduce noul în procesul de producție. 6. Și (lat.) — Nota redacției — Zilele de 13 sau 15 ale lunii la romani — Vinzător de lînă. 7. A economisi (olt.) — Asemenea — Transporti. 8. Oraș în Tailanda — Măsură de suprafață — Așezate. 9. Nu se prea omoară cu firea să descopere noul (pl.) — Cînd gospodarul își face căruța. 10. Deal — Radu Georgescu — Din Italia (abr.). 11. „Tim-puri noi”, de exemplu — Subiect — Armăsari. 12. Rîul copilăriei lui Creangă — Noutăți. 13. Prepoziție — Sportivi — Apă fără sfîrșit — Marin Niculescu. 14. Rîu din R.S.S. Cazahă — Cotățe-nii vechii capitale a Moldovei — Cintec... de treieris. 15. Titlu de onoare pentru creatorii noului în literatură, artă, știință, producție — Gen nou de spectacol. Cuvinte rare: KO, KRA, OST, ANAPEST.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15

1	M	A	C	A	K	E	N	C	O				C	O	P	I	L		
2	I	N	O	V	A	T	O	R				G	I	Z	E	L	A		
3	L	A		I	T		T	A	T	O	N	A					U		
4	A	P	E	N	I	M					E	L	E	N	A		R		
5	N	E	S	T	O	R					A	G	I	T	A	T	I	E	
6	O	S	T				M				A	R	E	N	A		L	E	A
7																			
8	A																		
9	P	R	E				I												
10	A	E					A	Z											
11																			
12	L	I	T	A															
13	A	S	I																
14	S	T	R	A															
15	I	A	N	U	A	R	I	E											

JOCURI DISTRACTIVE

VASELE MĂSURĂTOARE

Se dau trei vase: unul cu o capacitate de TREI litri, al doilea de ȘAPTE litri, iar al treilea de ZECE litri. Vasele de 3 litri și 7 litri sînt pline. Cum procedăm pentru ca, fără să mai folosim alte vase și numai turnînd dintr-un vas în altul, să obținem 5 litri în unul din cele trei vase?

ALGEBRA DISTRACTIVĂ

$$(a-b) + \frac{c}{2} + (d-e) + (f-g) + (h-i) = x$$

Se cere să găsiți pe x, folosindu-vă de următoarele indicații:

- a = boală a lemnului;
- b = melodie;
- c = uneori;
- d = mai mic decît o moleculă;
- e = volum;
- f = îl alint pe George;
- g = calciu;
- h = dor;
- i = unitate de timp.

ARITMETICA ÎNCRUCIȘATĂ

	1	2	3	4	5	6	7
1							
2							
3							
4							
5							
6							

- ORIZONTAL: 1. 1156
2. 550 — 1
3. 557 — 100
4. 152 — 500
5. 501 — 551
6. 101 — 1002

- VERTICAL: 1. 1551
2. 653
3. 56 — 1
4. 252
5. 0-500-501
6. 6 — 1500
7. 151

N. R. Cuvintele se obțin prin anagramarea literelor rezultate din exprimarea numerică latină a numerelor prin care sînt indicate definițiile, litera o (semnul zero) neîntrînd în calculul semnificațiilor.

REÎNOIȚI-VĂ ABONAMENTELE LA „FLACĂRA”

Abonamentele cititorilor „Flacării” care expiră la sfîrșitul lunii, pot fi prelungite la orice oficiu poștal sau factor poștal. La fel se pot face noi abonamente pe 3 sau 6 luni.

PENTRU PARTICIPANȚII LA CONCURSUL DE JOCURI DISTRACTIVE

Numărul participanților la cel de-al II-lea concurs de jocuri distractive al „Flacării”, fiind foarte mare, rezultatul concursului va fi publicat în nr. 14 din 15 Iulie.

REDAȚIA: BUCUREȘTI Casa Poștală 56
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE:

la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR

3 luni: 9 le
6 luni: 18 le
un an: 36 le

REGELE SE AMUZĂ

OFITERUL: — Majestate, trupele noastre s-au retras în derută lăsând în mâinile inamicului...

BAO DAI: — Și pentru asta mă deranjezi!...

Desen de CIK DAMADIAN

A. Rik

Cînd mînușile atîrnă prea greu

Desen de A. RIK

DULLES: — Garant eu pentru el. Sabia-i doar în mîna mea.

Desen de CIK DAMADIAN

Biblioteca Centrală
 București
 1954

Prețul 1,50 lei

Biblioteca Centrală
Regiunea
Hunedoara-Deva

